สัมฤทธิผลของนิสิตชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รายงานการวิจัย

ของ

ชูชีพ อ่อนโคกสูง

ทนง อัครธีรานนท์

บรรชา รัตนวัย

สมปอง ใจดีเฉย

เพชรรัตน์ ประจงจิตร

378.199
ส622

รับทุนอุดหนุนตามโครงการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (รายได้คณะศึกษาศาสตร์)

ประจำปี 2544

ธันวาคม 2545

378.199
ศ๒๔

สัมฤทธิผลของนิสิตชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รายงานการวิจัย

ของ

ชูชีพ อ่อนโคกสูง
ทนง อัครธีรานนท์
บรรชา รัตนวัย
สมปอง ใจดีเฉย
เพชรรัตน์ ประจงจิตร

0 6 พ.ย. 2546

ได้รับทุนอุดหนุนตามโครงการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (รายได้คณะศึกษาศาสตร์) ประจำปี 2544

ธันวาคม 2545

ท ๒๒๖๗๙

บทคัดย่อ

ชูชีพ อ่อนโคกสูง. ทนง อัครธีรานนท์. บรรชา รัตนวัย. สมปอง ใจดีเฉย และเพชรรัตน์ ประจงจิตร (2545) *สัมฤทธิผลของนิสิตชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.* กรุงเทพฯ. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบประเมินและศึกษาสัมฤทธิผลของนิสิต 5 ด้าน ที่กำหนดไว้ในความมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) ได้แก่ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการสอน ด้านการรับใช้และพัฒนาสังคม รวมทั้งศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนแก่นิสิตอีกด้วย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือนิสิตชั้นปีที่ 4 หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่กำลังฝึกสอนตามโรงเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ซึ่งจะสำเร็จการศึกษาสิ้นภาคเรียน (ประมาณเดือนมีนาคม 2545) จำนวน 24 คน สัมฤทธิผลทั้ง 5 ด้าน ได้จากการประเมินของผู้ประเมิน 4 ฝ่าย ประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอนวิชาเอก อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตเอง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบประเมินสัมฤทธิผลและแบบสอบถามปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนแก่นิสิต สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ร้อยละและไคกำลังสอง (χ^2_r)

ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. แบบประเมินสัมฤทธิผลที่สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นสูง
2. นิสิตมีสัมฤทธิผลในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการรับใช้และพัฒนาสังคม อีก 2 ด้านคือ ด้านความรู้สัมฤทธิผลอยู่ในระดับค่อนข้างมาก และด้านการสอนสัมฤทธิผลอยู่ในระดับค่อนข้างดี
3. ผู้ประเมินทุกฝ่ายประเมินสัมฤทธิผลของนิสิตสอดคล้องกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Chucheep Onkokesung, Thanong Akkaratheeranun, Bancha Rattanawai, Sompong Jaideechoey and Petcharat Prajongjit. (2002) *The Academic Achievement of Senoir Students ; Faculty of Education, Ongkharak, Srinakharinwirot University*. Bangkok. Faculty of Education, Srinakharinwirot University.

The purpose of this research was to create an evaluation form and to evaluate the academic achievement of the students in five areas according to the objectives of the curriculum (B.Ed.). The objectives included knowledge, moral integrity, human relationship, teaching ability, and social serving and development. In addition, problems and obstacles of learning and teaching management were added to the study. The pobulation was the senior students in the Faculty of Education, Ongkharak. Srinakharinwirot University. This population included 24 students, performing as student teaching in the schools in second semester of the academic year 2001. The evaluators comprised four related groups, science content faculties, professional education faculties, student teaching supervisors, and student teachers. The percentage and Chi-square were used as statistical analysis.

The research result found that :

1. The created evaluation form was high in validity and reliability.
2. The students had academic achievenment as : good in moral integrity, human relationship, and social serving and development ; fairly good in knowledge and teaching.
3. The four groups of evaluators were conformed in evaluation statistically significant at 0.05 level.

ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจากหลายฝ่าย ได้แก่ คณะศึกษาศาสตร์ ให้เงินทุนอุดหนุนการวิจัย รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ ที่ปรึกษาโครงการ คณะผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบประเมินสัมฤทธิผล ผู้อำนวยการโรงเรียนที่นิสิตออกไปฝึกสอน และผู้ประเมินสัมฤทธิผลของนิสิต ประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอนวิชาเอก อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ รุ่นแรกทุกคน คณะผู้วิจัยขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

คณะผู้วิจัย

ธันวาคม 2545

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	
	ภูมิหลัง	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
	ขอบเขตของการวิจัย	3
	กรอบแนวความคิด	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
	สมมติฐานของการวิจัย	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
	หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.)	6
	การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.)	
	แก่นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ รุ่นที่ 1	11
	แนวคิดเกี่ยวกับความมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.)	
	ด้านความรู้	24
	ด้านคุณธรรม	28
	ด้านมนุษยสัมพันธ์	35
	ด้านการสอน	43
	ด้านการรับใช้และพัฒนาสังคม	53
3	วิธีดำเนินการวิจัย	
	ประชากร	62
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	62
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	69
	การวิเคราะห์ข้อมูล	70

บทที่ **หน้า**

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 71

ลำดับขั้นในการวิเคราะห์ข้อมูล 71

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนิสิต 71

ตอนที่ 2 สัมฤทธิผลของนิสิตจากการประเมินของผู้ประเมินแต่ละฝ่าย 72

ตอนที่ 3 สัมฤทธิผลโดยรวมแต่ละด้านของนิสิต 106

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบผลการประเมินสัมฤทธิผลของนิสิต จากผู้ประเมินแต่ละฝ่าย 111

ตอนที่ 5 ความสอดคล้องของการประเมินสัมฤทธิผลของผู้ประเมิน แต่ละฝ่าย 114

ตอนที่ 6 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนแก่นิสิต 115

5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย 116

สมมติฐานของการวิจัย 116

ประชากร 116

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 116

การเก็บรวบรวมข้อมูล 117

การวิเคราะห์ข้อมูล 117

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 118

การอภิปรายผล 124

ข้อเสนอแนะ 130

บรรณานุกรม 132

ภาคผนวก

บัญชีตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนแบบประเมินสัมฤทธิผลของนิสิต	70
2	แสดงจำนวนและร้อยละของนิสิตจำแนกตามเพศและวิชาเอก	72
3	แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาเอก ตามการประเมินของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอก	73
4	แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านคุณธรรม ตามการประเมินของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอก	74
5	แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์ ตามการประเมินของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอก	75
6	แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านการสอน ตามการประเมินของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอก	76
7	แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านการรับใช้และพัฒนาสังคม ตามการประเมินของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอก	78
8	แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาชีพครู ตามการประเมินของอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู	79
9	แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านคุณธรรม ตามการประเมินของอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู	80
10	แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์ ตามการประเมินของอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู	81
11	แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านการสอน ตามการประเมินของอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู	82
12	แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านการรับใช้และพัฒนาสังคม ตามการประเมินของอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู	84
13	แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาเอก ตามการประเมินของอาจารย์พี่เลี้ยง	85
14	แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาชีพครู ตามการประเมินของอาจารย์พี่เลี้ยง	86
15	แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านคุณธรรม ตามการประเมินของอาจารย์พี่เลี้ยง	87

ตารางที่ หน้า

16 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์ ตามการประเมินของอาจารย์พี่เลี้ยง 88

17 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านการสอน ตามการประเมินของอาจารย์พี่เลี้ยง 89

18 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านการรรับใช้และพัฒนาสังคม ตามการประเมินของอาจารย์พี่เลี้ยง 91

19 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาเอก ตามการประเมินของนิสิตเอง 92

20 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาชีพครู ตามการประเมินของนิสิตเอง 93

21 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านคุณธรรม ตามการประเมินของนิสิตเอง 94

22 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์ ตามการประเมินของนิสิตเอง 95

23 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านการสอน ตามการประเมินของนิสิตเอง 96

24 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านการรับใช้และพัฒนาสังคม ตามการประเมินของนิสิตเอง 98

สัมฤทธิผลของนิสิตจากการประเมินของผู้ประเมินทุกฝ่าย

25 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาเอก 99

26 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาชีพครู 100

27 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านคุณธรรม 101

28 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์ 102

29 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านการสอน 103

30 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านการรับใช้และพัฒนาสังคม 105

ตารางที่ **หน้า**

สัมฤทธิผลโดยรวมแต่ละด้านจำแนกตามผู้ประเมิน

31 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาเอก 106

32 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาชีพครู 106

33 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านคุณธรรม 107

34 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิด้านมนุษยสัมพันธ์ 107

35 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านการสอน 108

36 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านการรับใช้
และพัฒนาสังคม 109

37 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละดับสัมฤทธิผลแต่ละด้าน 110

38 แสดงค่าความสอดคล้องของการประเมินสัมฤทธิผลของผู้ประเมินแต่ละฝ่าย 114

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
1	กรอบแนวความคิดของการวิจัย	4
2	การเปรียบเทียบผลการประเมินสัมฤทธิผลของนิสิตด้านความรู้วิชาเอก ความรู้วิชาชีพครู และคุณธรรมจากผู้ประเมินแต่ละฝ่าย	111
3	การเปรียบเทียบผลการประเมินสัมฤทธิผลของนิสิตด้านมนุษยสัมพันธ์ การสอน การรับใช้และพัฒนาสังคม จากผู้ประเมินแต่ละฝ่าย	112
4	การเปรียบเทียบผลการประเมินสัมฤทธิผลของนิสิตแต่ละด้าน จากการประเมินของผู้ประเมินทุกฝ่าย	113

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จัดตั้งขึ้นเมื่อปีการศึกษา 2541 โดยปรับเปลี่ยนจากคณะศึกษาศาสตร์ (บางเขน) ซึ่งเกิดจากการปรับโครงสร้างใหม่ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน ที่ถูกยุบรวมไปเป็นวิทยาเขตกลางตามมติคณะรัฐมนตรีในปีพุทธศักราช 2535 มีหน้าที่ผลิตบัณฑิตทางการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อยู่ภายใต้การกำกับของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เปิดรับนิสิตเข้าเรียนหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) ชั้นปีที่ 1 รุ่นแรก โดยการสอบตรง (มหาวิทยาลัยจัดสอบเองโดยไม่ผ่านทบวงมหาวิทยาลัย) 3 วิชาเอก คือ วิทยาศาสตร์ - เคมี 8 คน วิทยาศาสตร์ - ชีววิทยา 11 คน และวิทยาศาสตร์ - ฟิสิกส์ 5 คน รวม 24 คน ปีการศึกษา 2542 วิชาเอกวิทยาศาสตร์ – เคมี 8 คน วิทยาศาสตร์ - ชีววิทยา 18 คน และวิทยาศาสตร์ - ฟิสิกส์ 22 คน รวม 48 คน ปีการศึกษา 2543 วิชาเอกวิทยาศาสตร์ - เคมี 16 คน วิทยาศาสตร์ - ชีววิทยา 17 คน และวิทยาศาสตร์ - ฟิสิกส์ 25 คน รวม 58 คน ปีการศึกษา 2544 วิชาเอกวิทยาศาสตร์ - เคมี 17 คน วิทยาศาสตร์ - ชีววิทยา 24 คน และวิทยาศาสตร์ - ฟิสิกส์ 22 คน รวม 63 คน ปัจจุบันจึงมีนิสิตครบทั้ง 4 ชั้นปี จำนวนรวมทั้งสิ้น 193 คน การจัดการเรียนการสอนในระยะเริ่มแรกมีอุปสรรคและปัญหานานัปการ เนื่องจากเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของการเปลี่ยนแปลงอาทิ บางกิจกรรมหรือบางรายวิชาต้องกลับไปทำหรือเรียนที่คณะศึกษาศาสตร์ (บางเขน) เพราะอาจารย์ไม่สามารถเดินทางไปสอนได้ และขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์สำหรับการเรียนการสอน สถานที่ที่มีอยู่เดิมไม่เพียงพอ อาคารเรียนอยู่ระหว่างการก่อสร้าง (อาคารเรียนและปฏิบัติการอเนกประสงค์ของวิชาพื้นฐาน ซึ่งจะใช้ส่วนหนึ่งเป็นสำนักงานและห้องเรียนของคณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์) และขาดเอกสาร ตำรา เพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้า ฯลฯ จนกระทั่งเริ่มปีการศึกษา 2544 จึงย้ายการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมทั้งหมดจากคณะศึกษาศาสตร์ (บางเขน) มาจัดเต็มรูปแบบ ณ คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ จังหวัดนครนายก

คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ ผลิตบัณฑิต กศ.บ. ตามแนวทางของคณะศึกษาศาสตร์ ประสานมิตร ที่กำเนิดมาจากวิทยาลัยวิชาการศึกษา (วศ.) ซึ่ง ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี อธิการคนแรก (บุญถึง แน่นหนา, 2543 : 57) วางกรอบไว้ โดยท่านกำหนดคติพจน์ในการผลิตบัณฑิต กศ.บ. ไว้ด้วยลายมือว่า “ขอให้นิสิตนักศึกษาทุกคนมีความรู้ประดุจนักปราชญ์ และมีความประพฤติประดุจผู้ทรงศีล” และท่านยังกำหนดความมุ่งหมายของการผลิตบัณฑิตทางการศึกษา (ด้วยลายมือเช่นกัน) ไว้ในหนังสือบัณฑิต กศ.บ. รุ่น 6 ปีการศึกษา 2502 (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2542 : 389) ดังนี้

"ในการฝึกหัดบัณฑิตนั้น วิทยาลัยวิชาการศึกษามีความมุ่งหมายใหญ่ ๆ อยู่ 3 ประการ คือ

1. ให้บัณฑิตได้มีความรู้ในทางวิชาการเป็นอย่างดี (Subject-matter Understanding)

2. ให้บัณฑิตได้มีความรู้ในทางวิชาชีพครูเป็นอย่างดี (Professional Understanding)

3. ให้บัณฑิตได้เกิดความสามารถ (Competencies) ต่าง ๆ เช่น ความสามารถในการปกครองชั้นและอบรม ความสามารถในการสอนและการใช้อุปกรณ์การสอน ความสามารถในการติดต่อกับผู้ปกครองและประชาชน ความสามารถในการค้นคว้าและวิจัย ฯลฯ

ดังนั้น จึงขอหวังเป็นอย่างยิ่งว่า บัณฑิตรุ่นนี้เมื่อสำเร็จการศึกษาเป็นบัณฑิตไปแล้ว ก็คงจะได้ดำรงตนให้อยู่ในแนวทางของความมุ่งหมายของวิทยาลัยทั้ง 3 ประการนั้น โดยตลอดไป"

หลักสูตรการศึกษาบัณฑิตของคณะศึกษาศาสตร์ ตั้งแต่แรกเริ่มมีการกำหนดปรัชญาและความมุ่งหมายไว้สอดคล้องกับคติพจน์และความมุ่งหมายที่ท่าน ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ให้ไว้ทุกประการ แม้ในการปรับปรุงหลักสูตรครั้งที่ 4 ในปีพุทธศักราช 2536 ซึ่งเป็นการปรับปรุงครั้งหลังสุด ที่กำหนดปรัชญาของหลักสูตรไว้ว่า "การศึกษาคือความเจริญงอกงาม" โดยมีความมุ่งหมายเพื่อผลิตครูให้เป็นผู้ที่มีความรู้ดี มีคุณธรรมดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี สอนดี สามารถรับใช้และพัฒนาสังคมได้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2536 : 6) ก็ยังสอดคล้องกับคติพจน์และความมุ่งหมายเดิมเช่นกัน

คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ ซึ่งจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่ปรับปรุงใหม่นี้ให้แก่นิสิตรุ่นแรกของคณะมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2541 จนครบ 4 ปี และคาดว่าจะสำเร็จการศึกษาในสิ้นภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 นี้ (ประมาณเดือนมีนาคม 2545) จึงมีความประสงค์จะศึกษาผลการผลิตบัณฑิตรุ่นนี้ว่า บรรลุผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตรมากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาจากสัมฤทธิผลของนิสิตทั้ง 5 ด้าน คือ ความรู้ คุณธรรม มนุษยสัมพันธ์ การสอน การรับใช้และพัฒนาสังคม ตลอดจนศึกษาปัญหาหรืออุปสรรคในการผลิตบัณฑิตที่เกิดขึ้น เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไขการผลิตบัณฑิต กศ.บ. รุ่นต่อไปให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. สร้างแบบประเมินสัมฤทธิผลของนิสิตชั้นปีที่ 4 หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์

2. ศึกษาสัมฤทธิผลของนิสิตชั้นปีที่ 4 หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์

3. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนแก่นิสิตชั้นปีที่ 4 หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แบบประเมินสัมฤทธิผลของนิสิต ชั้นปีที่ 4 หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) ซึ่งสามารถนำไปใช้ประเมินสัมฤทธิผลของนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) รุ่นที่ 1 คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์

2. ทราบผลการผลิตบัณฑิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) รุ่นที่ 1 คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์

3. ทราบปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนนิสิต หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) รุ่นที่ 1 คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเหล่านั้น

4. นำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงการผลิตบัณฑิต หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) รุ่นต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. สัมฤทธิผลของนิสิตชั้นปีที่ 4 หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้แก่ ผลที่ได้จากการประเมินของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอก อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู อาจารย์พี่เลี้ยง และการประเมินตนเองของนิสิต ใน 5 ด้าน คือ ความรู้ คุณธรรม มนุษยสัมพันธ์ การสอน การรับใช้และพัฒนาสังคม

2. ประชากร ได้แก่ นิสิตชั้นปีที่ 4 หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่กำลังออกฝึกสอนตามโรงเรียนต่าง ๆ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 (ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2544 ถึงเดือนมีนาคม 2545) จำนวนทั้งสิ้น 24 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

3.1.1 อาจารย์ผู้สอนวิชาเอก

3.1.2 อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู

3.1.3 อาจารย์พี่เลี้ยง

3.1.4 นิสิต

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สัมฤทธิผล 5 ด้าน ประกอบด้วย

3.2.1 ความรู้

3.2.2 คุณธรรม

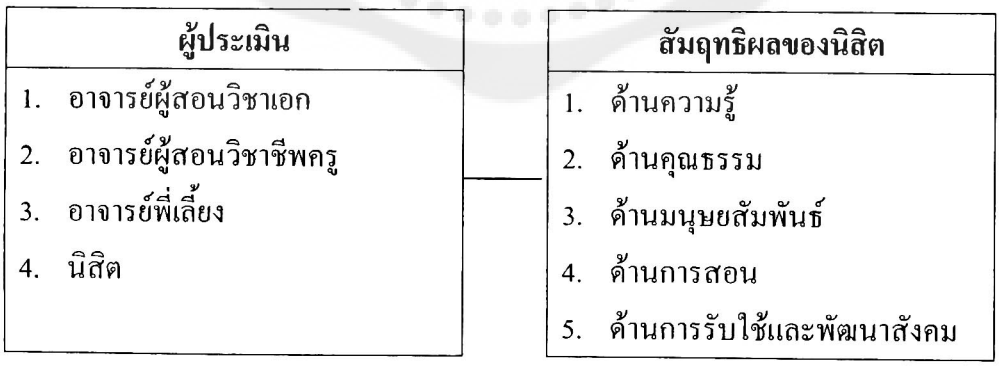
3.2.3 มนุษยสัมพันธ์

3.2.4 การสอน

3.2.5 การรับใช้และพัฒนาสังคม

กรอบแนวความคิด

นิสิตชั้นปีที่ 4 หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เข้าศึกษาชั้นปีที่ 1 ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 ขณะนี้ (ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544) กำลังออกฝึกสอนและคาดว่าจะสำเร็จการศึกษาสิ้นภาคเรียน (เดือนมีนาคม 2545) นิสิตทุกคนลงทะเบียนเรียนรายวิชาตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรครบทุกรายวิชา รวมไม่น้อยกว่า 140 หน่วยกิต นิสิตน่าจะมีสัมฤทธิผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตรทั้ง 5 ด้าน คือ มีความรู้ดี มีคุณธรรมดี มนุษยสัมพันธ์ดี สอนดี สามารถรับใช้และพัฒนาสังคมได้ สัมฤทธิผลนี้ทราบได้จากการประเมินของบุคคลที่ใกล้ชิดกับนิสิตโดยตรงเป็นระยะเวลาอันยาวนานเกือบ 4 ปี คืออาจารย์ผู้สอนวิชาเอกและอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู และการประเมินของอาจารย์พี่เลี้ยงที่ควบคุมดูแล และนิเทศการสอนของนิสิตที่โรงเรียนฝึกสอนตลอดระยะเวลาที่ฝึกสอน นอกจากนี้ยังทราบได้จากการประเมินตนเองของนิสิตอีกด้วย สรุปเป็นกรอบแนวความคิดได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวความคิดของการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

สัมฤทธิผล หมายถึง ผลสำเร็จทางการเรียนที่เกิดขึ้นตามความมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) 5 ด้าน ดังนี้

1. ความรู้ คือ ความเข้าใจเนื้อหาและวิธีการ ตลอดจนสามารถจดจำเนื้อหาและวิธีการนั้นไว้ได้เพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหาต่อไป ประกอบด้วยความรู้วิชาเอก คือ ความรู้วิชาเอกของนิสิตแต่ละคน คือ วิทยาศาสตร์ - เคมี วิทยาศาสตร์ - ชีววิทยา หรือ วิทยาศาสตร์ - ฟิสิกส์ และความรู้วิชาชีพครู

2. คุณธรรม คือ การประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในทำนองคลองธรรมและระเบียบแบบแผนอันดีงามของสังคม

3. มนุษยสัมพันธ์ คือ ความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น อาทิ นักเรียน ผู้ปกครอง เพื่อนร่วมงาน และผู้บังคับบัญชา เป็นต้น

4. การสอน คือ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย

5. การรับใช้และพัฒนาสังคม คือ การร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่คณะ ชุมชนหรือสังคมที่ตนเป็นสมาชิกด้วยความจริงใจ เต็มกำลังสติปัญญาความสามารถ เพื่อให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

สัมฤทธิผลทั้ง 5 ด้าน วัดจากการประเมินตามแบบประเมินสัมฤทธิผลที่สร้างขึ้น

นิสิต หมายถึง นิสิตชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ลงทะเบียนเรียนครบตามหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) ซึ่งคาดว่าจะสำเร็จการศึกษาสิ้นภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 (ประมาณ มีนาคม 2545)

อาจารย์ผู้สอนวิชาเอก หมายถึง อาจารย์ที่สอนวิชาเคมี ชีววิทยา หรือฟิสิกส์ และออกนิเทศการฝึกสอนของนิสิตด้วย

อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู หมายถึง อาจารย์ที่สอนวิชาสังกัดคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เช่น วิชาจิตวิทยาการศึกษา การศึกษาไทย ฯลฯ และออกนิเทศการฝึกสอนของนิสิตด้วย

อาจารย์พี่เลี้ยง หมายถึง อาจารย์ประจำโรงเรียนที่นิสิตไปฝึกสอน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้นิเทศการฝึกสอนและประเมินผลการฝึกสอน ตลอดจนควบคุมดูแลนิสิตฝึกสอนระหว่างฝึกสอนในโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

การประเมินสัมฤทธิผลของผู้ประเมินแต่ละฝ่ายไม่สอดคล้องกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.)
2. การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) แก่นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ รุ่นที่ 1
3. แนวคิดเกี่ยวกับความมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.)
   3.1 ด้านความรู้
   3.2 ด้านคุณธรรม
   3.3 ด้านมนุษยสัมพันธ์
   3.4 ด้านการสอน
   3.5 ด้านการรับใช้และพัฒนาสังคม
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.)

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รับผิดชอบการผลิตบัณฑิตทางการศึกษา ปัจจุบันผลิตบัณฑิตครบทั้ง 3 ระดับ คือ ระดับปริญญาตรี (กศ.บ.) ปริญญาโท (กศ.ม.) และปริญญาเอก (กศ.ด.) ในส่วนของปริญญาตรีนั้น ปีการศึกษา 2544 เปิดสอนทั้งที่ประสานมิตรและองครักษ์ รวมทั้งสิ้น 6 วิชาเอก ได้แก่ การประถมศึกษา เทคโนโลยีสื่อการศึกษา การแนะแนว วิทยาศาสตร์-เคมี วิทยาศาสตร์-ชีววิทยา และวิทยาศาสตร์-ฟิสิกส์ ตามรายละเอียดของหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2536 : 6-15) ดังนี้

1. ปรัชญาของหลักสูตร
   สิกขา วิรุฬหิ สมปตตา
   การศึกษาคือความเจริญงอกงาม
2. ความมุ่งหมายของหลักสูตร
   ผลิตครูให้เป็นผู้ที่
   มีความรู้ดี
   มีคุณธรรมดี
   มีมนุษยสัมพันธ์ดี
   และสามารถรับใช้และพัฒนาสังคมได้

3. โครงสร้างของหลักสูตร

หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต รับนิสิตที่ผ่านการสอบคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ โดยทั่วไปใช้เวลาศึกษา 4 ปี ตามโครงสร้างของหลักสูตร ดังนี้

แบบที่ 1

วิชาพื้นฐานทั่วไป (วิชาศึกษาทั่วไป)	30 หน่วยกิต
วิชาชีพครูไม่น้อยกว่า	38 หน่วยกิต
วิชาเอกไม่น้อยกว่า	44 หน่วยกิต
วิชาโทไม่น้อยกว่า	18 หน่วยกิต
วิชาเลือกเสรี	5-10 หน่วยกิต
รวมแล้วไม่น้อยกว่า	140 หน่วยกิต

แบบที่ 2

วิชาพื้นฐานทั่วไป (วิชาศึกษาทั่วไป)	30 หน่วยกิต
วิชาชีพครูไม่น้อยกว่า	38 หน่วยกิต
วิชาเอก (เอกเดี่ยว) ไม่น้อยกว่า	55 หน่วยกิต
วิชาเลือกเสรี	5-17 หน่วยกิต
รวมแล้วไม่น้อยกว่า	140 หน่วยกิต

รายละเอียดของหลักสูตร

1. วิชาพื้นฐานทั่วไป (วิชาศึกษาทั่วไป)

กำหนดให้เรียน	32-33 หน่วยกิต
รายวิชาบังคับให้เรียน	32-33 หน่วยกิต
กลุ่มภาษา	10 หน่วยกิต
กลุ่มมนุษยศาสตร์	6 หน่วยกิต
กลุ่มสังคมศาสตร์	6 หน่วยกิต
กลุ่มวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	6-7 หน่วยกิต
กลุ่มพลศึกษา	4 หน่วยกิต

1.1 กลุ่มภาษา	10 หน่วยกิต
ภาษาไทย	4 หน่วยกิต
ทย 101 ทักษะทางภาษา 1	2 (2-0-4)
ทย 102 ทักษะทางภาษา 2	2 (2-0-4)
ภาษาต่างประเทศ	6 หน่วยกิต
ให้เลือกเรียนภาษาใดภาษาหนึ่ง	
1.1.1 ภาษาอังกฤษ	
อก 101 ภาษาอังกฤษ 1	3 (3-0-6)
อก 102 ภาษาอังกฤษ 2	3 (3-0-6)
1.1.2 ภาษาฝรั่งเศส	
ฝศ 101 ภาษาฝรั่งเศส 1	3 (2-2-5)
ฝศ 102 ภาษาฝรั่งเศส 2	3 (2-2-5)
1.1.3 ภาษาเยอรมัน	
ยม 101 ภาษาเยอรมัน 1	3 (2-2-5)
ยม 102 ภาษาเยอรมัน 2	3 (2-2-5)
1.2 กลุ่มมนุษยศาสตร์	6 หน่วยกิต
บร 101 สารนิเทศและการศึกษาค้นคว้า	2 (2-0-4)
มน 101 มนุษย์กับความงาม	2 (2-0-4)
มน 102 มนุษย์กับการใช้เหตุผลและจริยธรรม	2 (2-0-4)
1.3 กลุ่มสังคมศาสตร์	6 หน่วยกิต
สศ 101 มนุษย์กับอารยธรรม	2 (2-0-4)
สศ 102 มนุษย์กับสังคม	2 (2-0-4)
สศ 103 มนุษย์กับโลกปัจจุบัน	2 (2-0-4)
1.4 กลุ่มวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	6-7 หน่วยกิต
สำหรับผู้ศึกษาหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) สายศิลป์	6 หน่วยกิต
คณ 101 คณิตศาสตร์และคอมพิวเตอร์	2 (2-0-4)
วท 101 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับสิ่งแวดล้อม	2 (2-0-4)
วท 102 วิทยาศาสตร์กับการพัฒนาคุณภาพชีวิต	2 (2-0-4)

สำหรับผู้ศึกษาหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) สายวิทยาศาสตร์ 7 หน่วยกิต

คพ 101 คอมพิวเตอร์และการประมวลผลข้อมูล	3(3-1-5)
วท 101 วิทยาสษสตร์และเทคโนโลยีกับสิ่งแวดล้อม	2(2-0-4)
วท 102 วิทยาศาสตร์กับการพัฒนาคุณภาพชีวิต	2(2-0-4)

1.5 กลุ่มพลศึกษา 4 หน่วยกิต

พล 101 การเสริมสร้างคุณภาพชีวิต 2(2-0-4)

และเลือกเรียนรายวิชาพลศึกษาจากหลักสูตร ขั้นปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อีก 2 หน่วยกิต

2. วิชาชีพครู

หลักสูตร 4 ปี 38 หน่วยกิต

โดยเรียนรายวิชาหมวดต่าง ๆ ดังนี้

2.1 วิชาชีพครูบังคับ 27 หน่วยกิต

ศษ 163 ประสบการณ์ทางวิชาชีพครู 1	1(0-2)
ศษ 171 การศึกษาไทย	3(3-0)
ศษ 263 ประสบการณ์ทางวิชาชีพครู 2	1(0-2)
ศษ 361 วิธีสอนทั่วไป	2(2-1)
ศษ 363 ประสบการณ์ทางวิชาชีพครู 3	1(0-2)
จศ 101 จิตวิทยาเบื้องต้น	2(2-0)
บห 300 การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น	2(2-0)
นน 301 การแนะแนวเบื้องต้น	2(2-0)
ทน 301 สื่อการสอน	2(2-0)
วผ 401 การวัดผลการศึกษา	3(3-0)
สข 416 โครงการสุขภาพในโรงเรียน	2(2-0)
ศษ 463 การฝึกสอนและ/หรือฝึกงาน	6(0-12)

หมายเหตุ

(1) สำหรับนิสิตภาคสมทบให้เลือกการเรียนรายวิชาในหมวดวิชาชีพครูเลือกแทน ศษ 463

(2) นิสิตวิชาเอกพยาบาลศึกษา อาจเลือกวิชา ศษ 471 หรือ สข 416 แทนกันได้

(3) นิสิตที่เรียนวิชา จต 101 ของคณะมนุษยศาสตร์แล้ว ห้ามเลือกวิชา จศ 101 ในวิชาชีพครูของคณะศึกษาศาสตร์เป็นวิชาเลือกเสรี

2.2 วิชาชีพครูเลือก

หลักสูตร 4 ปี ให้เลือกเรียนไม่น้อยกว่า	11 หน่วยกิต
จากรายวิชาต่อไปนี้ ตามความเห็นชอบของภาควิชาของวิชาเอก	
จต 323 จิตวิทยาวัยรุ่น	3 (3-0)
จศ 202 จิตวิทยาพัฒนาการสำหรับครู	2 (2-0)
จศ 301 จิตวิทยาการศึกษา	3 (3-0)
นน 215 กลุ่มสัมพันธ์สำหรับครู	2 (2-0)
บห 412 การเป็นผู้นำในชุมชน	2 (2-0)
กญ 311 การศึกษานอกระบบโรงเรียน	2 (2-0)
กญ 321 หลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่	3 (3-0)
กญ 323 งานอาสาสมัครและกิจกรรมเยาวชน	2 (2-0)
กญ 331 หลักการพัฒนาชุมชนเบื้องต้น	2 (2-0)
กพ 301 การศึกษาพิเศษ	2 (2-0)
กพ 302 การสอนเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมในชั้นเรียน	2 (2-1)
กพ 303 การสอนซ่อมเสริม	2 (2-1)
ทน 313 นวัตกรรมการศึกษา-การศึกษาเฉพาะกรณี	2 (2-0)
ทน 335 เทคนิคการใช้กระดานดำ	2 (2-1)
วจ 320 วิจัยการศึกษาเบื้องต้น	2 (2-0)
วผ 306 การวัดทัศนคติเบื้องต้น	3 (3-0)
วผ 405 หลักการประเมินผล	3 (3-0)
ศษ 300 ความรู้ทั่วไปสำหรับอาชีพครู	2 (2-0)
ศษ 400 สันทนาการสำหรับครู	2 (2-1)
ศษ 401 การศึกษาด้วยตนเอง	2 (0-4)
ศษ 464 การสอนจุลภาค 1	2 (2-1)
ศษ 465 การสอนจุลภาค 2	2 (2-1)
ศษ 466 การนิเทศการฝึกสอน	2 (2-0)
ศษ 471 ปรัชญาการศึกษาเบื้องต้น	2 (2-0)
ศษ 472 จริยศาสตร์ศึกษา	2 (2-0)

มย 311 การมัธยมศึกษา	2 (2-0)
มย 401 หลักสูตรมัธยมศึกษา	2 (2-1)
มย 450 วิทยาศาสตร์สำหรับครูมัธยมศึกษา	2 (2-1)
ปถ 311 การประถมศึกษา	2 (2-0)
ปถ 401 หลักสูตรประถมศึกษา	2 (2-1)
ปถ 472 การศึกษาในชนบท	2 (2-0)
อศ 381 หลักการอาชีวศึกษา	3 (3-0)

3. วิชาเอก นิสิตอาจเลือกเรียนวิชาเอกแบบที่หนึ่งหรือแบบที่สอง (เอกเดี่ยว) เพียงแบบเดียว

4. วิชาโท สำหรับนิสิตที่เลือกเรียนวิชาเอกแบบที่หนึ่งนั้นจะต้องเลือกเรียนวิชาโทด้วย 1 วิชาโท

5. วิชาเลือกเสรี เมื่อเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไป วิชาชีพครู วิชาเอก-วิชาโทตามที่กำหนดแล้ว ถ้าจำนวนหน่วยกิตยังไม่ครบ 140 หน่วยกิต ให้นิสิตเลือกเรียนรายวิชาใด ๆ ที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัย จนได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตรนั้น ๆ รายวิชาที่เลือกเรียนนั้นจะต้องไม่ใช่วิชาพื้นฐานของวิชาเอก / วิชาโทที่กำลังเรียนอยู่ (แต่อาจเป็นรายวิชาในหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปที่ไม่ใช่พื้นฐานของวิชาเอกวิชาโทของนิสิตก็ได้) ทั้งนี้ จะต้องได้รับอนุมัติการลงทะเบียนจากอาจารย์ที่ปรึกษา และหัวหน้าภาควิชาที่เลือกเรียน

การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) แก่นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ องค์รักษ์ รุ่นที่ 1

คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ จัดตั้งขึ้นเมื่อปีการศึกษา 2541 รับนิสิตชั้นปีที่ 1 รุ่นแรก โดยการสอบตรง (มหาวิทยาลัยจัดสอบเองโดยไม่ผ่านทบวงมหาวิทยาลัย) 3 วิชาเอก ได้แก่ วิทยาศาสตร์ - เคมี 8 คน วิทยาศาสตร์-ชีววิทยา 11 คน และวิทยาศาสตร์ - ฟิสิกส์ 5 คน รวมทั้งหมด 24 คน การดำเนินงานในระยะแรกใช้บุคลากรของคณะศึกษาศาสตร์ (บางเขน) ทั้งหมด ประกอบด้วยบุคลากรสังกัดคณะมนุษย์ศาสตร์ 7 คน คณะวิทยาศาสตร์ 7 คน คณะศิลปกรรม 1 คน คณะศึกษาศาสตร์ 22 คน และคณะสังคมศาสตร์ 4 คน รวมทั้งสิ้น 41 คน ดังรายละเอียดในตาราง

ที่	ชื่อ – สกุล	คณะต้นสังกัด	ตำแหน่งทางวิชาการ
1	นายชูชีพ อ่อนโคกสูง	ศึกษาศาสตร์	รองศาสตราจารย์
2	นางอรพรรณ พรสีมา	ศึกษาศาสตร์	รองศาสตราจารย์
3	นางอรพันธุ์ ประสิทธิรัตน์	ศึกษาศาสตร์	รองศาสตราจารย์
4	นางเกษมศรี วงศ์เลิศวิทย์	มนุษยศาสตร์	รองศาสตราจารย์
5	นายธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงศ์	มนุษยศาสตร์	รองศาสตราจารย์
6	นางสาวสายทิพย์ นุกูลกิจ	มนุษยศาสตร์	รองศาสตราจารย์
7	นางสาวบุญกุล บรรจบราษฎร์	วิทยาศาสตร์	รองศาสตราจารย์
8	นายทนง อัครธีรานนท์	ศึกษาศาสตร์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์
9	นางสุขวสา ยอดกมล	ศึกษาศาสตร์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์
10	นางอุไรวรรณ สินสวัสดิ์	ศึกษาศาสตร์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์
11	นายอนุศักดิ์ สมิตสันต์	ศึกษาศาสตร์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์
12	นายนิพนธ์ เทียมทิพาบุญกร	มนุษยศาสตร์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์
13	นางผกาศรี เย็นบุตร	มนุษยศาสตร์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์
14	นางพัชรา สุทธิสำแดง	มนุษยศาสตร์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์
15	นางสาววิมลศิริ ร่วมสุข	มนุษยศาสตร์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์
16	นางสุขุมาลย์ สิทธิมงคล	สังคมศาสตร์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์
17	นางถนอมสิน ดิสถาพร	วิทยาศาสตร์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์
18	นางรัตนา สัมพันธชิต	วิทยาศาสตร์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์
19	นายสมพล มงคลพิทักษ์สุข	วิทยาศาสตร์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์
20	นางสายสุณีย์ ลิ้มชูวงศ์	วิทยาศาสตร์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์
21	นายกุศล อิสดุลย์	ศึกษาศาสตร์	อาจารย์
22	นางขนิษฐา เกื้อมี	ศึกษาศาสตร์	อาจารย์
23	นายณัฐธรรมรัตน์ วฒกร	ศึกษาศาสตร์	อาจารย์
24	นางเพชรรัตน์ ประจงจิตร	ศึกษาศาสตร์	อาจารย์
25	นางเมธินี ตั้งตรงไพโรจน์	ศึกษาศาสตร์	อาจารย์
26	นางละเอียด รักษ์เผ่า	ศึกษาศาสตร์	อาจารย์
27	นายวิโรจน์ เอ็งสุโสภณ	ศึกษาศาสตร์	อาจารย์
28	นายสมปอง ใจดีเฉย	ศึกษาศาสตร์	อาจารย์
29	นายส้มโอ ธรรมโชติ	ศึกษาศาสตร์	อาจารย์

ที่	ชื่อ – สกุล	คณะต้นสังกัด	ตำแหน่งทางวิชาการ
30	นายสุจิตต์ รักเผ่า	ศึกษาศาสตร์	อาจารย์
31	นางสุดใจ จรุงจิตต์	ศึกษาศาสตร์	อาจารย์
32	นายสุดใจ เหง้าสีไพร	ศึกษาศาสตร์	อาจารย์
33	นางสุภณิดา สุวณิชย์	ศึกษาศาสตร์	อาจารย์
34	นางเสาวลักษณ์ สุนทรา	ศึกษาศาสตร์	อาจารย์
35	นายอนุสรณ์ อรรถศิริ	ศึกษาศาสตร์	อาจารย์
36	นางสาวพวงร้อย กล่อมเอี้ยง	สังคมศาสตร์	อาจารย์
37	นางสุดา เทียบจัตุรัส	สังคมศาสตร์	อาจารย์
38	นางอัมพร เอ็งสุโสภณ	สังคมศาสตร์	อาจารย์
39	นายบรรชา รัตนวัย	วิทยาศาสตร์	อาจารย์
40	นายวีระ ตั้งชวาล	วิทยาศาสตร์	อาจารย์
41	นายกิตติ ปัญญาธนพร	ศิลปกรรม	อาจารย์

การจัดการเรียนการสอนแก่นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ รุ่นแรก เริ่มตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 โดยใช้สถานที่บางส่วนของอาคารเรียนรวม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ จนถึงภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 จึงย้ายมาจัดการเรียนการสอนทั้งหมด ณ อาคารเรียนและปฏิบัติการอเนกประสงค์ของวิชาพื้นฐาน (เพิ่งก่อสร้างแล้วเสร็จ) และใช้บางส่วนของอาคารนี้เป็นสำนักงานคณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ อีกด้วย

นิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) รุ่นแรกของคณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ นี้มีจำนวนทั้งสิ้น 24 คน แยกออกเป็น 3 วิชาเอก คือ

วิชาเอกวิทยาศาสตร์-เคมี จำนวน 8 คน

วิชาเอกวิทยาศาสตร์-ชีววิทยา จำนวน 11 คน

วิชาเอกวิทยาศาสตร์-ฟิสิกส์ จำนวน 5 คน

นิสิตทั้งหมดต้องเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไป (วิชาศึกษาทั่วไปในปัจจุบัน) 30 หน่วยกิต วิชาชีพครูไม่น้อยกว่า 38 หน่วยกิต วิชาเลือกเสรี 5 - 10 หน่วยกิต และยังต้องเรียนวิชาเอกอีกไม่น้อยกว่า 55 หน่วยกิต เพื่อให้ได้หน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 140 หน่วยกิต รายละเอียดเกี่ยวกับวิชาเอกที่เปิดสอนมีดังนี้

วิชาวิทยาศาสตร์ – เคมี

1. โครงสร้างของหลักสูตรและรายวิชา

หลักสูตร 4 ปี	69 หน่วยกิต
1.1 วิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์พื้นฐานบังคับเฉพาะหลักสูตร 4 ปี	10 หน่วยกิต
คม 103 เคมี 1	3(3-0)
คม 193 ปฏิบัติการเคมี 1	1(0-2)
คม 104 เคมี 2	3(3-0)
คม 194 ปฏิบัติการเคมี 2	1(0-2)
วพ 411 พัฒนาการทางวิทยาศาสตร์	2(2-0)
1.2 วิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์พื้นฐานบังคับร่วม	24 หน่วยกิต
คณ 111 คณิตศาสตร์ 1	4 (4-0)
คณ 112 คณิตศาสตร์ 2	4 (4-0)
ชว 101 ชีววิทยา 1	3 (3-2)
ชว 181 ปฏิบัติการชีววิทยา 1	1(0-2)
ชว 102 ชีววิทยา 2	3(3-0)
ชว 182 ปฏิบัติการชีววิทยา 1	1(0-2)
ฟส 101 ฟิสิกส์เบื้องต้น 1	3(3-0)
ฟส 181 ปฏิบัติการฟิสิกส์เบื้องต้น 1	1(0-2)
ฟส 102 ฟิสิกส์เบื้องต้น 2	3(3-0)
ฟส 182 ปฏิบัติการฟิสิกส์เบื้องต้น 2	1(0-2)
1.3 วิชาเคมีบังคับร่วม	26 หน่วยกิต
คม 212 เคมีอนินทรีย์ 1	3 (3-0)
คม 213 เคมีอนินทรีย์ 2	3 (3-0)
คม 222 เคมีอินทรีย์ 1	3 (3-0)
คม 293 ปฏิบัติการเคมีอนินทรีย์	1(0-3)
คม 294 ปฏิบัติการเคมีอินทรีย์	1(0-3)
คม 323 เคมีอินทรีย์ 2	3(3-0)
คม 325 สเปกโทรสโกปีของสารอินทรีย์	2(2-0)
คม 331 เคมีเชิงฟิกส์ 1	2(2-0)
คม 342 ชีวเคมี	4(4-0)
คม 392 ปฏิบัติการชีวเคมี	1(0-3)

คม 392 ปฏิบัติการชีวเคมี	1(0-3)
คม 432 เคมีเชิงฟิสิกส์ 2	2(2-0)
คม 491 ปฏิบัติการเคมีเชิงฟิสิกส์	1(0-3)
1.4 วิชาเคมีเลือก ให้เลือกเรียนไม่น้อยกว่า	4 หน่วยกิต
จากรายวิชาต่อไปนี้	
คม 201 คณิตศาสตร์สำหรับเคมี	4(4-0)
คม 424 ผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ	2(2-0)
คม 472 เอกสารทางเคมี	2(2-0)
คม 473 เคมีอุตสาหกรรม	2(2-0)
คม 474 เคมีเกี่ยวกับพอลิเมอร์	2(2-0)
คม 475 เคมีเกี่ยวกับยา	2(2-0)
คม 476 เคมีเกี่ยวกับอาหาร	2(2-0)
คม 477 การถลุงแร่ทั่วไป	2(2-0)
คม 478 เคมีเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง	2(2-0)
คม 479 เคมีเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อม	2(2-0)
คณ 213 คณิตศาสตร์ 3	4(4-0)
ชว 231 จุลชีววิทยา	4(3-3)
ชว 261 นิเวศวิทยา	3(2-3)
ชว 341 พันธุศาสตร์	4(3-3)
ชว 415 พืชสมุนไพร	3(2-3)
1.5 วิชาการสอนวิชาเอกบังคับร่วม	5 หน่วยกิต
วพ 461 หลักสูตรและการสอนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	3(2-2)
คศ 461 หลักสูตรและการสอนเคมี	2(1-2)

วิชาเอกวิทยาศาสตร์-ชีววิทยา

1. โครงสร้างของหลักสูตรและรายวิชา	
หลักสูตร 4 ปี	69 หน่วยกิต
1.1 วิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์พื้นฐานบังคับ	10 หน่วยกิต
ชว 101 ชีววิทยา 1	3(3-0)
ชว 181 ปฏิบัติการชีววิทยา 1	1(0-2)

ชว 102 ชีววิทยา 2	3(3-0)
ชว 182 ปฏิบัติการชีววิทยา 1	1(0-2)
วพ 411 พัฒนาการทางวิทยาศาสตร์	2 (2-0)
1.2 วิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์พื้นฐานบังคับร่วม	24 หน่วยกิต
คณ 111 คณิตศาสตร์ 1	4(4-0)
คณ 112 คณิตศาสตร์ 2	4(4-0)
คม 103 เคมี 1	3(3-0)
คม 104 เคมี 2	3(3-0)
คม 193 ปฏิบัติการเคมี 1	1(0-2)
คม 194 ปฏิบัติการเคมี 2	1(0-2)
ฟส 101 ฟิสิกส์เบื้องต้น 1	3(3-0)
ฟส 102 ฟิสิกส์เบื้องต้น 2	3(3-0)
ฟส 181 ปฏิบัติการฟิสิกส์เบื้องต้น 1	1(0-2)
ฟส 182 ปฏิบัติการฟิสิกส์เบื้องต้น 2	1(0-2)
1.3 วิชาชีววิทยาบังคับร่วม	27 หน่วยกิต
คม 221 เคมีอินทรีย์ 1	4(4-0)
คม 292 ปฏิบัติการเคมีอินทรีย์	1(0-3)
คม 342 ชีวเคมี	4(4-0)
ชว 231 จุลชีววิทยา	3(3-0)
ชว 232 ปฏิบัติการจุลชีววิทยา	1(0-3)
ชว 261 นิเวศวิทยา	3(2-3)
ชว 341 พันธุศาสตร์	4(3-3)
ชว 342 ชีววิทยาของการเจริญ	3(2-3)
ชว 351 สรีรวิทยาทั่วไป	4(3-3)
1.4 วิชาชีววิทยาเลือก ให้เลือกเรียนไม่น้อยกว่า	3 หน่วยกิต
จากรายวิชาต่อไปนี้	
พฤกษศาสตร์	
ชว 412 สัณฐานวิทยาของพืช	4(3-3)
ชว 413 กายวิภาคศาสตร์ของพืช	3(2-3)
ชว 414 อนุกรมวิธานของพืช	4(3-3)

ชว 415 พืชสมุนไพร	3(2-3)
ชว 416 ชีววิทยาของพืชน้ำ	3(2-3)
ชว 417 สาหร่ายวิทยา	3(2-3)
ชว 451 สรีรวิทยาของพืช	4(3-3)
ชว 454 พัฒนาการพืช	4(3-3)
ชว 455 เอ็มบริโอโลยีของพืชมีดอก	3(2-3)
ชว 456 ฮอร์โมนพืช	3(2-3)
ชว 457 การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืช	3(2-3)
ชว 461 นิเวศวิทยาของพืช	3(2-3)
ชว 511 สาหร่ายวิทยาขั้นสูง	3(2-3)

สัตวศาสตร์

ชว 321 มิญชวิทยา	4(3-3)
ชว 421 สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง	4(3-3)
ชว 422 สัตว์มีกระดูกสันหลัง	4(3-3)
ชว 423 กายวิภาคเปรียบเทียบของสัตว์มีกระดูกสันหลัง	4(3-3)
ชว 424 อนุกรมวิธานของสัตว์	4(3-3)
ชว 452 สรีรวิทยาของสัตว์	4(3-3)
ชว 453 พฤติกรรมของสัตว์	3(3-0)
ชว 476 กีฏวิทยา	3(2-3)
ชว 478 อคาโรโลยี	3(2-3)
ชว 479 ปาราสิตวิทยา	3(2-3)
ชว 521 โปรโตซูโอโลยี	3(2-3)
ชว 522 มาลาโคโลยี	3(2-3)
ชว 523 มีนวิทยา	3(2-3)
ชว 524 ออนิโธโลยี	3(2-3)
ชว 551 ชีววิทยาของต่อมไร้ท่อ	4(3-3)

จุลชีววิทยา

ชว 431 จุลชีววิทยาทางดิน	3(2-3)
ชว 432 จุลชีววิทยาทางอาหาร	3(2-3)
ชว 433 โครงสร้างและกิจกรรมของแบคทีเรีย	3(2-3)

ชว 434 ดีเทอมีเนทีฟแบคทีริโอโลยี 3(2-3)

ชว 435 พาโธเจนนิคแบคทีริโอโลยี 3(2-3)

ชว 436 อิมมูโนโลยีและเซอโรโลยี 3(2-3)

ชว 437 วิสาวิทยา 3(2-3)

ชว 438 ไมคอลโลยีทั่วไป 3(2-3)

ชว 439 จุลชีววิทยาอุตสาหกรรม 3(2-3)

ชว 531 ไมคอลโลยีชั้นสูง 3(2-3)

ชว 532 สรีรวิทยาของจุลินทรีย์ 3(3-0)

ชว 533 จุลชีววิทยาทางน้ำ 3(2-3)

ชว 534 จุลชีววิทยาสุขาภิบาล 3(2-3)

พันธุศาสตร์

ชว 301 ชีววิทยาของเซลล์ 3(3-0)

ชว 343 พันธุศาสตร์ของมนุษย์ 3(3-0)

ชว 441 พันธุศาสตร์ชั้นสูง 3(3-0)

ชว 442 พันธุศาสตร์ประชากรและวิวัฒนาการ 3(3-0)

ชว 443 พันธุศาสตร์ของเซลล์ 3(2-3)

ชว 541 พันธุศาสตร์ของจุลินทรีย์ 3(3-0)

ชีววิทยาการเกษตร

ชว 371 พืชสวน 3(2-3)

ชว 372 หลักการเลี้ยงสัตว์ 3(2-3)

ชว 373 ไม้ดอกไม้ประดับ 3(2-3)

ชว 471 หลักการปรับปรุงพันธุ์พืช 3(3-0)

ชว 472 วัชพืชและการป้องกันกำจัด 3(2-3)

ชว 473 ศัตรูพืชและสัตว์ในเขตร้อน 3(2-3)

ชว 474 โรคพืชวิทยา 3(2-3)

ชว 475 พืชเศรษฐกิจ 3(2-3)

ชว 477 กีฏวิทยาทางการแพทย์และสัตว์แพทย์ 3(2-3)

ชว 571 วิชาการเลี้ยงผึ้ง 3(2-3)

กษ 241 หลักการเพาะปลูก 3(2-3)

กษ 411 แมลงสำคัญทางเศรษฐกิจ 3(2-3)

กษ 452 การขยายพันธุ์พืช	3(2-3)
กษ 466 หลักการเพาะเห็ด	3(2-3)
ชีววิทยาอื่น ๆ	
ชว 302 ชีวสถิติ	3(3-0)
ชว 352 สรีรวิทยาของเซลล์	3(3-0)
ชว 381 เทคนิคทางชีววิทยา	2(0-4)
ชว 491 ปัญหาทางชีววิทยา	2(0-4)
ชว 501 ลิมโนโลยี	3(2-3)
ชว 503 รังสีชีววิทยา	3(3-0)
ชว 581 ไมโครเทคนิค	3(0-6)
ชีวเคมี	
คม 383 เคมีเกี่ยวกับสารพิษตกค้างในผลิตผลทางการเกษตร	2(2-0)
คม 444 ชีวเคมีประยุกต์ด้านสุขภาพ	2(2-0)
คม 475 เคมีเกี่ยวกับยา	2 (2-0)
คม 476 เคมีเกี่ยวกับอาหาร	2 (2-0)
คม 542 โภชนชีวเคมี	2 (2-0)
คม 543 เทคนิคทางชีวเคมี	2 (2-0)
วาริชศาสตร์	
วร 201 ชีววิทยาทางทะเล	3(2-3)
วร 241 สมุทรศาสตร์เบื้องต้น	4(4-0)
วร 471 การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	3(3-0)
วร 472 เทคโนโลยีทางการประมงเบื้องต้น	3(2-3)
1.5 วิชาการสอนวิชาเอกบังคับร่วม	5 หน่วยกิต
วพ 461 หลักสูตรและการสอนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	3(2-2)
ชศ 461 หลักสูตรและการสอนชีววิทยา	2(1-2)

วิชาเอกวิทยาศาสตร์-ฟิสิกส์

1. โครงสร้างของหลักสูตรและรายวิชา

หลักสูตร 4 ปี	69 หน่วยกิต
1.1 วิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์พื้นฐานบังคับเฉพาะหลักสูตร 4 ปี	10 หน่วยกิต
ฟส 101 ฟิสิกส์เบื้องต้น 1	3(3-0)
ฟส 102 ฟิสิกส์เบื้องต้น 2	3(3-0)
ฟส 181 ปฏิบัติการฟิสิกส์เบื้องต้น 1	1(0-2)
ฟส 182 ปฏิบัติการฟิสิกส์เบื้องต้น 2	1(0-2)
วพ 411 พัฒนาการทางวิทยาศาสตร์	2(2-0)
1.2 วิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์พื้นฐานบังคับร่วม	24 หน่วยกิต
คณ 111 คณิตศาสตร์ 1	4(4-0)
คณ 112 คณิตศาสตร์ 2	4(4-0)
คม 103 เคมี 1	3(3-0)
คม 193 ปฏิบัติการเคมี 1	1(0-2)
คม 104 เคมี 2	3(3-0)
คม 193 ปฏิบัติการเคมี 2	1(0-2)
ชว 101 ชีววิทยา 1	3(3-0)
ชว 181 ปฏิบัติการชีววิทยา 1	1(0-2)
ชว 102 ชีววิทยา 2	3(3-0)
ชว 182 ปฏิบัติการชีววิทยา 2	1(0-2)
1.3 วิชาฟิสิกส์บังคับร่วม	24 หน่วยกิต
ฟส 201 คณิตศาสตร์สำหรับฟิสิกส์ 1	3(3-0)
ฟส 202 คณิตศาสตร์สำหรับฟิสิกส์ 2	3(3-0)
ฟส 211 กลศาสตร์ 1	3(3-0)
ฟส 221 เทอร์โมไดนามิกส์	3(3-0)
ฟส 231 ทัศนศาสตร์	3(3-0)
ฟส 241 แม่เหล็กไฟฟ้า 1	3(3-0)
ฟส 371 กลศาสตร์ควอนตัมเบื้องต้น	3(3-0)
ฟส 385 ปฏิบัติการฟิสิกส์ 1	3(0-6)

1.4 วิชาฟิสิกส์เลือก ให้เลือกเรียนไม่น้อยกว่า	6 หน่วยกิต
จากรายวิชาต่อไปนี้	
ฟส 312 กลศาสตร์ 2	3(3-0)
ฟส 342 แม่เหล็กไฟฟ้า 2	3(3-0)
ฟส 343 อิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้น	3(2-2)
ฟส 351 นิวเคลียร์ฟิสิกส์ 1	3(3-0)
ฟส 372 กลศาสตร์ควอนตัม 1	3(3-0)
ฟส 413 สมบัติของสาร	3(3-0)
ฟส 415 ดาราศาสตร์เบื้องต้น	3(3-0)
ฟส 422 ฟิสิกส์เชิงสถิติ	3(3-0)
ฟส 424 การเปลี่ยนแปลงเฟส	3(3-0)
ฟส 432 แสงประยุกต์	3(3-0)
ฟส 433 เสียงและสถาปัตยกรรม	3(3-0)
ฟส 444 อิเล็กทรอนิกส์ 1	3(2-2)
ฟส 445 อิเล็กทรอนิกส์ 2	3(2-2)
ฟส 452 นิวเคลียร์ฟิสิกส์ 2	3(3-0)
ฟส 453 ฟิสิกส์ของอนุภาคมูลฐาน	3(3-0)
ฟส 454 ฟิสิกส์ของกัมมันตภาพรังสี	3(3-0)
ฟส 455 ฟิสิกส์สุขภาพ	3(3-0)
ฟส 461 ฟิสิกส์สถานะของแข็งเบื้องต้น	3(3-0)
ฟส 462 ผลึกวิทยารังสีเอ็กซ์	3(3-0)
ฟส 473 กลศาสตร์ควอนตัม 2	3(3-0)
ฟส 474 สเปกตรัมของอะตอมและโมเลกุล	3(3-0)
ฟส 491 การศึกษาด้วยตนเอง	2(2-0)
ฟส 492 การตรวจสอบและควบคุมมลภาวะ	3(3-0)
ฟส 493 ชีวฟิสิกส์	3(3-0)
ฟว 494 อุตุนิยมวิทยาเบื้องต้น	3(3-0)
ฟส 495 ธรณีฟิสิกส์เบื้องต้น	3(3-0)

คพ 312 การโปรแกรมภาษาปาสคาล	3(2-2)
คพ 446 คอมพิวเตอร์สำหรับฟิสิกส์ 1	3(2-4)
คพ 447 คอมพิวเตอร์สำหรับฟิสิกส์ 2	3(2-4)
1.5 วิชาการสอนวิชาเอกบังคับร่วม	5 หน่วยกิต
วพ 461 หลักสูตรและการสอนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	3(2-2)
ฟศ 461 หลักสูตรและการสอนฟิสิกส์	2(1-2)

กิจกรรมนิสิต

นอกจากนิสิตจะได้ศึกษาทางด้านวิชาการแล้ว ยังได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ (กองกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2542 : 3)

1. ให้นิสิตมีจิตสำนึกต่อมหาวิทยาลัย ต่อสังคมและประเทศชาติ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความเอื้ออาทร และสามารถให้คำแนะนำและเผยแพร่ให้ความรู้แก่ผู้อื่น
2. ให้นิสิตมีความรู้ความสามารถทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ โดยคำนึงถึงจิตสำนึกต่อมนุษยชาติและสิ่งแวดล้อม
3. ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนิสิตทั้งมวลของมหาวิทาลัย รวมทั้งบุคคล คณะบุคคล หน่วยงาน และสถาบันต่าง ๆ
4. อำนวยผลประโยชน์ของนิสิต และผดุงไว้ซึ่งกิจกรรมนิสิต
5. ทำนุบำรุงส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของไทย
6. ส่งเสริมและเผยแพร่ชื่อเสียงและเกียรติคุณของมหาวิทยาลัย
7. ส่งเสริมพลานามัยและพัฒนาบุคลิกภาพของนิสิต
8. ส่งเสริมให้นิสิตมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

กิจกรรมที่นิสิตจัด

กิจกรรมที่นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ รุ่นแรกจัดขึ้น ประกอบด้วย (ฝ่ายกิจการนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์, 2544)

1. สโมสรนิสิต
2. โครงการงานวันไหว้ครู
3. โครงการอบรมด้านจริยธรรมเพื่อพัฒนานิสิต
4. โครงการแรกพบคณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์
5. โครงการประชุมเชียร์

6. โครงการค่ายอาสาสมัครต่าง ๆ ของชมรมสร้างสรรค์สังคมชนบท
7. โครงการอบรมผู้นำเยาวชน
8. โครงการเกราะคุ้มภัยไวรัสเอดส์
9. โครงการสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทย
10. โครงการอบรมและสลักผักผลไม้ การประดิษฐ์ใบตอง
11. โครงการวอลเลย์บอลสัมพันธ์
12. โครงการค่ายร่วมกีฬาต้านยาเสพติด
13. โครงการศิลปวัฒนธรรมไทยสัญจร
14. โครงการกิจกรรมวันเด็ก
15. โครงการอบรมสัมมนาผู้นำกิจกรรมนิสิต

ฯลฯ

การฝึกสอน

คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ จัดส่งนิสิตรุ่นแรก (ขณะนี้เรียนชั้นที่ 4) ออกฝึกสอนตามโรงเรียนต่าง ๆ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 โดยกำหนดความมุ่งหมายของการฝึกสอนไว้ดังนี้ (คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2544 : 1)

1. เพื่อเปิดโอกาสให้นิสิตได้สำรวจตนเองว่า ตนมีความเหมาะสมกับอาชีพครูหรือไม่ โดยศึกษาคุณลักษณะที่จำเป็นในการเป็นครูดังต่อไปนี้
    1.1 มีความพอใจในอาชีพครู ซึ่งรวมถึงการมีประสบการณ์ในการสอน การแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีและเทคนิคการสอนต่าง ๆ
    1.2 มีความพร้อมที่จะทำงานร่วมกับนักเรียนที่มีลักษณะและพื้นฐานต่าง ๆ กัน
    1.3 มีความเป็นผู้ใหญ่ มีความรับผิดชอบ
    1.4 ให้ความร่วมมือด้วยความเต็มใจ
    1.5 พร้อมที่จะรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์และคำแนะนำ
    1.6 มีความซื่อสัตย์ มีความประพฤติดี
    1.7 มีบุคลิกลักษณะไม่ขัดต่อการเป็นครู
2. เพื่อให้มีประสบการณ์ในการสอน นอกเหนือไปจากความรู้ในภาคทฤษฎี
3. เพื่อให้มีความเข้าใจที่ถูกต้องต่อนักเรียน
4. เพื่อให้เข้าใจถึงหน้าที่อันแท้จริงของโรงเรียนอันมีต่อเด็กและชุมชน
5. เพื่อช่วยให้ได้เรียนรู้ถึงวิธีที่จะนำแหล่งวิชาหรือวิทยากรมาใช้ให้เป็นประโยชน์
6. เพื่อให้รู้จักการทดสอบความงอกงามในด้านต่าง ๆ ของเด็ก

การจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมทั้งหมดนี้ก็เพื่อให้นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ รุ่นแรก เป็นบุคคลที่มีความรู้ดี ทั้งความรู้วิชาเอกและวิชาชีพครู มีคุณธรรม มีมนุษยสัมพันธ์ สอนดี สามารถรับใช้และพัฒนาสังคมได้สมตามความมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) ต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับความมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.)

โดยที่หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) กำหนดความมุ่งหมายของหลักสูตรไว้ว่า เพื่อผลิตครูให้เป็นผู้ที่มีความรู้ดี มีคุณธรรมดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี สอนดี สามารถรับใช้และพัฒนาสังคมได้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2536 : 6) ดังนั้นจึงควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับความมุ่งหมายนี้โดยละเอียด ซึ่งจะแบ่งความมุ่งหมายออกเป็น 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

ด้านความรู้

ความรู้หมายถึง ผลของการเรียนรู้ (Anita E. Woolfolk, 1993 : 239) ซึ่งทำให้รู้จัก เข้าใจ แล้วจำข้อมูลและวิธีการต่าง ๆ ไปใช้ในการแก้ปัญหา ศาสตราจารย์บลูม (Bloom) อธิบายขั้นตอนของความรู้ไว้ดังนี้ (อารี สัณหฉวี, 2540 : 10-12)

1. การรู้จักข้อมูลเนื้อหา (knowledge) หมายถึง ผู้เรียนสามารถจำและเล่ากลับถึงความรู้ที่ได้เรียนมา โดยยังไม่ต้องไปปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลง ความรู้แบ่งเป็นหลายระดับคือ ความรู้ความจริง รวมถึงคำศัพท์ ความรู้เกี่ยวกับวิธีการในความรู้จำเพาะนั้น และความรู้ที่เป็นนามธรรม เช่น ความคิดรวบยอดต่าง ๆ

2. การเข้าใจ (comprehension) การเข้าใจเป็นความสามารถในการรู้ขั้นที่สองคือ สามารถแปลความหมายของเรื่องที่รู้ และบรรยายด้วยภาษาของตนเอง ทั้งนี้ยังไม่จำเป็นจะต้องไปสัมพันธ์กับเรื่องอื่น การเข้าใจจำแนกเป็นทักษะได้ 3 อย่างคือ **แปลความ (translation)** ได้แก่การอธิบายเนื้อเรื่องหรือแนวคิดของความรู้นั้น โดยใช้ภาษาที่ง่ายขึ้น หรือเป็นภาษาของตนเอง โดยไม่เปลี่ยนแปลงแนวคิดเดิม **ตีความ (interpretation)** คือการอธิบายสรุป อาจจะเรียงลำดับขั้นตอนใหม่ **ขยายความ (extrapolation)** คือขยายความและคาดคะเน เพิ่มเติมจากแนวคิดหรือข้อมูลความรู้นั้น

3. การนำไปใช้ (application) การนำไปใช้คือ การสามารถนำความรู้ ทฤษฎี หลักเกณฑ์ แนวคิดไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ที่เป็นรูปธรรม การนำไปใช้จะต่างกับการเข้าใจตรงที่ว่า ถึงแม้การคิดระดับการเข้าใจจะต้องให้นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นหรือการกระทำที่แสดงว่าเข้าใจจริง ๆ แต่การนำไปใช้จะเป็นการให้นำความรู้หรือหลักการไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ หรือสภาพปัญหาใหม่ที่ไม่เคยเห็นหรือรู้จักมาก่อน

4. การวิเคราะห์ (analysis) การคิดระดับวิเคราะห์ คือ การที่สามารถแยกส่วนต่าง ๆ ของเรื่องที่เป็นความรู้หรือแนวคิดนั้นได้ และสามารถชี้ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนหรือองค์ประกอบต่าง ๆ ได้ ความสามารถในการวิเคราะห์หรือแยกรายละเอียดของเนื้อหาจะแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจหลักการที่เป็น พื้นฐานของโครงสร้างเนื้อหา การคิดวิเคราะห์จะมี 3 ลักษณะ คือวิเคราะห์องค์ประกอบหรือส่วนย่อยของเนื้อหา วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ วิเคราะห์หลักการ วิธีการ หรือหลักการจัดการ

5. การสังเคราะห์ (synthesis) การคิดแบบสังเคราะห์จะมีลักษณะตรงข้ามกับแบบวิเคราะห์ กล่าวคือ การคิดแบบสังเคราะห์จะคิดรวมส่วนต่าง ๆ ที่แยกแยะกระจัดกระจายให้เป็นแนวคิดเดียว และเป็นแนวใหม่ เพราะฉะนั้นการคิดแบบสังเคราะห์จึงต่างจากการคิดแบบเข้าใจที่ตีความเนื้อหาตรงที่ว่า การคิดแบบสังเคราะห์นั้นทำให้เกิดความรู้หรือแนวคิดใหม่ การคิดแบบสังเคราะห์จะมีลักษณะดังนี้คือ มีผลเป็นการสื่อด้วยวาจา หรือลายลักษณ์อักษร มีผลเป็นแผนงาน แผนการ แผนดำเนินงาน เช่น แผนการสอน พิมพ์เขียวของการก่อสร้าง มีผลเป็นทฤษฎีใหม่ หลักการและกฎเกณฑ์ใหม่ ๆ เช่น กฎเกณฑ์คณิตศาสตร์

6. การประเมินผล (evaluation) การคิดแบบประเมินผลนี้ถือเป็นการคิดระดับสูงสุด เพราะสามารถมีวิจารณญาณตัดสินประเมินผลได้ การตัดสินจะมีเกณฑ์ที่แต่ละคนตั้งขึ้น เกณฑ์มีสองลักษณะคือ เกณฑ์ภายนอก ได้แก่ การเปรียบเทียบคุณภาพและคุณลักษณะที่สามารถมองเห็นได้ ส่วนเกณฑ์ภายใน ได้แก่ ความเป็นเหตุเป็นผล ความสม่ำเสมอของหลักการ การคิดประเมินผลจึงต้องอาศัยทักษะการสังเกตและการคิดอย่างแหลมคม

ประเภทของความรู้

ความรู้แบ่งได้ชัดเจนเป็น 2 ประเภท (Anita E. Woolfolk, 1993 : 240) ได้แก่ ความรู้ทั่วไป (general knowledge) และความรู้เฉพาะด้าน (domain specific knowledge) หรืออาจแบ่งตามขั้นตอนของความรู้ได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

ประเภทที่ 1 รู้ข้อเท็จจริง (declarative knowledge) ได้แก่รู้ว่าสิ่งที่รู้คืออะไร (know-what) เช่น รู้ความคิดรวบยอด รู้หลักการ รู้ความคิดเห็น รู้ข้อมูลข่าวสาร เป็นต้น

ประเภทที่ 2 รู้วิธีการ (procedural knowledge) ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับวิธีการทำงานหรือการปฏิบัติ คือรู้ว่าทำอย่างไร (know-how) แยกเป็น

(1) รู้การจัดประเภทหรือแยกประเภท

(2) รู้ขั้นตอนในการปฏิบัติ

ประเภทที่ 3 รู้เงื่อนไข (conditional knowledge) ได้แก่ รู้ที่จะนำข้อเท็จจริงและวิธีการไปใช้เมื่อไร อย่างไร (know-when and why)

นิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) ต้องเรียนวิชาต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรเพื่อให้เกิดความรู้ครบทั้ง 3 ประเภท วิชาเหล่านั้น ได้แก่

วิชาศึกษาทั่วไป มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นิสิต (กองบริการการศึกษา, 2542)

1. เป็นผู้มีความสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร
   1.1 สามารถสื่อสารภาษาไทยได้อย่างดี
   1.2 สามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศได้
2. เป็นผู้มีสุนทรียรมณ์
   2.1 มีอารมณ์อันปราณีตละเอียดอ่อน
   2.2 เข้าใจความหมายและเห็นคุณค่าของศิลปที่มีต่อชีวิตและสังคม
   2.3 เข้าใจความหมายและเห็นคุณค่าของดนตรีที่มีต่อชีวิตและสังคม
   2.4 เข้าใจความหมายและคุณค่าของวรรณกรรมที่มีต่อชีวิตและสังคม
3. เป็นผู้ที่มีโลกทัศน์กว้างไกล
   3.1 เข้าใจปัญหาด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ของไทยและของโลก
   3.2 เข้าใจและเห็นคุณค่าวัฒนธรรมและอารยธรรมของไทยและชาติอื่น ๆ
   3.3 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต
   3.4 เข้าใจความสำคัญของกระบวนการจัดการทางธุรกิจในสังคมปัจจุบัน
4. เป็นผู้มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ
   4.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิต โลกและจักรวาล
   4.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับเทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน
   4.3 เข้าใจการสื่อสารด้วยคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน
5. เป็นผู้มีสมรรถภาพและสุขภาพที่ดีทั้งกายและใจ
   5.1 สามารถเสริมสร้าง รักษาสมรรถภาพและสุขภาพ
   5.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพทางกายและทางจิต

6. เป็นผู้ใฝ่รู้ความจริงและสามารถคิดอย่างมีเหตุผล

6.1 สามารถตั้งคำถามและแสวงหาความจริงด้วยตนเองได้

6.2 สามารถคิดและเชื่อมโยงสิ่งที่คิดได้อย่างมีเหตุผล

6.3 สามารถวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ได้

6.4 สามารถคิดแก้ปัญหาด้วยการแสวงหาทางเลือกและตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม

6.5 สามารถเลือกและสังเคราะห์ข่าวสาร และข้อมูลเพื่อใช้อย่างเหมาะสม

6.6 กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

6.7 รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

6.8 เรียนรู้อยู่เสมอ

7. เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม

7.1 รู้จักและเข้าใจตนเองและผู้อื่น

7.2 เชื่อมั่นในตนเองและสามารถพัฒนาตนเองได้

7.3 สามารถตั้งจุดมุ่งหมายในชีวิตของตนเองได้

7.4 มีวินัยในตนเอง

7.5 มีความรับผิดชอบในบทบาทและหน้าที่ของตน

7.6 มีความยุติธรรม

7.7 มีความซื่อสัตย์

7.8 มีความละอายและเกรงกลัวต่อการทำผิด

7.9 ประพฤติตนให้เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

7.10 มีความสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสังคมได้

7.11 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

7.12 มีอุดมการณ์ที่จะพัฒนาสังคม

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว นิสิตต้องเรียนให้ได้หน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต ในหมวดวิชาดังต่อไปนี้

1. กลุ่มภาษา ต้องเรียนวิชาภาษาไทย 4 หน่วยกิต และเลือกเรียนวิชาภาษาต่างประเทศภาษาใดภาษาหนึ่ง ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษาญี่ปุ่น หรือภาษาจีน อีก 6 หน่วยกิต รวม 10 หน่วยกิต

2. กลุ่มมนุษยศาสตร์ 6 หน่วยกิต

3. กลุ่มสังคมศาสตร์ 6 หน่วยกิต

4. กลุ่มวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ 6-7 หน่วยกิต

5. กลุ่มพลศึกษา 4 หน่วยกิต

วิชาชีพครู

มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้ที่จะเป็นครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ และทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพทางการศึกษา โดยนิสิตต้องเรียนวิชาชีพครูไม่น้อยกว่า 38 หน่วยกิต

1. วิชาชีพครูบังคับ 27 หน่วยกิต
2. วิชาชีพครูเลือก ไม่น้อยกว่า 11 หน่วยกิต

วิชาเอก

มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้ที่เรียนหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) วิชาเอกวิทยาศาสตร์-เคมี วิทยาศาสตร์-ชีววิทยา หรือวิทยาศาสตร์-ฟิสิกส์ สามารถเป็นครูสอนวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้และเป็นครูสอนวิชาเคมี ชีววิทยา หรือฟิสิกส์ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้ โดยนิสิตต้องเรียนวิชาต่าง ๆ ดังนี้

1. วิชาบังคับร่วม ประกอบด้วยวิชาคณิตศาสตร์ เคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์ และพัฒนาการทางวิทยาศาสตร์ รวม 34 หน่วยกิต
2. วิชาบังคับของแต่ละวิชาเอก

เอกเคมี เรียนวิชาเคมี	25 หน่วยกิต
เอกชีววิทยา เรียนวิชาชีววิทยา	27 หน่วยกิต
เอกฟิสิกส์ เรียนวิชาฟิสิกส์	24 หน่วยกิต

3. วิชาเลือก

เอกเคมี เรียนวิชาเคมีไม่น้อยกว่า	4 หน่วยกิต
เอกชีววิทยา เรียนวิชาชีววิทยาไม่น้อยกว่า	3 หน่วยกิต
เอกฟิสิกส์ เรียนวิชาฟิสิกส์ไม่น้อยกว่า	5 หน่วยกิต

โดยรวมนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จะได้เรียนวิชาต่าง ๆ ไม่น้อยกว่า 140 หน่วยกิต ซึ่งน่าจะส่งผลให้นิสิตมีความรู้ครอบคลุมทั้งประเภทคือ รู้ข้อเท็จจริง รู้วิธีการ และรู้เงื่อนไขในที่สุด

ด้านคุณธรรม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 615) ให้ความหมายคุณธรรมไว้ว่าคือ ความดี คุณงามความดี เช่นเดียวกับ จำรัส ดวงธิสาร ที่สรุปว่า คุณธรรมได้แก่ความดีที่สะสมอยู่ในใจมนุษย์ ซึ่งศาสนาพุทธเรียกว่า บารมี และวีระ บำรุงรักษ์ ก็ให้ความหมายไว้ในทำนองเดียวกันว่า คุณธรรมคือความรู้สึกนึกคิดหรือสภาพจิตที่เป็นกุศล เกิดขึ้นได้เพราะจิตรู้ความจริง ความดี และความงาม (อ้างจากโกสินทร์ สังสยาพันธ์, 2530 : 17) หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2529 : 1) ก็กล่าวถึง

คุณธรรมไว้ว่า คือความเชื่อของบุคคลส่วนใหญ่ที่เชื่อว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม ซึ่งเป็นความปรารถนาที่ส่งผลให้เกิดการกระทำที่เป็นประโยชน์และความดีงามที่แท้จริงต่อสังคม อันได้แก่ การรักษาศีลและประพฤติตนตามหัวข้อธรรม นอกจากนี้ ยุพา นันทะไชย (2536 : 96-101) ยังได้รวบรวมความหมายของคุณธรรมตามที่นักปราชญ์และนักวิชาการให้ไว้ ดังนี้

โสเครตีส (Socrates) มีความเห็นว่า ความรู้คือคุณธรรม คือรู้ว่าอะไรดีแล้วทำสิ่งนั้น ไม่มีใครที่สมัครใจทำชั่ว คนใช้ความรู้เพื่อสร้างและรักษาความดี

ค้านท์ (Kant) เห็นว่าคุณธรรมผูกพันกับคนดีและความดี คุณธรรมอยู่ในความควบคุมของคนเรา

กีรติ บุญเจือ ให้ความเห็นว่า คุณธรรมเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ ทำให้บุคคลมั่นคงในการประพฤติ ยิ่งปลูกฝังคุณธรรมนานเท่าใด คนก็ยิ่งมีความโน้มเอียงในทางที่ดีมากเท่านั้น

กล่าวโดยสรุป คุณธรรมก็คือ คุณสมบัติที่เป็นความดี ความถูกต้องซึ่งมีอยู่ภายในจิตใจบุคคล เป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งหรือผลักดันให้บุคคลกระทำกิจกรรมต่าง ๆ คุณธรรมเป็นคุณงามความดีในลักษณะนิสัย เป็นความรู้สึกผิดชอบชั่วดีที่อยู่ในจิตสำนึก คุณธรรมแสดงออก โดยพฤติกรรมที่กระทำ พฤติกรรมที่มีคุณธรรม เรียกว่า **จริยธรรม** ซึ่งก็คือ ความประพฤติและการกระทำที่ดีงาม เป็นประโยชน์แก่ตนเอง ผู้อื่น และสังคม (สมพร เทพสิทธา, อ้างจาก สุรางค์ โค้วตระกูล, 2541 : 371) หรืออาจกล่าวได้ว่า จริยธรรมคือ สิ่งที่ควรประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความดีและความถูกต้องแก่สังคมในระดับต่าง ๆ และจะเกิดเมื่อคนมีความขัดแย้งเกี่ยวกับคุณธรรม หรือค่านิยมตั้งแต่ 2 อย่างขึ้นไป เช่นเมื่อมีเหตุการณ์ที่ขัดแย้งเกิดขึ้น ทำให้เราตกอยู่ในสภาพที่ต้องแก้ปัญหา แล้วตัดสินใจแก้ปัญหาโดยยึดผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการแก้ปัญหาเพื่อสังคม แสดงว่าเรามีจริยธรรมสูงกว่าคนที่แก้ปัญหาเพื่อประโยชน์ของตนเอง

ลักษณะของผู้มีคุณธรรม ยุพา นันทะไชย (2536 : 96-101) รวบรวมลักษณะของผู้มีคุณธรรมไว้ว่าต้องมีลักษณะ ดังนี้

มีความพอดี คือปฏิบัติตามทางสายกลาง
กระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยเจตนาดี
มีเหตุผล ยึดประโยชน์ของผู้อื่นเป็นที่ตั้ง
มุ่งศานติสุข สงบ
รู้จักพอ
รับผิดชอบ
ควบคุมแรงกระตุ้นที่ทำให้เกิดความอยากด้วยเหตุผล
ปฏิบัติตามจริยธรรม

ท่านปัญญานันทภิกขุ (มปพ. : 171-207) อธิบายถึง คุณธรรมคนดีไว้ว่า คนดีคือคนสงบ ไม่วุ่นวาย ไม่ก่อความเดือดร้อนแก่ใคร มีธรรมะคุ้มครองจิตใจหลายประการ คือ

1. ธรรมะที่เป็นกำลังสำหรับต้านทานสิ่งชั่วร้ายอันจะเกิดขึ้น คือธรรมะที่ทำให้เกิดกำลังใจที่จะต่อสู้กับสิ่งภายนอกได้ ทำให้ชีวิตดำรงอยู่ด้วยความสมบูรณ์ ราบรื่น หรือเรียกนัยหนึ่งว่าธรรมะสำหรับคุ้มครองจิต มีอยู่ 5 ประการ ได้แก่

1.1 ศรัทธา คือความเชื่อ เชื่อมั่นว่าจักต้องประสบความสำเร็จ ทำให้เกิดกำลังใจมุ่งมั่นที่จะไปสู่จุดหมายปลายทางให้ได้

1.2 วิริยะ คือมีความเพียรมั่นเสมอ เมื่อศรัทธาทำให้เกิดกำลังใจ แล้วจะทำให้มีความหมั่นเพียรเพื่อไปสู่ความสำเร็จให้ได้

1.3 สติ คือระลึกหรือนึกได้อยู่เสมอในเรื่องที่ทำหรือจะต้องจัดทำ ตรวจสอบสิ่งที่ทำว่าบกพร่องหรือสมบูรณ์ตรงไหน อย่างไร คอยกำกับให้ทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ โดยไม่ลืมหรือละทิ้งหน้าที่

1.4 สมาธิ คือการตั้งมั่นแห่งจิต การสำรวมใจให้แน่วแน่ไม่ฟุ้งซ่าน ทำให้ทำสิ่งต่าง ๆ ได้ง่าย ไม่สับสน ไม่ผิดพลาดบ่อย ๆ

1.5 ปัญญา คือความรู้ความเข้าใจ เกิดจากการศึกษา การอ่าน การคิด การค้นคว้า

2. ธรรมะสำหรับคนดี คือสัปปุริสธรรม ประกอบด้วย

2.1 เป็นผู้รู้เหตุ คือรู้ว่าเหตุทั้งหลายทำให้เกิดผลอะไร

2.2 เป็นผู้รู้ผล คือรู้ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นมีเหตุผลมาจากอะไร เมื่อรู้เหตุรู้ผลจึงทำให้ไม่งมงาย ไม่ถูกหลอก ไม่เอาแต่อารมณ์เป็นใหญ่

2.3 เป็นผู้รู้จักตน คือรู้จักตนด้านความเป็นจริง รู้จักฐานะของตนจะได้ปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม

2.4 เป็นผู้รู้จักประมาณ คือรู้จักทำให้พอดีในทุก ๆ อย่าง ไม่มากหรือน้อยเกินไป ให้พอเหมาะพอดี

2.5 เป็นผู้รู้จักเวลา คือรู้กาลเทศะ รู้ว่าควรทำอะไรเมื่อไร

2.6 เป็นผู้รู้จักชุมชน คือรู้จักสังคม รู้ว่าสังคมใดดี ไม่ดี อย่างไร ช่วยให้เลือกเข้าสังคมที่ดีและหลีกหนีสังคมที่ไม่ดี

2.7 เป็นผู้รู้จักบุคคล คือรู้จักสถานะของบุคคล เพื่อจะได้ปฏิบัติต่อบุคคลได้อย่างเหมาะสม

3. มีจิตใจงาม คือไม่เบียดเบียนตนหรือเบียดเบียนผู้อื่น มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เห็นแก่ได้ เห็นแก่ประโยชน์สุขส่วนรวมเป็นสำคัญ

กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ (2526 : 1-4) อัญเชิญพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในพระราชพิธีบวงสรวงสมเด็จพระบุรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า ณ ท้องสนามหลวง วันจันทร์ที่ 5 เมษายน 2525 ความว่า คุณธรรมที่ทุกคนควรจะศึกษาและน้อมนำมาปฏิบัติ มีอยู่ 4 ประการ ได้แก่

1. การรักษาความสัจ ความจริงใจต่อตนเองที่จะประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ และเป็นธรรม

2. การรู้จักข่มใจตนเอง ฝึกใจตนเองให้ประพฤติอยู่ในความสัจ ความดีนั้น

3. การอดทน อดกลั้น และอดออม ที่จะไม่ประพฤติล่วงความสัจสุจริตไม่ว่าจะด้วยเหตุประการใด

4. การรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริต และรู้จักสละประโยชน์ส่วนน้อยของตน เพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง

พระราชวรมุณี (ประยุทธ์ ปยุตโต, 2528 : 34-43) แสดงปาฐกถาเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนรุ่นใหม่ไว้ว่า ต้องมีจริยธรรมคือดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม 4 อย่างคือ

1. ฉันทะ คืออยากในสิ่งที่ถูกต้อง ชอบธรรม เป็นกุศล เป็นการแก้ตัณหา

2. ทมะ คือฝึกฝนปรับปรุงตน คือต้องศึกษาเล่าเรียน เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เป็นการแก้มานะ (การถือตัว สำคัญตนผิด)

3. สัจจานุรักษ์ คือรักษาสัจจะความจริง เป็นการแก้ทิฐิ (ไม่เห็นแก่ความคิดของตนเป็นใหญ่)

4. ปัญญา คือแยกแยะ เลือกเฟ้นอย่างมีสติ คิดตามหลักเหตุผล (แก้โมหะ ความไม่รู้เท่ากัน)

คุณธรรมของครู

นอกจากคุณธรรมทั่ว ๆ ไปแล้ว ครูยังต้องมีคุณธรรมเฉพาะอีกด้วย ท่านพุทธทาสแสดงธรรมว่าครูต้องมีคุณธรรม คือ

1. อบรมดี คืออบรมสั่งสอนศิษย์ได้อย่างดี

2. ให้เรียนดี คือจัดการเรียนการสอนให้ศิษย์เป็นอย่างดี

3. ไม่หวงวิชา

4. ยกย่องให้ปรากฏ คือยกย่องศิษย์เมื่อเรียน ประพฤติปฏิบัติดี

5. คุ้มครอง คือปกป้องคุ้มครองศิษย์ให้พ้นจากภัยอันตรายทั้งปวง

ท่านปัญญานันทภิกษุ เห็นว่าครูต้องมีคุณธรรม ดังนี้

1. ศรัทธาในศาสนา

2. ปราณี เมตตา และหวังดี

3. คิดว่าครูเป็นงานที่มีเกียรติ

4. ประพฤติดี ประพฤติชอบ ตั้งมั่นในศีลธรรมและคุณความดี

จรูญ มิลินทร์ เลขาธิการครุสภา เมื่อ พ.ศ. 2529 กล่าวสรุปหัวใจสำคัญของคุณธรรมของวิชาชีพครูไว้ว่า มี 5 ประการ (กองมาตรฐานวิชาชีพครู, 2529)

1. ซื่อสัตย์

2. รัก ปรารถนาดี และห่วงใยนักเรียนอย่างจริงใจ

3. วางตนให้เป็นที่นับถือของผู้อื่น

4. ไม่อวดอ้างความสามารถของตน

5. มีความรับผิดชอบต่ออาชีพ

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต, 2535) กล่าวถึงผู้ทำหน้าที่สั่งสอน ให้การศึกษาแก่ผู้อื่น โดยเฉพาะครู อาจารย์ พึงประกอบด้วยคุณสมบัติและประพฤติตามหลักปฏิบัติดังนี้

1. เป็นกัลยาณมิตร คือประกอบด้วยองค์คุณของกัลยาณมิตร หรือกัลยาณมิตรธรรม 7 ประการ ได้แก่

1.1 ปิโย น่ารัก คือเข้าถึงจิตใจ สร้างความรู้สึกสนิทสนมเป็นกันเอง จูงใจผู้เรียนให้อยากเข้าไปปรึกษาไต่ถาม

1.2 ครุ น่าเคารพ คือมีความประพฤติสมควรแก่ฐานะ ทำให้เกิดความรู้สึกอบอุ่นใจ เป็นที่พึ่งได้ และปลอดภัย

1.3 ภาวนีโย น่าเจริญใจ คือมีความรู้จริง ทรงภูมิปัญญาแท้จริง และเป็นผู้ฝึกฝนปรับปรุงตนอยู่เสมอ เป็นที่น่ายกย่องควรเอาอย่าง ทำให้ศิษย์เอ่ยอ้าง และรำลึกถึงด้วยความซาบซึ้งมั่นใจและภาคภูมิใจ

1.4 วัตตา รู้จักพูดให้ได้ผล คือรู้จักชี้แจงให้เข้าใจ รู้ว่าเมื่อใดควรพูดอะไร อย่างไร คอยให้คำแนะนำว่ากล่าวตักเตือน เป็นที่ปรึกษาทีดี

1.5 วจนักขโม อดทนต่อถ้อยคำ คือพร้อมที่จะรับฟังคำปรึกษา ซักถาม แม้จุกจิก ตลอดจนคำล่วงเกินและคำตักเตือน วิพากษ์วิจารณ์ต่าง ๆ อดทนฟังได้ไม่เบื่อหน่าย ไม่เสียอารมณ์

1.6 ภัมภีรัญจะ กะถัง กัตตา แถลงเรื่องล้ำลึกได้ คือกล่าวชี้แจงเรื่องต่าง ๆ ที่ยุ่งยากลึกซึ้งให้เข้าใจได้ และสอนศิษย์ให้ได้เรียนรู้เรื่องราวที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นไป

1.7 โน จัฏฐาเน นิโยชะเย ไม่ชักนำในอฐาน คือไม่ชักจูงไปในทางที่เสื่อมเสีย หรือเรื่องเหลวไหลไม่สมควร

2. ตั้งใจประสิทธิ์ความรู้ โดยตั้งตนอยู่ในธรรมของผู้แสดงธรรมที่เรียกว่า ธรรมเทศกธรรม 5 ประการ ได้แก่

2.1 อนุบุพพิกถา สอนให้มีขั้นตอนถูกลำดับ คือแสดงหลักธรรมหรือเนื้อหาตามลำดับความง่าย ยาก ลุ่มลึกมีเหตุผล สัมพันธ์ต่อเนื่องกันไปโดยลำดับ

2.2 ปริยายทัสสาวี จับจุดสำคัญมาขยายให้เข้าใจเหตุผล คือชี้แจง ยกเหตุผลมาแสดงให้เข้าใจชัดในแต่ละแง่แต่ละประเด็น อธิบายยักเยื้องไปต่าง ๆ ให้มองเห็นกระจ่างตามแนวเหตุผล

2.3 อนุทยตา ตั้งจิตเมตตาสอนด้วยความปรารถนาดี คือสอนเขาด้วยจิตเมตตา มุ่งจะให้เป็นประโยชน์แก่ผู้รับคำสอน

2.4 อนามิสันดร ไม่มีจิตเพ่งเล็งมุ่งเห็นแก่อามิส คือสอนเขามิใช่มุ่งที่ตนจะได้ลาภ สินจ้าง หรือผลประโยชน์ตอบแทน

2.5 อนุปหัจจ์ วางจิตตรงไม่กระทบตนและผู้อื่น คือสอนตามหลักตามเนื้อหา มุ่งแสดงอรรถแสดงธรรม ไม่ยกตน ไม่เสียดสีข่มขี่ผู้อื่น

3. ดำเนินลีลาครูทั้งสี่ ดังนี้

3.1 สันทัสสนา ชี้ให้ชัด จะสอนอะไรก็ชี้แจงแสดงเหตุผล แยกแยะ อธิบายให้ผู้ฟังเข้าใจแจ่มแจ้งดังจูงมือไปดูให้เห็นกับตา

3.2 สมาทปนา ชวนให้ปฏิบัติ คือสิ่งใดควรทำก็บรรยายให้มองเห็นความสำคัญ และซาบซึ้งในคุณค่า เห็นสมจริงจนผู้ฟังยอมรับ อยากลงมือทำหรือนำไปปฏิบัติ

3.3 สมุตเตชนา เร้าให้กล้า คือปลุกใจให้คึกคักเกิดความกระตือรือร้น มีกำลังใจแข็งขันมั่นใจที่จะทำให้สำเร็จ ไม่กลัวเหน็ดเหนื่อยหรือยากลำบาก

3.4 สัมปหังสนา ปลุกให้ร่าเริง คือทำบรรยากาศให้สนุกสดชื่นแจ่มใสเบิกบานใจ ให้ผู้ฟังแช่มชื่นมีความหวัง มองเห็นผลดีและทางสำเร็จ

จำง่าย ๆ ว่า สอนให้แจ่มแจ้ง จูงใจ แกล้วกล้า ร่าเริง

4. มีหลักตรวจสอบสาม เมื่อพูดอย่างรวบรัดที่สุด ครูอาจตรวจสอบตนเองด้วยลักษณะการสอนของพระบรมครู 3 ประการ ได้แก่

4.1 สอนด้วยความรู้จริง รู้จริงทำได้จริงจึงสอนเขา

4.2 สอนอย่างมีเหตุผล ให้เขาพิจารณาเข้าใจแจ้งด้วยปัญญาของเขาเอง

4.3 สอนให้ได้ผลจริง สำเร็จตามความมุ่งหมายของเรื่องที่สอนนั้น ๆ เช่น ให้เข้าใจได้จริง เห็นความจริง ทำได้จริง นำไปปฏิบัติได้ผลจริง เป็นต้น

5. ทำหน้าที่ครูต่อศิษย์ คือปฏิบัติต่อศิษย์ โดยอนุเคราะห์ตามหลักธรรมเสมือนเป็นทิศเบื้องขวา ได้แก่

5.1 แนะนำฝึกอบรมให้เป็นคนดี

5.2 สอนให้เข้าใจแจ่มแจ้ง

5.3 สอนศิลปวิทยาให้สิ้นเชิง

5.4 ส่งเสริมยกย่องความดีงาม ความสามารถให้ปรากฏ

5.5 สร้างเครื่องคุ้มภัยในสารทิศ คือสอนฝึกให้สามารถใช้วิชาเลี้ยงชีพ และรู้จักดำรงตนในอันที่จะดำเนินชีวิตต่อไปด้วยดี

ดร. เฉลียว บุรีภักดีและคณะ (2520 : 399-400) เสนอลักษณะด้านคุณธรรม และความประพฤติของครูไว้ว่าประกอบด้วย

1. ความเที่ยงธรรม
2. ความเมตตากรุณา
3. ความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น
4. การเสียสละเพื่อส่วนรวม
5. ความซื่อสัตย์สุจริต
6. การวางตนอย่างเหมาะสม
7. การไม่ดื่มสุราหรือของมึนเมา
8. การไม่ทำตัวเสเพล
9. การไม่เล่นการพนัน
10. การไม่กระทำผิดเรื่องชู้สาว
11. การไม่สูบบุหรี่
12. การอุทิศเวลาในการทำงาน
13. ความรับผิดชอบในหน้าที่และงาน
14. ความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน
15. การไม่ดูหมิ่นศาสนาอื่น
16. การตรงต่อเวลา
17. การรู้จักประเมินผลและปรับปรุงตนเอง
18. การไม่ประจบสอพลอ

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าผู้ที่มีคุณธรรมคือ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในทำนองคลองธรรม และระเบียบแบบแผนอันดีงามของสังคม (มีจริยธรรม) ซึ่งได้แก่ยุติธรรม เมตตากรุณา ยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น เสียสละเพื่อส่วนรวม ซื่อสัตย์สุจริต วางตัวอย่างเหมาะสม ไม่ดื่มสุราหรือของมึนเมา ไม่ทำตัวเสเพล ไม่เล่นการพนัน ไม่กระทำผิดเรื่องชู้สาว ไม่สูบบุหรี่ อุทิศเวลาในการทำงาน รับผิดชอบต่อการกระทำของตน ไม่ดูหมิ่นศาสนาอื่น ตรงต่อเวลา ประเมินผลและปรับปรุงตนเอง และไม่ประจบสอพลอ

กิจกรรมเพื่อสร้างเสริมคุณธรรม

นอกจากนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ รุ่นแรก จักได้เรียนรายวิชาในหลักสูตรเพื่อให้นิสิตมีคุณธรรมตามความมุ่งหมายของหลักสูตรแล้ว คณะศึกษาศาสตร์ยังได้จัด

โครงการอบรมเพิ่มเติมให้แก่นิสิตอีกหลายโครงการ เช่น โครงการอบรมด้านจริยธรรม โดยนำนิสิตเข้ารับการฝึกอบรม ณ สถานฝึกอบรมสวนแสงจันทร์ปฏิบัติธรรม กิโลเมตรที่ 12 ถนนรามอินทรา กรุงเทพมหานคร (งานกิจการนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ บางเขน, 2542) เป็นเวลา 5 วัน 4 คืน หลังการฝึกอบรมนิสิตเห็นว่า คุณธรรมที่สำคัญที่สุดที่ตนต้องมีคือ ความกตัญญู รองลงมาตามลำดับคือ สัมมาคารวะ ความอดทน ความซื่อสัตย์ ความเมตตากรุณา ความรับผิดชอบ ความยุติธรรม ความขยัน วินัย และการปล่อยวาง

จากการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ และโครงการหรือกิจกรรมพิเศษอื่น ๆ ที่คณะจัดให้ นิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ รุ่นแรก จึงจะน่ามีคุณธรรมดีตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรได้

ด้านมนุษยสัมพันธ์

ม.ร.ว. สมพร สุทัศนีย์ (2539 : 35) กล่าวถึงความหมายของมนุษยสัมพันธ์ไว้ใน 3 ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ 1 ความหมายโดยทั่วไป มนุษยสัมพันธ์หมายถึง การติดต่อเกี่ยวข้องกันระหว่างบุคคลเพื่อให้เกิดความรักใคร่ชอบพอ ความร่วมมือร่วมใจในการทำกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายและการดำเนินชีวิตอย่างราบรื่น

ลักษณะที่ 2 ความหมายในลักษณะวิชา มนุษยสัมพันธ์หมายถึงวิชาที่ว่าด้วยศาสตร์และศิลปในการแสดงพฤติกรรมโต้ตอบกันในสังคม เพื่อให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ลักษณะที่ 3 ความหมายที่ใช้ในองค์การ มนุษยสัมพันธ์หมายถึง กระบวนการจูงใจเพื่อให้บุคคลเกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานที่นำไปสู่ความสำเร็จขององค์การ และความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างบุคคลในองค์การ

ดร. โยธิน ศันสนยุทธ (2525 : 1) ให้ความหมายไว้สั้น ๆ ว่า มนุษยสัมพันธ์คือ การเข้ากับผู้อื่นได้ สอดคล้องกับ วัฒนา พัฒนพงศ์ (2539 : 2) ที่ให้ความหมายว่า มนุษยสัมพันธ์คือ วิธีที่เราจะเข้ากับคนอื่น ๆ ให้ได้ดี

ดร. นิพนธ์ คันธเสวี (2528 :1) กล่าวถึงมนุษยสัมพันธ์ว่า คือสภาพของความสัมพันธ์ของมนุษย์ที่เอื้ออำนวยต่อการดำรงชีวิตร่วมกันอย่างราบรื่น หรือการทำงานด้วยกันอย่างมีประสิทธิผล ประสิทธิภาพ และทุกฝ่ายได้รับความพึงพอใจในทุก ๆ ด้าน เช่นเดียวกับ ธรรมรส โชติกุลชร (ม.ป.พ. : 6) ที่กล่าวว่า มนุษยสัมพันธ์ คือความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลเพื่อให้ได้มาซึ่งความรักใคร่นับถือ ความจงรักภักดี และความร่วมมือ หรือการอยู่ร่วมกับคนอื่นด้วยความสุข

ดร. พรรทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2528 : 1) อธิบายมนุษยสัมพันธ์ในแง่จิตวิทยาไว้ว่า เป็นพฤติกรรมที่มนุษย์แสดงออกต่อกันในระบบสังคมเพื่อให้ได้มาซึ่งความรักใคร่นับถือ จงรักภักดีและความร่วมมือ และอธิบายในแง่ของสังคมวิทยาว่ามนุษยสัมพันธ์คือ การโต้ตอบในการอยู่ร่วมกันในสังคมเดียวกัน

กล่าวโดยสรุป มนุษยสัมพันธ์ก็คือการติดต่อเกี่ยวข้องกันระหว่างบุคคลในสังคม ทั้งที่เป็นการส่วนตัวและที่เกี่ยวกับการงาน เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อให้ตนเองเป็นสุข ผู้อื่นเป็นสุข และสังคมมีประสิทธิภาพ

สาระสำคัญของมนุษยสัมพันธ์ สาระสำคัญของมนุษยสัมพันธ์ครอบคลุมถึงเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ (สมพร สุทัศนีย์, 2539 : 103-118)

1. ขอบเขตของมนุษยสัมพันธ์

1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล คือการคบหาสมาคมระหว่างบุคคลต่อบุคคลในครอบครัว ในกลุ่มหรือในองค์การต่าง ๆ เพื่อทำให้ผู้อื่นรักใคร่ชอบพอ เพื่อจะได้มีเพื่อนไม่ว้าเหว่ หรือโดดเดี่ยว มีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยและเพื่อการทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จ

1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับกลุ่ม บุคคลย่อมมีความสัมพันธ์กับกลุ่ม เพื่อให้เกิดความร่วมมือ และช่วยเหลือให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่ม

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับชุมชนและสังคม

2. องค์ประกอบของบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการสร้างมนุษยสัมพันธ์

2.1 การรับรู้ คือการตีความหรือเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ตามที่ได้มีประสบการณ์ ประกอบด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง คือเข้าใจว่าตนเป็นอย่างไร และรับรู้ผู้อื่น คือเข้าใจว่าผู้อื่นเป็นคนเช่นไร

2.2 ความเชื่อ คือการยอมรับโดยปราศจากข้อสงสัยโดยมีการพิสูจน์หรือไม่ก็ตาม

2.3 เจตคติ คือความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบที่ค่อนข้างถาวร

2.4 ค่านิยม คือความนิยมชมชอบและยึดเป็นวิถีชีวิต

3. หลักมนุษยสัมพันธ์

3.1 หลักวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์ เป็นการใช้หลักวิทยาศาสตร์การแพทย์ วิเคราะห์พฤติกรรมของบุคคลในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย

3.1.1 ผลของความสมบูรณ์และความผิดปกติของสมองต่อพฤติกรรม

3.1.2 ผลของความพิการทางกายและความเจ็บป่วยเรื้อรังต่อพฤติกรรม

3.1.3 ผลของโรคประสาทและโรคจิตต่อพฤติกรรม

3.2 หลักวิชาจิตวิทยา เป็นการใช้หลักจิตวิทยาวิเคราะห์พฤติกรรมของบุคคลว่ามีพื้นฐานมาจากอะไร ทำพฤติกรรมต่าง ๆ ไปเพื่ออะไร เป็นต้น

3.3 หลักวิชาปรัชญาและจริยศาสตร์ คือมนุษยสัมพันธ์ต้องอยู่บนพื้นฐานที่ว่า "มนุษยมีคุณค่า ศักดิ์ศรี และมีคุณความดี"

3.4 หลักวิชาสังคมวิทยา คือศึกษาธรรมชาติของกลุ่ม ความสัมพันธ์ของคนในกลุ่ม ฯลฯ ว่ามีผลต่อพฤติกรรมอย่างไร

3.5 หลักวิชามนุษยวิทยา คือศึกษาวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี ฯลฯ ว่ามีผลต่อพฤติกรรมอย่างไร

3.5 หลักของเดล คาร์เนกี้ หลักมนุษยสัมพันธ์ทั่วไปของเดล คาร์เนกี้ "หลักการให้ในสิ่งที่เขาต้องการ แล้วท่านจะได้ในสิ่งที่ท่านต้องการ"

3.7 หลักมนุษยสัมพันธ์ ตามข้อเสนอของ ดร. โยธิน ศันสนยุทธ (2525 : 1)

3.7.1 การสื่อสาร คือการถ่ายทอดข่าวสารและความเข้าใจ จากคนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้

3.7.2 การจูงใจ คือการสร้างแรงจูงใจให้ทำพฤตติกรรมที่มีจุดมุ่งหมาย

3.7.3 ความรับผิดชอบ คือการทำตามหน้าที่ หรือบทบาทที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในที่สุด

3.7.4 การเอาใจเขามาใส่ใจเรา คือความสามารถที่จะทำตัวของเราให้รู้สึกเหมือนอยู่ในสภาพของผู้อื่น และรู้สึกเห็นใจต่อแรงจูงใจ และทัศนะของเขา

4. ประโยชน์ของมนุษยสัมพันธ์ ระวัง เนตรโพธิ์แก้ว (2542 : 12) สรุปประโยชน์ของมนุษย์สัมพันธ์ไว้ 11 ประการคือ

4.1 เข้าใจถึงธรรมชาติ ความต้องการ ความแตกต่างของบุคคล

4.2 เกิดความราบรื่นในการคบหาสมาคม การรวมพลังสร้างสรร

4.3 เป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารที่ใช้มนุษยสัมพันธ์สร้างความสำเร็จของงาน

4.4 สร้างความรัก ความเชื่อถือ นำมาซึ่งความสามัคคี

4.5 ประสานผลประโยชน์ แก้ปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ

4.6 เป็นสื่อสัมพันธ์ให้บุคคลอื่นยอมรับ และรับฟังความคิดเห็น

4.7 สร้างความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน อยู่ร่วมกัน ช่วยกันทำงาน

4.8 สร้างบรรยากาศให้เกิดความเป็นกันเอง

4.9 รู้จักพิจารณาเอาใจเขามาใส่ใจเรา

4.10 ยกย่องชมเชยผู้กระทำคุณงามความดี

4.11 ก่อให้เกิดความร่วมมือกันทำงานกันเป็นทีม

5. สาเหตุและความจำเป็นที่มนุษย์ต้องสร้างและใช้มนุษยสัมพันธ์ ดำรงศักดิ์ ชัยสนิท และสุนี เลิศแสวงกิจ (อ้างจาก พูลสุข สังข์รุ่ง, 2543 : 14) อธิบายสาเหตุและความจำเป็นที่มนุษย์ต้องสร้างและใช้มนุษยสัมพันธ์ไว้ว่าเนื่องจาก

5.1 ความปลอดภัย มนุษย์ต้องการความปลอดภัย จึงต้องรวมกลุ่มกันสร้างสัมพันธภาพ เช่น พยายามรู้จักเพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาม ผู้มีอำนาจหรืออิทธิพลต่าง ๆ เพื่อความปลอดภัยของตนเอง

5.2 เศรษฐกิจ มนุษยสัมพันธ์เพิ่มผลผลิตได้ เพราะมนุษย์มีจิตใจที่ปกติและเป็นสุข ย่อมสร้างงานอย่างมีประสิทธิผล เกิดความร่วมมือทำงาน สร้างผลผลิตทำให้ลูกค้าพอใจ มีลูกค้ามากขึ้น กำไรมากขึ้น

5.3 ความว้าเหว่ เพราะว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคม จะอยู่คนเดียวในโลกไม่ได้จะรู้สึกเหงา จึงต้องสร้างและใช้มนุษยสัมพันธ์โดยการคบเพื่อนเพื่อให้คลายเหงา

5.4 สังคม มนุษยสัมพันธ์ช่วยให้มนุษย์รักกันชอบกัน ยอมรับและคบหาสมาคมกันอันจะนำมาซึ่งความสงบสุขในสังคม

5.5 การปฏิบัติงาน มนุษย์ไม่อาจปฏิบัติงานโดยลำพังได้ ต้องอาศัยหรือเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับผู้อื่นเสมอ ดังนั้นมนุษย์ต้องมีเพื่อนร่วมงาน

5.6 การเมือง มนุษยสัมพันธ์ช่วยประสานหรือแก้ปัญหาข้อขัดแย้งทางการเมืองได้ การบอกกล่าวเรื่องต่าง ๆ ทำให้ประชาชนได้เข้าใจเรื่องต่าง ๆ ได้ถูกต้อง ทำให้เกิดความพอใจ ศรัทธาและสนับสนุนการทำงานของรัฐบาล

5.7 ความสำเร็จ มนุษย์ทั้งหลายต่างก็หวัง จะทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายขององค์การ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้บริหารองค์การ จะต้องคำนึงมากกว่าใคร ๆ โดยจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้สมาชิกในองค์การรู้จักกัน และสามารถประสานงานให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

5.8 ความรัก มนุษย์ต้องการแสดงออกซึ่งความรัก คือรักบุคคลที่เกี่ยวข้องและต้องการให้เขารักตอบด้วย จะแสดงออกในรูปของการรักเพื่อนต่างเพศและเพศเดียวกัน ทั้งความรักอันบริสุทธิ์ และความรักด้านเพศสัมพันธ์

6. ลักษณะของผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี จากหลักมนุษยสัมพันธ์โดยทั่วไปสามารถสรุปลักษณะของผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีได้ดังนี้ (สมพร สุทัศนีย์, 2539 : 130)

6.1 ยอมรับคำตำหนิและพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไข

6.2 พยายามปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น

6.3 ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นอย่างมีสติสัมปชัญญะ

6.4 ประมาณตน ไม่หลงตัวเองหรือเห่อเหิมตามผู้อื่น

6.5 มองโลกในแง่ดี มีอารมณ์ขัน

6.6 แสดงความเข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้น

6.7 แสดงความเห็นใจหรือยินดีต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

6.8 ให้อภัย

6.9 ยืดหยุ่นในการดำเนินชีวิตตามความเหมาะสม

3.10 เอาใจเขามาใส่ใจเรา

6.11 เกรงใจผู้อื่น

6.12 เข้าใจความต้องการของผู้อื่น แล้วพยายามตอบสนองให้ได้

6.13 แยกตัวออกเมื่อยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้นไม่ได้ แล้วค่อยเข้าไปใหม่เพื่อเหตุการณ์ดีขึ้น หรือควบคุมอารมณ์ได้แล้ว

6.14 จดจำชื่อและนิสัยใจคอ ตลอดจนสิ่งที่ผู้อื่นชอบได้

6.15 กิริยาวาจาสุภาพ

6.16 มองส่วนดีของผู้อื่น

6.17 ชมเชย ยกย่อง ให้เกียรติผู้อื่นอย่างจริงใจ

6.18 ยอมรับนับถือผู้อื่นในฐานะความเป็นมนุษย์ด้วยกัน

6.19 ไม่แสดงกิริยาวาจาดูถูกเหยียดหยามผู้อื่น

6.20 ขอบคุณหรือขอโทษตามโอกาสอันควร

6.21 แสดงความเคารพผู้อื่นตามความเหมาะสม และรับการแสดงความเคารพของผู้อื่น

6.22 อดทนและควบคุมอารมณ์ได้

6.23 เข้าหา พูดคุย กับผู้อื่นก่อน

6.24 ต้อนรับผู้มาติดต่อเยี่ยมเยือน

6.25 บริการผู้อื่นด้วยความเต็มใจ

6.26 ไว้วางใจ

6.27 สนใจผู้อื่นมากกว่าตนเอง

6.28 แสดงน้ำใจแม้ในเรื่องเล็กน้อย

6.29 แบ่งปันสิ่งของและความคิด

6.30 ตอบแทนผู้อื่นโดยการให้

6.31 ช่วยเหลือโดยไม่ต้องรอการขอร้อง

6.32 ทำให้คนอื่นมีความสุขเมื่ออยู่ใกล้

6.33 เมตตา รักใคร่ผู้อื่น

6.34 มีความรับผิดชอบ

6.35 ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา

6.36 ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ทำให้เขาเดือดร้อน

6.37 ร่วมมือร่วมใจในกิจกรรมต่าง ๆ

6.38 ยิ้มแย้มแจ่มใส

6.39 เปิดเผย ไม่มีลับลมคมนัย

6.40 ไม่พูดเรื่องส่วนตัวของผู้อื่น

มนุษยสัมพันธ์ของครู ดร.เฉลียว บุรีภักดี และคณะ (2520 : 398-399) วิจัยเกี่ยวกับลักษณะของครูที่ดีพบว่า ครูที่ดีต้องมีมนุษยสัมพันธ์ดี คือ

1. เป็นมิตรกับบุคคลอื่น
2. สนใจหมั่นไต่ถามทุกข์สุข
3. ช่วยเหลือบุคคลอื่น
4. ให้คำปรึกษาหารือบุคคลอื่น
5. ปฏิบัติต่อบุคคลอื่นสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล
6. ร่วมมือในกิจกรรมกับบุคคลอื่น
7. สุภาพยิ้มแย้มแจ่มใส
8. ร่วมมือและช่วยเหลือชุมชน
9. ต้อนรับและเป็นกันเองกับผู้ที่มาติดต่อ
10. ปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้
11. ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา
12. ร่วมมือในกิจกรรมโรงเรียน/หน่วยงานอื่น
13. ช่วยเหลือและแนะนำบุคลากรใหม่
14. สุภาพต่อผู้บังคับบัญชา

การสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีของครู สมพร สุทัศนีย์ (2539 : 331-345) เสนอแนวทางการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีของครูไว้ ดังนี้

1. การสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้บังคับบัญชา ทำได้ดังนี้
    1.1 ตั้งใจทำงานในหน้าที่ให้ดีที่สุด
    1.2 ไม่ประจบสอพลอ
    1.3 ไม่นินทา
    1.4 ปฏิบัติตามคำสั่ง
    1.5 ไม่คล้อยตามโดยไม่มีเหตุผล
    1.6 ไม่รบกวน ไม่กล่าวร้าย ไม่ทำให้อับอาย
    1.7 ไม่บ่นถึงความยากลำบากในการทำงาน
    1.8 ให้เกียรติ ยกย่อง
    1.9 ประเมินตนเองอย่างตรงไปตรงมา
    1.10 แก้ไขความผิดพลาดของตน

2. การสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน ทำได้ดังนี้

2.1 รู้จักตนเองและกล้าเป็นตัวของตัวเอง

2.2 ศึกษาธรรมชาติของเพื่อนร่วมงานเพื่อทราบถึงความรู้สึกและความต้องการของเขา

2.3 ยอมรับว่าเพื่อนร่วมงานมีทั้งส่วนดีและส่วนเสีย

2.4 ศึกษาสังคม วัฒนธรรมขององค์การที่เราเป็นสมาชิกแล้วปฏิบัติตาม

2.5 ยอมรับศักดิ์ศรีและให้เกียรติเพื่อนร่วมงาน

2.6 แสดงความจริงใจต่อเพื่อนร่วมงาน

2.7 ยิ้มแย้ม แจ่มใส อารมณ์ขัน

2.8 เป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ ไม่ว่าจะเป็นความรัก ความเคารพนับถือ และความช่วยเหลือ

2.9 มีศิลปในการพูดกับเพื่อนร่วมงาน

2.10ใช้หลักคุณธรรมในการติดต่อสัมพันธ์

3. การสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน ทำได้ดังนี้

3.1 ยิ้มแย้มแจ่มใส เมื่อเข้าห้องเรียนควรยิ้มแย้มแจ่มใส ทักทายปราศรัยกับนักเรียนนักศึกษาตามควร

3.2 แสดงความรักความห่วงใย เช่น ถามไถ่ทุกข์สุขของผู้ที่ขาดเรียน มิใช่ถามเพื่อจับผิด

3.3 ตั้งใจสอน ไม่คอรัปชั่นเวลา และสอนวิชาความรู้ให้โดยไม่ปิดบัง

3.4 ยุติธรรม ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง

3.5 ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี เช่น เข้าห้องเรียนตรงเวลา มีระเบียบวินัย

3.6 มีความยืดหยุ่น คือ ไม่เข้มงวดกวดขันจนเกินไป

3.7 เข้าใจพัฒนาการของนักเรียน นักศึกษา และสอนให้สอดคล้องกับพัฒนาการ

3.8 ไม่แสดงความรังเกียจเดียดฉันท์นักเรียน นักศึกษา ไม่ว่าเขาจะเป็นเชื้อชาติใด หรือมีฐานะทางเศรษฐกิจเช่นใด

3.9 ให้ความช่วยเหลือ อนุเคราะห์แก่นักเรียน นักศึกษาที่มีปัญหาอื่น ๆ นอกเหนือจากปัญหาทางการเรียน ไม่ว่านักเรียน นักศึกษากำลังเรียนอยู่หรือออกไปแล้ว

3.10 จัดแบ่งเวลาให้นักเรียน นักศึกษาได้เข้าพบได้อย่างมีระบบ

3.11 ไม่นินทาว่าร้ายนักเรียน นักศึกษาของตน

3.12 ยกย่องชมเชยให้ปรากฏแก่เพื่อนฝูงและชุมชน

4. การสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง ทำได้ดังนี้

4.1 มีความสำนึกในหน้าที่ของตนว่า มีหน้าที่บริการช่วยเหลือผู้ปกครอง ในฐานะที่เขาเป็นผู้เสียภาษีอากร ไม่ทำตัวเหนือผู้ปกครอง

4.2 แสดงความเต็มใจในการให้ความช่วยเหลือ แนะนำ

4.3 พูดจาด้วยความสุภาพ อ่อนโยน

4.4 ให้คำแนะนำในสิ่งที่ผู้ปกครองไม่รู้ ไม่เข้าใจ หรือแนะนำให้ไปหาคนที่รู้เรื่องราวนั้นดี

4.5 เต็มใจบริการให้ได้รับความสะดวก รวดเร็ว ทันใจ

4.6 ทำตัวเป็นกลาง คือ ประสานความเข้าใจระหว่างประชาชนกับฝ่ายข้าราชการ ถ้าหากมีปัญหาต้องรีบช่วยแก้ไข

4.7 ปฏิบัติต่อผู้ปกครองที่มาติดต่อขอความช่วยเหลือจากทางราชการทุกคนด้วยความสุจริต ยุติธรรมไม่มีอคติ หรือเห็นแก่สินจ้างรางวัล

4.8 เต็มใจฟังข้อคิดเห็น การตำหนิหรือวิพากษ์วิจารณ์อย่างอดทน และพร้อมที่จะแก้ไข

4.9 พยายามใช้ภาษาพื้นเมืองพูดคุยกับผู้ปกครองในท้องถิ่นนั้น

4.10 หาทางไปเยี่ยมเยียนผู้ปกครองหรือหาโอกาสไปร่วมงานพิธีของผู้ปกครองเสมอ

4.11พยายามสนองความต้องการของผู้ปกครองอย่างสมเหตุสมผล

4.12ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยามผู้ปกครอง

4.13ไม่เบียดเบียน หรือสร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้ปกครอง เช่น เรี่ยไร ขายบัตรการกุศล หรือบังคับให้ช่วยงานโรงเรียน เป็นต้น

4.14ใช้กลวิธีในการให้บริการผู้ปกครอง ดังนี้

(1) รับรู้การมาของผู้มารับบริการอย่างรวดเร็ว ผู้ให้บริการควรแสดงให้ผู้มารับบริการรู้ว่าเขารับรู้การมาติดต่อแม้ว่ากำลังเขียนหนังสือ หรือกำลังโทรศัพท์อยู่ก็ตาม ควรแสดงการรับรู้ทันที ไม่ควรแสดงอาการเฉยเมยต่อผู้รับบริการ

(2) ยินต้อนรับทันทีที่มีผู้มาติดต่อ ในกรณีที่ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ก็ยิ้มเป็นการต้อนรับผู้มารับบริการ

(3) ตรงเข้าไปทักทายและถามไถ่ปัญหา ในกรณีที่สามารถเดินออกไปได้

(4) ควรเรียกชื่อผู้มารับบริการ ถ้ารู้จักชื่อผู้รับบริการก็ควรเรียกชื่อเพื่อให้เขาเกิดความรู้สึกอบอุ่นใจ

(5) แสดงความสนใจผู้รับบริการ ผู้ให้บริการที่ดีควรให้ความสนใจ และแสดงให้เห็นว่ากำลังฟังผู้รับบริการพูด และจดบันทึกข้อความถ้าจำไม่ได้

(6) แนะนำชี้แจง และตอบปัญหาอย่างชัดเจน

(7) หากมีข้อสงสัยที่ตอบไม่ได้ควรจดบันทึกไว้ถามผู้อื่นให้

(8) บริการรับใช้ด้วยความคล่องแคล่วว่องไว ถ้าช่วยด้วยตัวเองไม่ได้ก็พาผู้รับบริการไปหาผู้อื่น

(9) กล่าวคำขอโทษถ้าหากมีการชักช้า

(10) ถ้าผู้รับบริการไม่มีอุปกรณ์การเขียนก็จัดเตรียมไว้ให้ เช่น จัดเตรียมกระดาษ ดินสอ ปากกา ยางลบ ไว้ให้

(11) จัดสถานที่ที่นั่งรอไว้ให้สะอาดน่าประทับใจ เช่น มีแจกันดอกไม้ มีเสียงเพลงเบา ๆ ให้ฟัง มีหนังสือพิมพ์ให้อ่าน เป็นต้น

(12) จัดบริการด้านอื่น ๆ ให้ผู้รับบริการรู้สึกสะดวกสบาย เช่น น้ำดื่ม ห้องน้ำสะอาด โทรศัพท์สาธารณะ ร้านอาหารสะอาด ราคาเยา

กล่าวโดยสรุป ครูต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้บังคับบัญชา เพื่อนครูด้วยกัน นักเรียน และผู้ปกครอง ตลอดจนบุคลากรอื่นของโรงเรียน มนุษยสัมพันธ์ของนิสิตชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ ซึ่งกำลังจะสำเร็จการศึกษาออกไปเป็นครู ประเมินได้จากการประเมินสัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์ที่สร้างขึ้น

ด้านการสอน

การสอนเป็นกระบวนการที่จัดให้แก่นักเรียน เพื่อให้เขาเกิดการเรียนรู้ขึ้น การสอนของครูกับการเรียนรู้ของนักเรียนจึงเป็นกระบวนการคู่ขนานกัน หากการสอนไม่ทำให้เกิดการเรียนรู้การสอนนั้นก็ไม่มีความหมาย หรือต้องการเรียนรู้แต่ขาดการสอน การเรียนรู้คงเกิดขึ้นด้วยความยากลำบาก ครูจะสอนได้ดีมีประสิทธิภาพต้องมีความรู้ความเข้าใจและฝึกฝนเกี่ยวกับการสอน ดังนี้

ครูที่สอนดี เดนนิส และ วาเลนตินา (Dennis M. McInerney and Valentina McInerney, 1998 : 7) นำเสนอลักษณะของครูที่สอนดีจากการสำรวจของโบก (Boag) คุทนิค และ จูลส์ (Kuntnick and Jules) ไว้ว่า

1. ศรัทธานักเรียน คือเชื่อมั่นว่านักเรียนสามารถเรียนรู้ได้
2. ปฏิบัติต่อนักเรียนโดยยอมรับความเป็นปัจเจกชน
3. รู้เนื้อหาวิชาอย่างยอดเยี่ยม
4. มีความรักความอาอุ่น
5. สอนเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้
6. เห็นอกเห็นใจนักเรียน
7. มีความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองและชุมชน
8. หนักแน่น ยุติธรรม และยืดหยุ่นได้
9. มีความสามารถในการจัดการ
10. เตรียมนักเรียนเพื่อชีวิตที่ดี
11. จัดการห้องเรียนให้ดี
12. เห็นคุณค่าของตนเองสูง

13. มีอารมณ์ขัน

14. มีชีวิตที่สมบูรณ์

15. กล้าได้กล้าเสีย

เอมเมอร์และคณะ (Emmer, Evertson and Anderson, อ้างจาก สุรางค์ โค้วตระกูล, 2541 : 15) ศึกษาความแตกต่างของครูที่สอนอย่างมีประสิทธิภาพกับครูที่สอนไม่มีประสิทธิภาพ พบว่าครูที่มีประสิทธิภาพมีพฤติกรรมการสอน ดังนี้

1. อธิบายวัตถุประสงค์ของบทเรียนให้นักเรียนรู้และเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง

2. ใช้สื่อการสอนหลากหลาย

3. เตรียมการสอนและสื่ออย่างพร้อมเพรียง

4. ใช้หนังสือ ประสบการณ์ กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้

5. ให้เหตุผลถึงความสำคัญของบทเรียน และความตั้งใจเรียนของนักเรียนที่ต้องเรียนรู้บทเรียนที่สอน

6. ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์อย่างคุ้มค่า ปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับช่วงความสนใจของนักเรียน

7. สอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ

8. สอนเนื้อหาที่นักเรียนสนใจ

9. ตั้งความคาดหวังต่อผลสำเร็จของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม ไม่สูงหรือต่ำกว่าความเป็นจริง

10. มีความสามารถในการสื่อสาร

11. เข้าใจหลักการให้ข้อมูลย้อนกลับ (feed back)

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต, อ้างจากสุรางค์ โค้วตระกูล, 2541 : 29-30) อธิบายหลักการสอนของครูที่ดีและมีประสิทธิภาพจากพุทธวิธีในการสอนไว้ว่า ครูต้อง

1. มีความรู้ความเข้าใจเนื้อหาและขอบเขตของกฎเกณฑ์ และหลักการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและที่นำมาใช้ในการสอนอย่างชัดเจน ตลอดจนรู้ขีดขั้นความสามารถของบุคคลที่มีพัฒนาการอยู่ในระดับต่าง ๆ

2. มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์เป็นอย่างดี

3. รู้วิธีการและกลวิธีปฏิบัติต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

4. มีความรู้ในวิชาสรีรวิทยาและจิตวิทยา อย่างน้อยให้ทราบองค์ประกอบต่าง ๆ และการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคล และถ้าเป็นไปได้ควรมีความรู้ทั่วไปอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะในทางวิทยาศาสตร์ เพื่อรู้จักสภาวะของสิ่งทั้งหลาย และมีเจตคติที่ถูกต้องต่อสิ่งเหล่านั้น อันจะเป็นเครื่องเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการสอนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

5. รู้ความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความโน้มเอียง แนวความสนใจและความถนัดโดยธรรมชาติ

6. รู้ความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านระดับสติปัญญา ความสามารถ มีพัฒนาการด้านต่าง ๆ และความพร้อมที่จะเรียนรู้

7. รู้ปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคถ่วง หรือส่งเสริมเพิ่มพูนผลสำเร็จของการเรียนรู้ และการฝึกอบรม ในระดับต่าง ๆ กับรู้จักใช้เทคนิคต่าง ๆ เข้าแก้ไขหรือส่งเสริม นำการเรียนรู้และการฝึกอบรมให้ดำเนินก้าวหน้าไปด้วยดี

8. รู้ประวัติพื้นเพเดิม และประสบการณ์ในอดีตของผู้เรียน

9. พิจารณาสังเกตดูผู้เรียนในขณะที่เขามีบทบาทอยู่ในชีวิตจริงภายในกลุ่มชนหรือสังคม สามารถรู้เท่าทัน และเข้าใจพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เขาแสดงออกในขณะนั้น ๆ ว่าเป็นผู้มีปัญหาหรือไม่อย่างไร มองเห็นสาเหตุแห่งปัญหานั้น และพร้อมที่จะเข้าช่วยเหลือแก้ไขได้ทันที

10. รู้ชัดเข้าใจแจ่มแจ้ง และแน่ใจว่าผลสัมฤทธิ์ที่เป็นจุดหมายนั้นคือ อะไร เป็นอย่างไร และตนเองสามารถกระทำผลสัมฤทธิ์นั้นให้เกิดขึ้นจริงด้วย

ดร. เฉลียว บุรีภักดี และคณะ (2520 : 368-369) วิจัยเรื่องลักษณะของครูที่ดีพบว่า ครูที่ดีต้องมีลักษณะตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

1. มีคุณธรรมและความประพฤติดี
2. การเป็นพลเมืองดี
3. การอบรมแนะแนวและปกครองดี
4. การสอนดี
5. มนุษยสัมพันธ์ดี
6. บุคลิกลักษณะดี
7. สุขภาพกายและจิตดี
8. วิชาการดี

ซึ่งอาจสรุปเป็นลักษณะกว้าง ๆ ได้ว่า ครูที่ดีต้อง

1. มีความรู้ดี
2. สอนดี
3. สุขภาพดี
4. ประพฤติดี
5. มีน้ำใจประชาธิปไตย

ลักษณะการสอนของครูที่สอนดีมีประสิทธิภาพ เดนนีสและวาเลนตินา (Dennis M. McInerney and Valentina McInerney, 1998 : 9-15) กล่าวถึงทักษะการสอนทำให้สอนดีมีประสิทธิภาพไว้ว่า ประกอบด้วย 8 ทักษะ คือ

1. ทักษะความรู้ หมายถึงมีความรู้และสามารถสอนความรู้นั้นแก่นักเรียน ไม่ว่าจะโดยสื่อสารหรือสาธิต หรือวิธีการใด ๆ ก็ตาม

2. ทักษะการจัดการ หมายถึงความสามารถในการจัดหลักสูตร บทเรียน กิจกรรม ฯลฯ

3. ทักษะการถาม หมายถึงความสามารถในการตั้ง และถามคำถาม ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในกระบวนการเรียนการสอน ทำให้ทราบว่านักเรียนเข้าใจหรือไม่ เกิดการเรียนรู้หรือไม่อย่างไร

4. ทักษะการกำหนดจุดประสงค์ของการสอน หมายถึงสามารถกำหนดจุดประสงค์ได้ถูกต้องเหมาะสมกับนักเรียน โดยปกติจะมีสองระดับ คือจุดประสงค์ทั่วไปกับจุดประสงค์ที่เฉพาะเจาะจง

5. ทักษะการสอนเพื่อให้เกิดผลการเรียนรู้ หมายถึงความสามารถที่จะสอนให้บรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ให้ได้

6. ทักษะการจูงใจ หมายถึง สามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้แก่นักเรียนได้

7. ทักษะการสะท้อนและประเมินผลการเรียน หมายถึงความสามารถในการสะท้อนความคิดและกิจกรรมของนักเรียนให้เขาทราบ และสามารถประเมินความก้าวหน้าของผลการเรียนได้

8. ทักษะการสื่อสาร ความอบอุ่นและอารมณ์ขัน หมายถึงความสามารถในการสื่อสารให้นักเรียนเข้าใจได้ตามที่ครูต้องการ เป็นไปด้วยความอบอุ่นและมีอารมณ์ขัน

คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2544 : 29-30) กำหนดคุณลักษณะของครูที่สอนดีไว้ 10 ประการ คือ

1. การเตรียมดี (ทำแผนการสอนโดยมีเนื้อหาวิธีสอนและการวัดผลสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย)

2. วิธีสอนดี (ดำเนินการสอนสอดคล้องตามแผนการสอนที่คำนึงถึงนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มีการนำเข้าสู่บทเรียน สอนตามขั้นตอน จัดกิจกรรม การใช้คำถาม การส่งเสริมให้แสดงความคิดเห็น การใช้ความรู้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่ และสรุปได้อย่างเหมาะสม

3. การส่งเสริมและให้กำลังใจ (ชมเชย ยกย่อง หรือเสริมแรงได้เหมาะสม)

4. การให้โอกาส (เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงออกและรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน)

5. เนื้อหาวิชา ถูกต้องชัดเจน ทันเหตุการณ์ครอบคลุมวัตถุประสงค์เหมาะสมกับระดับชั้น

6. สื่อการสอนดี (สามารถเลือก เตรียม และใช้สื่อการสอน ทั้งวัสดุ เครื่องมือ และกิจกรรมหรือวิธีการได้เหมาะสมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย เนื้อหา และผู้เรียน)

7. การวัดผลดี (ใช้เครื่องมือวัดอย่างมีระบบ หลายวิธี วัดนักเรียนได้ทั่วถึง และตรงตามจุดมุ่งหมาย)

8. การปกครองดี (ควบคุมให้นักเรียนประกอบกิจกรรมให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย และเหมาะสมกับสถานการณ์ ดูแลเอาใจใส่อย่างทั่วถึง ปลูกฝังความมีวินัยด้วยท่วงทีวาจาที่เหมาะสม)

9. มีความรับผิดชอบ (ตรงต่อเวลา รับผิดชอบต่อตนเอง และหน้าที่)

10. บุคลิกภาพดี (มีความมั่นใจ กระตือรือร้น การแต่งกายเหมาะสม กิริยามารยาทเรียบร้อย เป็นตัวอย่างที่ดี)

โรเซนไชน์ และ สตีเวนส์ (Rosenshine and Stevens, citing Kratochwill and others, 1966 : 402) กล่าวถึงครูที่สอนดีมีหน้าที่ต้องปฏิบัติ ดังนี้

1. ทบทวนบทเรียนและตรวจการบ้านประจำวัน และสอนซ้ำหากจำเป็น
2. นำเสนอบทเรียนใหม่อย่างชัดเจน เป็นขั้นเป็นตอน มีจุดมุ่งหมายแน่นอน
3. แนะแนวทางในการฝึกฝน
4. แก้ไขและให้ข้อมูลย้อนกลับ
5. ให้นักเรียนฝึกตามลำพัง (ทำงาน ทำแบบฝึกหัด)
6. ทบทวนประจำสัปดาห์และประจำเดือน

รูปแบบการสอนที่ดี รูปแบบการสอนโดยทั่วไป ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ (อาภรณ์ ใจเที่ยง , 2537 : 26) ได้แก่

1. ข้อมูลสู่การสอน (input) ได้แก่ การวางแผนการสอนทั้งด้านจุดประสงค์การสอนเนื้อหา การจัดกิจกรรมการสอน การใช้สื่อการสอน และการวัดผลประเมินผล แล้วเขียนเป็นแผนการสอน

2. กระบวนการสอน (process) เป็นขั้นดำเนินการสอนตามแผนการสอนที่เขียนไว้ นับตั้งแต่นำเข้าสู่บทเรียน ขั้นการสอน และขั้นสรุป ในขั้นนี้หัวใจสำคัญอยู่ที่การจัดกิจกรรม การเรียนการสอนโดยใช้ทักษะและเทคนิคการสอนของผู้สอนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด เมื่อดำเนินการสอนแล้วต้องมีการวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วย

3. ผลการสอน (output) เป็นขั้นการประเมินผลพฤติกรรมผู้เรียนว่าเกิดผลสัมฤทธิ์มากน้อยเพียงใดหลังจากที่ได้ผ่านกระบวนการเรียนการสอนแล้ว โดยนำผลการวัดมาประเมิน ถ้าผู้เรียนบรรลุผลตรงตามจุดประสงค์ก็แสดงว่าการจัดการเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ

4. ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) เป็นขั้นการวิเคราะห์ผลหรือย้อนกลับมาพิจารณาว่า ในการจัดการเรียนการสอนนั้นมีข้อบกพร่องอะไรบ้าง มีปัญหาประการใด โดยพิจารณาจากผลลัพธ์หรือสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ถ้าผู้เรียนไม่บรรลุผลตามจุดประสงค์ก็จำเป็นต้องพิจารณาหาสาเหตุว่ามีข้อบกพร่องในจุดใดแล้ว ปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้ระบบการสอนที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปใช้ต่อไป

จากรูปแบบการสอนโดยทั่วไปนี้ นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าวิจัย แล้วสร้างรูปแบบการสอนของตนขึ้นมากมาย ซึ่งจะได้กล่าวถึงบางรูปแบบการสอนเท่านั้น ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการสอนของฮันเตอร์ (The Hunter Model) พัฒนาขึ้นโดยเมดีลีน ฮันเตอร์ (Medeline Hunter) ใช้สำหรับวางแผนการสอนและจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (Anita E. Woolfolk, 1998 : 337) ประกอบไปด้วย

1.1 ทำให้นักเรียนพร้อมที่จะเรียน โดยทบทวนบทเรียน ถามคำถามนำเข้าสู่บทเรียน ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น แจ้งจุดประสงค์ของบทเรียน

1.2 เสนอบทเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยนำเสนอข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสิ่งที่จะเรียน เสนอข้อมูลที่เรียนอย่างง่าย ๆ และชัดเจน ยกตัวอย่างหรือสาธิต

1.3 ตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน โดยคำถามหรือให้ปฏิบัติให้ดู

1.4 แนะแนวการฝึกฝน การทำแบบฝึกหัด หรือการบ้าน

1.5 ให้ฝึกโดยอิสระ โดยได้รับข้อมูลย้อนกลับในทันทีทันใด

2. รูปแบบการสอนคิวเอไอที (The QAIT Model) สลาวิน (Slavin, citing Elliott Kratochwill and Others, 2000 : 387-388) เสนอรูปแบบการสอนว่าประกอบด้วย 4 องค์ประกอบคือ

2.1 คุณภาพของการสอน ทำได้โดยเสนอบทเรียนอย่างเรียบง่าย เป็นระบบ เชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม มีตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม มีการทำซ้ำ (สอน) ถ้าจำเป็นและการเสริมแรง

2.2 ระดับความเหมาะสมของการสอน หมายถึงสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคลอาจทำโดย จัดกลุ่ม หรือสอนเป็นรายบุคคล เป็นต้น

2.3 สิ่งชวนใจ (incentive) หมายถึงการให้รางวัล คำชม ฯลฯ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียน

2.4 เวลา หมายถึงการจัดสรรเวลาให้เหมาะสมกับผู้เรียน บทเรียนหรือกิจกรรมต่าง ๆ

3. รูปแบบการสอนของกาเย (Gangne 's Events of Instruction) Gangne เสนอรูปแบบของการสอนไว้ว่าประกอบด้วย 9 ขั้น (Rick McCown, Marcy Driscoll and Perter Geiger Roop, 1996 : 370-373) ดังนี้

3.1 เพิ่มพูนความใส่ใจในการเรียนให้แก่นักเรียน

3.2 บอกจุดประสงค์ของการเรียน

3.3 ทบทวนความรู้เดิมของนักเรียน

3.4 เสนอบทเรียนใหม่

3.5 ฝึกฝน ทำแบบฝึกหัด

3.6 ให้แสดงพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ออกมา

3.7 ให้ข้อมูลย้อนกลับ

3.8 วัดและประเมินผลการเรียน

3.9 ทบทวนเพื่อเพิ่มพูนความจำและถ่ายโอนการเรียน

4. รูปแบบการสอนให้เกิดการเรียนรู้โดยการค้นพบ (Bruner 's Discovery Learning)

ศาสตราจารย์ เจอร์โรม บรูนเนอร์ (Jerome Bruner) เสนอแนวการจัดการเรียนการสอนไว้ว่าการเรียนรู้ที่แท้จริงคือการที่ผู้เรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งหมายถึงผู้เรียนต้องลงมือกระทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างกระตือรือร้นจนเกิดความรู้ขึ้นมาด้วยตนเอง (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2541 : 295-296) โดยครูผู้สอนกระตุ้นให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจที่จะเรียนรู้แล้วประมวลข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่มีอยู่จนเกิดความรู้ขึ้น สามารถจดจำไว้และเรียก(ค้นคืน)ออกมาใช้งานได้ เช่น แก้ปัญหา ใช้เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เป็นต้น การเรียนรู้โดยการค้นพบจึงเป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจ หรือโครงสร้างความคิด (cognitive structure) หรือขยายความรู้ ความเข้าใจ หรือความคิดที่มีอยู่แล้วก็ได้

ประเภทของการเรียนรู้โดยการค้นพบ

การเรียนรู้โดยการค้นพบแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การเรียนรู้โดยการค้นพบที่ไม่ได้กำหนดโครงสร้าง หมายถึง นักเรียนมีโอกาสค้นพบความรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเองจากสิ่งแวดล้อม (สื่อ ของจริง ฯลฯ) ซึ่งท้าทายความอยากรู้อยากเห็นของนักเรียนที่ครูผู้สอนจัดเตรียมไว้ให้อย่างเหมาะสม

2. การเรียนรู้โดยการค้นพบที่มีการแนะ คือการที่นักเรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเองตามวัตถุประสงค์ที่ครูกำหนด โดยอาศัยข้อมูลข่าวสารที่ครูเตรียมไว้ให้ ตลอดจนใช้คำถามนำและคำถามอื่น ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองในที่สุด

การเรียนรู้โดยการค้นพบประเภทที่ 2 นี้ ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยไม่เกิดความคับข้องใจและได้ผลดีกว่าการสอนที่ครูเป็นศูนย์กลางถึง 4 เท่า (Bay และผู้ร่วมงาน อ้างจาก สุรางค์ โค้วตระกูล, 2541 : 297) และยังเกิดผลดีอีก 3 ประการคือ (1) นักเรียนจะรับผิดชอบการเรียนรู้ด้วยตนเอง (2) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี และ (3) นักเรียนมีทักษะในการคิดเพิ่มขึ้น

หลักการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้โดยการค้นพบ

โดยทั่วไป การสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้โดยการค้นพบ มีหลักดังนี้

1. ครูต้องสร้างให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน ทำได้โดยการแสดงให้นักเรียนเห็นว่าครูเชื่อมั่นในความสามารถ ความอยากรู้อยากเห็น และแรงจูงใจภายในของนักเรียน (เช่น อยากเรียนให้สำเร็จ กระตือรือร้นที่จะเรียน ฯลฯ) และครูต้องจัดสิ่งแวดล้อมและข้อมูลข่าวสารเพื่อให้นักเรียนใช้สำหรับค้นพบความรู้ด้วยตัวเขาเอง

2. ครูต้องจัดโครงสร้างของบทเรียนให้เหมะสมกับวัยของนักเรียน และธรรมชาติของบทเรียน สำรวจความรู้พื้นฐานที่จำเป็นต้องมีเพื่อใช้ในการค้นพบความรู้ใหม่ และแนะให้นักเรียนค้นคว้าเพื่อเพิ่มพูนความรู้พื้นฐานที่ยังขาดอยู่ก่อนเริ่มเรียนบทเรียนใหม่

3. ครูต้องจัดบทเรียนตามลำดับความยากง่าย คือจัดตามลำดับการพัฒนาทางสติปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมและวัฒนาธรรมของนักเรียน บรูนเนอร์ ให้จัดลำดับขั้นในการเรียนรู้ไว้ 3 ลำดับ ดังนี้

3.1 เรียนรู้จากการจับต้อง (การสัมผัสโดยอวัยวะสัมผัส) วัตถุหรือรูปธรรมอื่น ๆ จนเกิดประสบการณ์ตรง แล้วเกิดการเรียนรู้ขึ้นในที่สุด เป็นการเรียนรู้ของเด็กเล็ก หรือเป็นการเรียนทักษะทางกายโดยการสังเกตและเลียนแบบผู้ใหญ่ บรูนเนอร์ เรียกการเรียนรู้นี้ว่า enactive mode of learning สื่อการเรียนการสอนที่ต้องเป็นวัตถุหรือรูปธรรม หรือสิ่งแวดล้อมเท่านั้นจึงจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธภาพได้

3.2 การเรียนรู้จากการใช้รูปภาพหรือภาพวาดในใจ คือการเรียนโดยให้นักเรียนดูภาพหรือสร้างภาพของวัตถุ สิ่งที่เป็นรูปธรรม หรือสิ่งแวดล้อมที่จะเรียนรู้ขึ้นในใจ โดยไม่จำเป็นต้องเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงเหมือนลำดับแรก เนื่องจากมีพัฒนาการทางสติปัญญาที่จะเรียนรู้ได้โดยวิธีนี้แล้ว ทำให้เรียนรู้ได้อย่างกว้างขวางและมีประสิทธิภาพขึ้น บรูนเนอร์ว่า iconic mode of learning

3.3 การเรียนรู้จากสัญลักษณ์คือ การเรียนรู้โดยใช้ภาษาหรือสัญลักษณ์เป็นสื่อ นักเรียนเรียนรู้ได้จากการฟัง การอ่าน และการเขียน เป็นการเรียนรู้จากนามธรรม บรูนเนอร์เรียกว่า symbolic mode of learning การเรียนรู้จึงเป็นไปอย่างกว้างขวางไร้ขอบเขต เกิดขึ้นได้มากเท่าที่สติปัญญาของนักเรียนจะพึงมี

4. ครูต้องสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนเสริมแรงตนเอง โดยการให้นักเรียนตั้งความคาดหวังที่เป็นจริง (เหมาะสมกับความสามารถของตน) เพื่อให้ทำได้สำเร็จและมีมานะพยายามที่จะทำต่อไป ครูต้องให้ข้อมูลย้อนกลับเมื่อนักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าผิดหรือถูก โดยเน้นว่าการกระทำที่ผิดไม่ใช่สิ่งเสียหาย น่าละอาย ให้นักเรียนเข้าใจว่าผิด - ถูก เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการเรียนรู้เท่านั้น หากผิดแล้วแก้ไขให้ถูกต้องก็จะเกิดการเรียนรู้ในที่สุด หากถูกต้องก็จะเป็นแรงกระตุ้นให้มีความมานะพยายามที่จะเรียนรู้ต่อไป ไม่มีที่สิ้นสุด

กลวิธีในการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้โดยการค้นพบ

บรูนเนอร์ เสนอแนะกลวิธีในการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ โดยการค้นพบไว้ดังนี้ (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2541 : 299)

1. ชี้ให้นักเรียนสังเกตและค้นหาความคล้ายคลึง ความแตกต่าง โดยการเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ

2. ส่งเสริมให้นักเรียนตั้งสมมติฐานเมื่อมีปัญหา หรืออยากหาคำตอบ โดยอาศัยข้อมูลหรือความรู้พื้นฐานที่มีอยู่ หรือให้คิดติดตามสิ่งที่กำลังเรียนโดยอาศัยข้อมูล หรือความรู้พื้นฐานเหล่านั้น

3. ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วม หรือมีประสบการณ์ตรงในสิ่งที่กำลังเรียน

3. ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วม หรือมีประสบการณ์ตรงในสิ่งที่กำลังเรียน

5. การสอนแบบสรรคนิยม (Constructivism) ดร.สุนีย์ เหมะประสิทธิ์ (2543 : 91-96) เสนอทฤษฎีที่นำทฤษฎีจิตวิทยาและปรัชญาการศึกษาที่หลากหลายมาปรับประยุกต์ โดยมีเป้าหมายที่จะอธิบายและค้นหาว่า มนุษย์เกิดการเรียนรู้และสร้างความรู้ได้อย่างไร ทฤษฎีนี้มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง นักทฤษฎีสรรคนิยม มีความเชื่อพื้นฐานว่า "ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้โดยอาศัยประสบการณ์ แห่งชีวิตที่ได้รับเพื่อค้นหาความจริง" จึงมีเป้าหมายมุ่งให้ครูจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้นักเรียนสร้างความรู้อย่างมีความหมาย และเกิดความเข้าใจเนื้อหาสาระของวิชาต่าง ๆ ตลอดจนจริยธรรม คุณธรรม และสังคม การเรียนรู้ตามแนวสรรคนิยมมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียนเป็นผู้สร้างและค้นพบ หรือแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง : ผู้เรียนอาศัยประสาทสัมผัสทั้งห้า คือ การดู ฟัง อ่าน เขียน และปฏิบัติ/ทำ

2. การเรียนรู้ใหม่จะเกิดขึ้นย่อมขึ้นกับความเข้าใจในบทเรียนปัจจุบัน : ผู้เรียนอาจมีความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เดิมที่ช่วยส่งเสริม/สนับสนุน หรืออาจขัดขวาง/เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ใหม่ ดังนั้นครูต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์และสร้างความเข้าใจในบทเรียน

3. การเรียนรู้จะเกิดได้สะดวกเมื่อมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม : ผู้เรียนต้องร่วมกันคิดปฏิบัติและสื่อสารซึ่งกันและกัน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการกลุ่ม (group process) หรือการเรียนแบบร่วมมือ (cooperative learning)

4. การเรียนรู้อย่างมีความหมายจะต้องดำเนินการภายใต้การปฏิบัติในสภาพจริง หรือใกล้เคียงกับสภาพจริงมากที่สุด : การจัดการเรียนการสอนภายใต้สภาพจริง หรือใกล้เคียงจะส่งผลให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ที่เกิดจากความเข้าใจอย่างแท้จริงมากกว่าความรู้ที่เกิดจากความจำ นั่นคือ ต้องให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง โดยการปฏิบัติและโดยการคิด (hands-on and minds-on experience)

ขั้นตอนการเรียนรู้แบบสรรคนิยม

ขั้นที่ 1 ขั้นชักชวน (invitation) เป็นขั้นที่ครูมีบทบาทสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้แก่นักเรียน โดยการตั้งคำถาม หรือให้นักเรียนสังเกตสภาพแวดล้อมใด ๆ แล้วตั้งคำถามพร้อมทั้งพิจารณาคำถามหรือปัญหาที่ต้องการหาคำตอบ

ขั้นที่ 2 ขั้นสำรวจ/ค้นพบ/สร้าง (exploration /discovery/creation) เป็นขั้นที่นักเรียนมีบทบาทสูงคือ ลงมือปฏิบัติเป็นกลุ่มย่อย เช่น ระดมสมอง เก็บรวบรวมข้อมูล จัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล ออกแบบและปฏิบัติการทดลอง หรืออภิปรายเพื่อหาข้อยุติ เป็นต้น ดังนั้นครูจึงมีบทบาทเป็นผู้ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้

ขั้นที่ 3 ขั้นนำเสนอผลการศึกษาและการแก้ปัญหา (proposing explanation and solutions) เป็นขั้นที่นักเรียนนำเสนอมโนทัศน์ใหม่ที่เกิดการเรียนรู้ในขั้นที่ 2 ร่วมกันทั้งชั้นเรียน และนักเรียนอาจเกิดความสนใจอยากค้นพบหรือสำรวจข้อมูลใหม่ เพื่อให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น จึงย้อนกลับไปขั้นที่ 2 อีก เพื่อดำเนินกิจกรรมต่อไป

ขั้นที่ 4 ขั้นประยุกต์หรือนำไปใช้ (take action) เป็นขั้นที่นักเรียนนำความรู้ที่สร้างขึ้นไปประยุกต์ใช้ในภาพการณ์ที่เป็นจริง หรือในสถานการณ์ใหม่

บทบาทของครูในการสอนแบบสรรคนิยม

1. เป็นผู้นำเสนอกิจกรรม (presenter) คือครูลดการบรรยาย แต่เป็นผู้สาธิต และเสนอกิจกรรมกลุ่มนักเรียน พร้อมทั้งสร้างทางเลือกให้นักเรียนแต่ละคนได้รับประสบการณ์ตรง

2. เป็นผู้สังเกต (observer) คือเป็นผู้สังเกตการปฏิบัติงานของนักเรียน ซึ่งสะท้อนถึงความคิดของนักเรียน สังเกตปฏิสัมพันธ์ของนักเรียน

3. เป็นผู้ตั้งคำถามและผู้เสนอปัญหา (question asker and problem poser) คือเป็นผู้กระตุ้นการเรียนรู้โดยการตั้งคำถามเพื่อตรวจสอบความคิดของนักเรียน และนำเสนอข้อมูลเพื่อให้นักเรียนพัฒนามโนทัศน์

4. เป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ (enviroment organizer) คือเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้โดยสร้างบรรยากาศ ได้แก่ จัดกิจกรรมที่เหมาะสม และให้อิสระแก่นักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรม

5. เป็นผู้ประสานการประชาสัมพันธ์ (public relations coordinator) คือเป็นผู้กระตุ้นและสนับสนุนการรวมกลุ่มของนักเรียน และยอมรับความหลากหลายของนักเรียนภายในห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาสัมพันธภาพในหมู่เพื่อน พร้อมทั้งชี้แจงและให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคคลอื่น ๆ เกี่ยวกับผลประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับจากการสอนตามทฤษฎีสรรคนิยม

6. เป็นผู้รวบรวมข้อมูลทางการเรียนรู้ (documenter of learning) คือเป็นผู้ตรวจสอบและวัดผลการเรียนรู้ของนักเรียน

7. เป็นผู้สร้างทฤษฎี (theory builder) คือเป็นผู้ช่วยให้นักเรียนได้เชื่อมโยงความคิดต่าง ๆ และได้สร้างความรู้ด้วยแบบแผนอย่างมีความหมายด้วยตัวของนักเรียนเอง

กล่าวโดยสรุป การสอนที่ดีคือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มที่ตามศักยภาพที่มีอยู่ทั้งในด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัยและจิตพิสัย เพื่อให้มีความรู้ ทักษะ และจิตใจที่ดีงาม นำความรู้และทักษะที่ได้ไปใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ในที่สุด ความสามารถในการสอนของนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ ประเมินได้จากแบบประเมินสัมฤทธิผลด้านการสอนที่สร้างขึ้น

การรับใช้และพัฒนาสังคม

การพัฒนาสังคม คือ การทำให้สังคมก้าวหน้า มั่นคง และมีความเป็นธรรม (โฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์, 2538 : 5-6) การพัฒนาสังคมอาจมีได้หลายลักษณะ แต่การพัฒนาสังคมที่แท้จริงคือการทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรมีความสุข ความสะดวกสบาย ความกินดีอยู่ดี ความเจริญทางศิลป-วัฒนธรรมและจิตใจ และความสงบสันติ (วิทยากร เชียงกูล, 2527 : 17-18) บุคคลทุกคนในสังคมมีหน้าที่ต้องรับใช้และพัฒนาสังคมการพัฒนาสังคมจึงจะประสบความสำเร็จ ครูในฐานะเป็นสมาชิกหนึ่งของสังคมจึงต้องมีหน้าที่รับใช้และพัฒนาสังคมด้วย ซึ่งทำได้โดยการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่คณะ ชุมชน หรือสังคมที่ตนเป็นสมาชิกด้วยความจริงใจ เต็มกำลังสติปัญญาความสามารถ เพื่อให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี พลศักดิ์ จิรไกรศิริ (2529 : 146) วิจัยพบว่าสังคมจะพัฒนาไปได้ สมาชิกในสังคมต้องนิยมประชาธิปไตย พร้อมใจในการริเริ่ม ส่งเสริมความร่วมมือ ยึดถือประโยชน์ชุมชน ฝึกฝนการแก้ปัญหา รักษาหน้าที่ เสรีภาพและสิทธิ มีสติในการพึ่งตนเอง เป็นกันเองฉันท์ญาติมิตร และตั้งจิตอยู่ในคุณธรรม ครูที่สามารถรับใช้และพัฒนาสังคมได้ จึงต้องมีคุณลักษณะดังกล่าวนี้ด้วย

จุดมุ่งหมายของการพัฒนาสังคม

สมพร เทพสิทธา (2539 : 8-9) เสนอจุดมุ่งหมายในการพัฒนาสังคมไว้ว่ามี 2 ระดับ คือ

1. ระดับจุลภาค คือพัฒนาคนหรือทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ให้สามารถเป็นที่พึ่งแก่ตนเอง ครอบครัว และทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น สังคม และประเทศชาติ

2. ระดับมหาภาค คือให้บุคคลได้รับประโยชน์และความสุขอย่างเป็นธรรม สังคมมีความสงบเรียบร้อย ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน อยู่ร่วมกันโดยปกติสุข ประเทศชาติมีความมั่งคั่ง และมีความเจริญก้าวหน้า

ท่านพุทธทาสภิกขุ (พระดุษฎี เมธงกุโร : 2532 : 7-13) ให้ทัศนะเกี่ยวกับการพัฒนาสังคมไว้ว่าต้องพัฒนาบุคคลให้มีคุณสมบัติ ดังนี้

1. มีการศึกษาดี คือรู้วิชาหนังสือและรู้วิชาชีพ มีธรรมะสำหรับความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สามารถเอาชนะสัญชาตญาณอย่างสัตว์ได้ คือเป็นสุภาพบุรุษไม่เห็นแก่ตัว ไม่แก่งแย่งชิงดี และมีความรับผิดชอบ

2. มีสุขภาพอนามัยดี ทั้งทางกาย ทางจิต และทางวิญญาณ ปราศจากโรครบกวนทางกาย กิเลส รบกวนจิต และความเห็นผิดบิดบังปัญญา

3. มีครอบครัวดี คือมีความสัมพันธ์ถูกต้องในทิศทั้ง 6 คือ พ่อแม่กับลูก สามีกับภรรยา ครูกับศิษย์ เพื่อนกับเพื่อน นายกับบ่าว และสมณพราหมณ์กับผู้ครองเรือน

4. มีระบบเศรษฐกิจดี คือมีการกินอยู่ที่เหมาะสมพอดีไม่ขาดแคลน เจียดส่วนเกินของตนให้แก่คนอื่น

5. ต้องมีธรรมะ คือทำหน้าที่ถูกต้อง ได้แก่ทำงานอย่างมีความสุข สนุกกับการทำงาน ทำหน้าที่ของตนด้วยความเข้าใจ

6. ไม่เห็นแก่ตัว รักผู้อื่น เมตตากรุณา

7. มีศีลธรรม คือ คิด พูดและทำในทางที่ดีเป็นไปเพื่อความปกติสุข

8. มีสัมมาทิฐิ คือ มีความเห็น ความเข้าใจ ความเชื่อและอุดมคติที่ถูต้อง มีเหตุผลและเป็นที่พึงประสงค์

9. มีชีวิตเย็น คือ เข้าถึงความพอใจ สงบเย็น ซึ่งเป็นปัจจัยให้บังเกิดสันติภาพที่แท้จริงในสังคม

เมื่อบุคคลมีคุณสมบัติดังนี้แล้วสังคมจะเป็นสังคมที่พัฒนา คือเป็นสังคมที่พึงปรารถนา ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีระบบเศรษฐกิจที่ถูกต้อง คือตั้งอยู่บนพื้นฐานของธรรมะ สอดคล้องและเกื้อกูลธรรมชาติ เคารพชีวิต และมีความเมตตากรุณาต่อกัน

2. มีระบบประสานประโยชน์ที่ถูกต้อง คือทำให้คนที่แตกต่างกันในสังคม สามารถอยู่ร่วมกันได้

3. มีระบบการเมืองที่ถูกต้อง คือทำให้คนอยู่ร่วมกันได้อย่างผาสุข ไม่ต้องใช้อาชญาหรืออำนาจ ใช้แต่ศีลธรรม คำนึงถึงความถูกต้องเป็นเกณฑ์

4. มีระบบการปกครองที่ถูกต้อง

5. มีระบบศีลธรรม ศาสนา และวัฒนธรรมที่ถูต้อง

6. มีการศึกษาที่ถูกต้อง สร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และมีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น

7. มีระบบนิเวศน์วิทยาที่ถูกต้อง

คำว่า “ถูกต้อง” ท่านพุธทาสภิกขุหมายถึง “ไม่เกิดอันตราย ไม่เป็นทุกข์โดยเบียดเบียนฝ่ายใด หากเป็นไปเพื่อคุณประโยชน์แก่ทุกฝ่าย และมีผลเป็นสันติภาพซึ่งเกิดขึ้นได้จริงด้วยการกระทำของมนุษย์เอง ให้สอดคล้องกับกฎธรรมชาติ ไม่ต้องอ้อนวอนหรือติดสินบนสิ่งเหนือธรรมชาติ”

กระบวนการพัฒนาสังคม

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (2543 : 13-20) เสนอแนะกระบวนการในการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนไว้ว่าประกอบด้วย 2 ตอน คือ

1. การพัฒนาคน คือการพัฒนาให้เป็นคนเต็มทั้งคน ครบพร้อมกันทั้งระบบมี 3 ด้าน คือ

1.1 พฤติกรรม พัฒนาให้มีพฤติกรรมที่ดี ซึ่งจะเป็นช่องทางให้จิตพัฒนาและช่วยให้ปัญญางอกงาม พฤติกรรมสำคัญที่ต้องได้รับการพัฒนาคือ พฤติกรรมแสวงหาความสุข ควรพัฒนาให้มีพฤติกรรมการหาความสุขด้วยพฤติกรรมที่เกื้อกูล ความสุขที่อิงธรรมชาติ ความสุขจากการให้ ไม่ใช่ความสุขจากการเบียดเบียนหรือก่อทุกข์แก่ผู้อื่น และทำลายสิ่งแวดล้อม

1.2 จิตใจ พัฒนาให้รู้จักสันโดษอย่างถูกต้อง อย่างฉลาดมีจุดมุ่งหมาย ไม่ใช่สันโดษอย่างเลื่อนลอย มีสติไม่ปล่อยตัวปล่อยใจให้ชีวิตและความสุขของตนขึ้นต่อวัตถุสิ่งเสพสิ่งบริโภคมากเกินไป

1.3 ปัญญา พัฒนาปัญญาเพื่อปรับพฤติกรรมและจิตใจไปสู่จุดหมายแห่งความมีอิสรภาพและสันติสุข ขจัดปัดเป่าความเชื่อ ความคิด และค่านิยมที่ผิด ๆ ซึ่งส่งเสริมโลภะ โทสะ และโมหะ ใช้ปัญญาเสริมสร้างค่านิยม หลักการและแนวความคิดที่ดีงาม เป็นสัมมาทิฐิ ทำให้เกิดการช่วยเหลือร่วมมือ และส่งเสริมปัญญา ซึ่งจะเป็นปัจจัยผลักดันและเป็นฐานของการพัฒนาที่ถูกต้อง เป็นผู้ดีแก่ชีวิต สังคม และธรรมชาติ

2. การพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย

2.1 มนุษย์ ต้องพัฒนามนุษย์ในฐานะเป็นมนุษย์ คือมุ่งให้การศึกษาและจัดปัจจัยเกื้อหนุนอื่น เพื่อช่วยให้มนุษย์แต่ละชีวิตเจริญงอกงาม เข้าถึงความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และมีชีวิตที่ดีงาม และยังต้องพัฒนามนุษย์ในฐานะทรัพยากรมนุษย์ คือเป็นทุนหรือเป็นปัจจัยในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยการพัฒนาให้มีสุขภาพดี ขยันอดทน รับผิดชอบ มีฝีมือ มีความรู้ความสามารถเชี่ยวชาญ ฯลฯ เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

2.2 สังคม ต้องพัฒนาระบบต่าง ๆ ของสังคมที่จะอำนวยผลดีแก่มนุษย์ ที่สำคัญคือสร้างบรรยากาศแห่งการไม่เบียดเบียน บรรยากาศแห่งการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

2.3 ธรรมชาติ ต้องพัฒนาเจตคติที่ดีต่อธรรมชาติ มองตัวเองเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ มีชีวิตกลมกลืน สอดคล้องกับธรรมชาติ

2.4 เทคโนโลยี ต้องพัฒนาการใช้เทคโนโลยีอย่างมีสติ และมีโยนิโสมนสิการ เพื่อพัฒนาตัวมนุษย์เอง และการพัฒนาที่ยั่งยืนไปสู่จุดหมายไม่หลงระเริงนำมาเป็นเครื่องบำรุงบำเรอ อำนวยความสะดวกสบายจนตกเป็นทาสของมัน

โดยสรุป เกณฑ์มาตรฐานขั้นพื้นฐานที่พระพุทธศาสนาใช้วัดการพัฒนาก็คือ การไม่เบียดเบียนทั้งตนเองและไม่เบียดเบียนผู้อื่น

สังคมที่พัฒนาแล้ว

วิทยากร เชียงกูล (2527 : 18-20) เสนอแนวคิดเกี่ยวกับสังคมที่พัฒนาแล้วว่ามีลักษณะดังนี้

1. สามารถจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกและให้บริการแก่สมาชิกได้ทั่วถึง เช่น การศึกษา บริการทางเศรษฐกิจ การแพทย์ การสาธารณสุข สนามกีฬา ฯลฯ

2. สามารถรักษาความสงบ คุ้มครองสวัสดิภาพของสมาชิกได้อย่างดี

3. มีการปกครองตนเองอย่างเป็นประชาธิปไตย เพราะประชาธิปไตยเท่านั้นที่จะสามารถแก้ปัญหาคนส่วนใหญ่ได้

4. สามารถปลูกฝังสมาชิกของชุมชนให้อยู่ในแนวทางที่สังคมต้องการ และสร้างสรรค์ปลูกฝังคุณค่าให้สมาชิกในสังคมเกิดความภาคภูมิใจเป็นส่วนหนึ่งของสังคม จะได้มีเอกลักษณ์ของตนเอง ไม่ถูกสังคมอื่นครอบงำได้ง่าย

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาสังคมนั้นต้องมีเป้าหมายและกระบวนการในการพัฒนา สมาชิกทุกคนของสมาคมต้องร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาจึงจะประสบผลสำเร็จ ครูซึ่งเป็นสมาชิกหนึ่งของสังคมและมีบทบาทอย่างยิ่งในการพัฒนาคนตั้งแต่อายุยังเยาว์ จนถึงวัยหนุ่มสาว จึงมีบทบาทอย่างมากในการพัฒนาสังคม นิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตคณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ ซึ่งจะสำเร็จการศึกษาออกไปเป็นครู จึงสมควรมีความสามารถในการรับใช้และพัฒนาสังคมเพื่อที่จะไปรับใช้และพัฒนาสังคมต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ครูคือบุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542) ครูจึงมีหน้าที่และบทบาทสำคัญยิ่งในทางการศึกษา หากครูดีมีสมรรถภาพสูง การจัดการเรียนการสอนก็จะประสบผลสำเร็จ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามความตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ การเรียนการสอนจำเป็นต้องอาศัยครูดีมีสมรรถภาพสูง จึงมีการศึกษาวิจัยเพื่อค้นหาลักษณะ หรือคุณสมบัติของครูดีมีสมรรรถภาพสูงไว้เป็นจำนวนมาก ดังต่อไปนี้

ผ่องศรี ศรีวัง (2535 : บทคัดย่อ) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสอนนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในเขตภาคกลาง พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมาก ได้แก่ มีคุณธรรมสูง ความประพฤติดี มีความรู้ทางวิชาการมาก และถ่ายทอดความรู้ได้ดี

จริยาภรณ์ จุจิโมระ (2537 : บทคัดย่อ) ศึกษาคุณลักษณะและบทบาทของครูในการส่งเสริมนักเรียนในโครงการพัฒนา และส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตามความคาดหวังของครูสายวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และสอนกิจกรรมเสริม และนักเรียนในโครงการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พบว่าลักษณะที่คาดหวังได้แก่ มีความรู้ทางวิชาการมาก มีความสามารถทางด้านสังคมสูง และมีมนุษยสัมพันธ์ดี และบทบาทของครูที่คาดหวัง 10 อันดับแรกได้แก่

1. เสาะแสวงหาแหล่งความรู้ทางวิชาการอยู่เสมอ
2. สนับสนุนความคิดใหม่ ๆ ของเด็ก

3. กระตุ้นให้เด็กช่วยเหลือซึ่งกันและกันมากกว่าแก่งแย่งชิงดีกัน
4. มีเทคนิคการสอนที่ไม่น่าเบื่อหน่าย
5. ส่งเสริมให้เด็กฝึกใช้ทักษะความรู้ความคิดวิเคราะห์
6. ส่งเสริมให้เด็กค้นคว้านอกตำราเรียน
7. ยกตัวอย่างได้ชัดเจน
8. นำแนวคิดใหม่ ๆ มาช่วยปรับปรุงงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอยู่เสมอ
9. เปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง ทั้งแนวกว้างและแนวลึก
10. ให้เด็กเป็นตัวของตัวเองในการทำงาน

จำนง กงทอง (2538 : บทคัดย่อ) ศึกษาลักษณะที่พึงประสงค์ของครูช่างอุตสาหกรรม สาขาวิชาช่างก่อสร้างที่สอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12 ตามทัศนะของผู้บริหาร ครูและนักเรียน พบว่าลักษณะที่พึงประสงค์คือ มีความสามารถในการสอนมาก มีความรู้ทางช่างและทักษะทางช่างสูง

นิภาพรรณ วิโรทัยสกุล (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจ ตามทัศนะของนักศึกษาสายวิชาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าลักษณะที่พึงประสงค์มากได้แก่ ความสามารถทางวิชาการสูง สอนดี บุคลิกภาพดี คุณธรรมของครูสูง และเป็นผู้นำ

วิไลวรรณ ชินพงษ์ (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบอาชีพครู โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู จากการตอบแบบสอบถามวัดคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครูของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นครูที่สอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2538 จำนวน 1,120 คน ผลปรากฏว่าคุณธรรมสำคัญสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครูมี 7 องค์ประกอบ แต่ที่ตั้งชื่อได้มี 5 องค์ประกอบ คือ

1. ศรัทธาในวิชาชีพ
2. รู้หน้าที่ มีวินัย
3. มีความรับผิดชอบ
4. มีความยุติธรรม
5. มีเมตตา

ประวิตร โหรา (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษาลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปะ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่าง ในทัศนะของนักศึกษาศิลปะ จำนวน 338 คน พบว่าบุคลิกภาพความเป็นครูอาจารย์ศิลปะเป็นลักษณะที่พึงประสงค์มาก ด้านวิชาการและการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลเป็นลักษณะที่พึงประสงค์ปานกลาง

พันธ์เพ็ญ หีบเพ็ชร (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสอนวิชาชีพระยะสั้นตามทัศนะของนักศึกษาผู้ใหญ่ วิทยาลัยสารพัดช่างในเขตภาคใต้ จากการตอบแบบสอบถามของนักศึกษา 327 คน พบว่า คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมของครูเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด คุณลักษณะที่พึงประสงค์มากได้แก่ ความสามารถในการสอน การให้คำปรึกษาและแนะแนว ความรู้และทักษะวิชาชีพ

พิรุณรัตน์ สันติลีลา (2541 : บทคัดย่อ) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูแนะแนวตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญด้านการแนะแนวและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยใช้เทคนิคเดลฟาย จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการแนะแนว 17 คน และผู้บริหารโรงเรียน 17 คน พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งผู้เชี่ยวชาญด้านการแนะแนว และผู้บริหารโรงเรียน มีความเห็นสอดคล้องกันมากที่สุดว่าเป็นลักษณะของครูแนะแนวได้แก่

1. คุณวุฒิทางการศึกษาด้านการแนะแนว
2. ความสามารถในการสอนวิชากิจกรรมแนะแนว
3. ความสามารถในการให้บริการแนะแนว
4. คุณธรรม
5. บุคลิกภาพ
6. ความเป็นประชาธิปไตย
7. คุณลักษณะเฉพาะตัวอื่น ๆ

พีระศักดิ์ จันทร์สำราญ (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาความต้องการพัฒนาคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพเสริมอิสระในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูผู้สอนวิชาช่างอุตสาหกรรม จำนวนคน พบว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการพัฒนาคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมเป็นอย่างมากในด้านต่อไปนี้

1. ความมุ่งมั่นในงานตนจนสำเร็จ
2. มนุษยสัมพันธ์
3. ความเชื่อมั่นในตนเอง
4. การยอมรับข้อเสนอแนะของผู้อื่น
5. ความเป็นผู้นำ
6. ความมานะอดทน
7. ความคิดสร้างสรรค์
8. มองการณ์ไกล

9. ความรู้ความสามารถรอบตัว

10. ความยืดหยุ่นในการทำงาน

11. การมองโลกในแง่ดี

12. หวังผลกำไร

อุไรวรรณ คำภูแสน (2542 : บทคัดย่อ) ติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาในโครงการคุรุทายาทระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ สถาบันราชภัฏพระนคร ปีการศึกษา 2538 โดยสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้าหมวดวิชา เพื่อนร่วมงาน และผู้ที่สำเร็จการศึกษาเอง รวม 156 คน ผลปรากฏว่า ทั้ง 3 กลุ่ม เห็นว่าผู้สำเร็จการศึกษาปฏิบัติงานอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมมาก 7 ด้าน คือ

1. บุคลิกภาพของครู

2. มนุษยสัมพันธ์

3. คุณธรรมจริยธรรม

4. เทคนิคการสอน

5. ความรู้ทางช่าง

6. ทักษะทางช่าง

7. เจตคติต่อวิชาชีพครูช่าง

พชวรรณ ครุฑนาค (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาความคาดหวังเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดา ครู และผู้ใหญ่ทั่วไปในทัศนะของครู ผู้ปกครอง และนักเรียนในโรงเรียนราชวินิตมัธยม กรุงเทพมหานคร โดยสอบถามกลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียน ครู และผู้ปกครอง จำนวน 480 คน ผลปรากฏดังนี้

1. ทั้ง 3 กลุ่ม มีความคาดหวังเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูสอดคล้องกัน

2. คุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูที่คาดหวัง 10 อันดับแรก ได้แก่

2.1 ตัดสินปัญหาโดยใช้เหตุผล

2.2 มีความยุติธรรม

2.3 พูดจาสุภาพ

2.4 เป็นที่ปรึกษาที่ดี

2.5 มีความอดทน

2.6 ความเสียสละ

2.7 ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

2.8 มีใจเป็นกลาง

2.9 รู้จักให้อภัย

1.10 วางตัวได้เหมาะสม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ โดยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี จุฬาวัฒนทล (2543 : 38-39) วิจัยเอกสารเรื่อง "นโยบายการผลิตและการพัฒนาครู" พบว่า

1. ครูที่ดีต้องมีคุณภาพและประสิทธิภาพในการประกอบวิชาชีพครู
2. ครูควรเป็นผู้นำด้านความคิดและความรู้ในชุมชน
3. ครูต้องไม่ทำร้ายหรือรังแกนักเรียน
4. ครูต้องเป็นบุคคลที่มีศักดิ์ศรีและเป็นตัวอย่างที่ดีในสังคม

นอกจากนี้ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติยังร่างมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติวิชาชีพครู ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตัวครูโดยตรงไว้ว่า ครูต้องมี

1. วิญญาณความเป็นครู มีคุณธรรมจริยธรรม
2. ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางความสามารถในการแสวงหาความรู้ คิดวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
3. คุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ

คณะกรรมการข้าราชการครู กำหนดคุณสมบัติเฉพาะของครูว่าต้องมีความรู้พื้นฐานทางวิชาชีพครู (อ้างจาก มนตรี จุฬาวัฒนทล, 2543 : 82-83) ดังนี้

1. การฝึกสอนหรือประสบการณ์การสอน : ต้องฝึกสอนในสถานศึกษา 1 ภาคเรียน
2. จิตวิทยาการศึกษา : ความรู้เบื้องต้นทางจิตวิทยาการเรียนการสอน คุณลักษณะและบุคลิกภาพของผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้ ฯลฯ
3. สื่อการเรียนการสอน : ประเภทและนวัตกรรมต่าง ๆ เทคนิคการใช้สื่อ ฯลฯ
4. การประเมินผลการเรียนการสอน : การสร้างเครื่องมือเพื่อประเมินผลด้านพุทธินิสัยจิตนิสัยและทักษะนิสัย การนำสถิติเบื้องต้นมาใช้ในการประเมินผล การสร้างข้อสอบชนิดต่าง ๆ ฯลฯ
5. วิธีสอนทั่วไป : วิธีสอนเฉพาะ ฯลฯ
6. หลักการศึกษา : ปรัชญาและนโยบายการศึกษา ระบบการจัดการศึกษาหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตร จรรยาบรรณและวิชาชีพครู ฯลฯ

กล่าวโดยสรุป คุณลักษณะของครูที่ดี คือ มีความรู้ มีความสามารถในการสอน มีคุณธรรม-จริยธรรม มีมนุษยสัมพันธ์ และเป็นผู้นำชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการผลิตครูตามหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) ที่ว่าผลิตบัณฑิตให้เป็นครูที่มีความรู้ดี มีคุณธรรม มนุษยสัมพันธ์ดี สอนดี มีความสามารถในการรับใช้และพัฒนาสังคมได้

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่นิสิตชั้นปีที่ 4 หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่กำลังออกฝึกสอนตามโรงเรียนต่าง ๆ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 (ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2544 ถึงเดือนมีนาคม 2545) จำนวนทั้งสิ้น 24 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบประเมินสัมฤทธิผลของนิสิตชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา แบบประเมินและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมฤทธิผลด้านต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินสัมฤทธิผลของนิสิตต่อไป
2. สร้างแบบประเมินสัมฤทธิผลของนิสิตทั้ง 5 ด้าน จำนวน 5 ฉบับ ได้แก่
   2.1 แบบประเมินสัมฤทธิผลด้านความรู้
   2.2 แบบประเมินสัมฤทธิผลด้านคุณธรรม
   2.3 แบบประเมินสัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์
   2.4 แบบประเมินสัมฤทธิผลด้านการสอน
   2.5 แบบประเมินสัมฤทธิผลด้านการรับใช้และพัฒนาสังคม
   แบบประเมินสัมฤทธิผลทุกฉบับมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
3. นำแบบประเมินสัมฤทธิผลทั้ง 5 ฉบับ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามโครงสร้างและเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ประกอบด้วย

3.1 อาจารย์สุจิตต์ รักษ์เผ่า	ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล
3.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมพล มงคลพิทักษ์สุข	ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิทยาศาสตร์
3.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิพนธ์ เทียมทิพาบุญกร	ผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมนิสิต และการฝึกอบรมคุณธรรม
3.4 อาจารย์อนุสรณ์ อรรถศิริ	ผู้เชี่ยวชาญด้านการแนะแนว และให้คำปรึกษา

3.5 อาจารย์สีนวล นทีวัฒนา ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลการตรวจสอบได้แบบประเมินสัมฤทธิผลที่มีความเที่ยงตรงตามโครงสร้างและเนื้อหา ดังนี้

แบบประเมินสัมฤทธิผลด้านความรู้

ชื่อนิสิต.....

วิชาเอก.....

❑ **ความรู้** หมายถึง ความเข้าใจเนื้อหาและวิธีการ สามารถจดจำเนื้อหาและวิธีการเหล่านั้นไว้ได้เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาต่อไป

❑ **โปรดพิจารณาว่า** นิสิตที่ท่านประเมินมีความรู้แต่ละข้ออยู่ในระดับใด แล้วเขียนเครื่องหมาย ✔ ลงในช่องที่ต้องการ

ข้อ	ความรู้	ระดับที่ประเมิน				
		มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย
1	ความเข้าใจเนื้อหาวิชา (ความคิดรวบยอด ทฤษฎี และหลักการต่าง ๆ)	.....	.....	.....	.....	.....
2	ความเข้าใจวิธีการหรือกระบวนการ (นำความเข้าใจไปปฏิบัติ วิธีการแสวงหาความรู้ วิธีการปฏิบัติต่าง ๆ)	.....	.....	.....	.....	.....
3	ความจำเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการ (จำข้อมูลที่เข้าใจและวิธีการ หรือกระบวนการต่าง ๆ).....	.....	.....	.....	.....	.....
4	การนำความเข้าใจเนื้อหาและวิธีการไปใช้แก้ปัญหา.....	.....	.....	.....	.....	.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

แบบประเมินสัมฤทธิผลด้านคุณธรรม

ชื่อนิสิต.....

วิชาเอก.....

❑ **คุณธรรม** หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในทำนองคลองธรรมและระเบียบแบบแผนอันดีงามของสังคม

❑ **โปรดพิจารณาว่า** นิสิตที่ท่านประเมินมีพฤติกรรมแต่ละข้ออยู่ในระดับใด แล้วเขียนเครื่องหมาย ✔ ลงในช่องที่ต้องการ

ข้อ	พฤติกรรมที่ประเมิน	ระดับที่ประเมิน				
		มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่ปรากฏ
1	ยุติธรรม (เที่ยงธรรม).....	.....	.....	.....	.....	.....
2	เมตตากรุณา.....	.....	.....	.....	.....	.....
3	ยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
4	ซื่อสัตย์สุจริต.....	.....	.....	.....	.....	.....
5	ดื่มสุราหรือของมึนเมา.....	.....	.....	.....	.....	.....
6	เล่นการพนัน.....	.....	.....	.....	.....	.....
7	กระทำผิดเรื่องชู้สาว.....	.....	.....	.....	.....	.....
8	สูบบุหรี่.....	.....	.....	.....	.....	.....
9	ดูหมิ่นศาสนาอื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
10	เสียสละเพื่อส่วนรวม.....	.....	.....	.....	.....	.....
11	วางตัวเหมาะสม.....	.....	.....	.....	.....	.....
12	ทำตัวเสเพล.....	.....	.....	.....	.....	.....
13	อุทิศเวลาในการทำงาน.....	.....	.....	.....	.....	.....
14	รับผิดชอบงานในหน้าที่.....	.....	.....	.....	.....	.....
15	รับผิดชอบต่อการกระทำของตน....	.....	.....	.....	.....	.....
16	ตรงต่อเวลา.....	.....	.....	.....	.....	.....
17	ประเมินและปรับปรุงตน.....	.....	.....	.....	.....	.....
18	ประจบสอพลอ.....	.....	.....	.....	.....	.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

แบบประเมินสัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์

ชื่อนิสิต.....

วิชาเอก.....

❑ **มนุษยสัมพันธ์** หมายถึง ความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น อาทิ นักเรียน ผู้ปกครอง และเพื่อนร่วมงาน เป็นต้น

❑ **โปรดพิจารณาว่า** นิสิตที่ท่านประเมินมีพฤติกรรมแต่ละข้ออยู่ในระดับใด แล้วเขียนเครื่องหมาย ✔ ลงในช่องที่ต้องการ

ข้อที่	พฤติกรรมที่ประเมิน	ระดับที่ประเมิน				
		มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่ปรากฏ
1	เป็นมิตรกับบุคคลอื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
2	สนใจหมั่นไต่ถามทุกข์สุข.....	.....	.....	.....	.....	.....
3	ช่วยเหลือบุคคลอื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
4	ให้คำปรึกษาหารือบุคคลอื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
5	ปฏิบัติต่อบุคคลอื่นสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล.....	.....	.....	.....	.....	.....
6	ร่วมมือในกิจกรรมกับบุคคลอื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
7	สุภาพยิ้มแย้มแจ่มใส.....	.....	.....	.....	.....	.....
8	ร่วมมือและช่วยเหลือชุมชน.....	.....	.....	.....	.....	.....
9	ต้อนรับและเป็นกันเองกับผู้ที่มาติดต่อ....	.....	.....	.....	.....	.....
10	ปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้.....	.....	.....	.....	.....	.....
11	ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
12	ร่วมมือในกิจกรรมโรงเรียน/มหาวิทยาลัย/หน่วยงานอื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
13	ช่วยเหลือและแนะนำบุคลากรใหม่.....	.....	.....	.....	.....	.....
14	สุภาพต่อผู้บังคับบัญชา.....	.....	.....	.....	.....	.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

แบบประเมินสัมฤทธิผลด้านการสอน

ชื่อนิสิต.....

วิชาเอก.....

❑ **การสอน** หมายถึง การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย คือให้มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และจิตใจดีงาม นำความรู้และทักษะที่ได้ไปใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้

❑ **โปรดพิจารณาว่า** นิสิตที่ท่านประเมินมีความสามารถแต่ละข้ออยู่ในระดับใด แล้วเขียนเครื่องหมาย ✔ ลงในช่องที่ต้องการ

ข้อ	หัวข้อที่ประเมิน	ระดับที่ประเมิน				
		ดี	ค่อนข้างดี	พอใช้	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี
1	การเตรียม (ทำแผนการสอนโดยมีเนื้อหาวิธีสอนและการวัดผลสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย).....	.....	.....	.....	.....	.....
2	วิธีสอน (ดำเนินการสอนสอดคล้องตามแผนการสอนที่คำนึงถึงนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มีการนำเข้าสู่บทเรียน สอนตามขั้นตอน จัดกิจกรรม การใช้คำถาม การส่งเสริมให้แสดงความคิดเห็น การใช้ความรู้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่และสรุปได้อย่างเหมาะสม).....	.....	.....	.....	.....	.....
3	การส่งเสริมและให้กำลังใจ (ชมเชย ยกย่องหรือเสริมแรงได้เหมาะสม).....	.....	.....	.....	.....	.....
4	การให้โอกาส (เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงออกและรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน).....	.....	.....	.....	.....	.....
5	เนื้อหาวิชา (ถูกต้องชัดเจน ทันเหตุการณ์ ครอบคลุมวัตถุประสงค์เหมาะสมกับระดับชั้น).....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อ	หัวข้อที่ประเมิน	ระดับที่ประเมิน				
		ดี	ค่อนข้างดี	พอใช้	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี
6	<u>สื่อการสอน</u> (สามารถเลือก เตรียม และใช้สื่อการสอน ทั้งวัสดุ เครื่องมือ และกิจกรรมหรือวิธีการได้เหมาะสมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย เนื้อหา และผู้เรียน).....	.....	.....	.....	.....	.....
7	<u>การวัดผล</u> (ใช้เครื่องมือวัดอย่างมีระบบหลายวิธี วัดนักเรียนได้ทั่วถึงและตรงตามจุดมุ่งหมาย).....	.....	.....	.....	.....	.....
8	<u>การปกครองชั้น</u> (ควบคุมให้นักเรียนประกอบกิจกรรมให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายและเหมาะสมกับสถานการณ์ ดูแลเอาใจใส่อย่างทั่วถึง ปลูกฝังความมีวินัยด้วยท่วงทีวาจาที่เหมาะสม).....	.....	.....	.....	.....	.....
9	<u>ความรับผิดชอบ</u> (ตรงต่อเวลา รับผิดชอบต่อตนเอง และหน้าที่).....	.....	.....	.....	.....	.....
10	<u>บุคลิกภาพ</u> (มีความมั่นใจ กระตือรือร้น การแต่งกายเหมาะสม กิริยามารยาทเรียบร้อย เป็นตัวอย่างที่ดี).....	.....	.....	.....	.....	.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

แบบประเมินสัมฤทธิผลด้านความสามารถในการรับใช้และพัฒนาสังคม

ชื่อนิสิต.....

วิชาเอก.....

❑ **การรับใช้และพัฒนาสังคม** หมายถึง การร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่คณะ ชุมชนหรือสังคมที่ตนเป็นสมาชิกด้วยความจริงใจ เต็มกำลังสติปัญญาความสามารถ เพื่อให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ดร.พลศักดิ์ จิรไกรศิริ วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้านตามอุดมการณ์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทองพบว่าการพัฒนาสังคมต้องประกอบด้วยหลัก 9 ประการคือ นิยมประชาธิปไตย พร้อมใจและสิทธิ มีสติในการพึ่งตนเอง เป็นกันเองฉันท์ญาติมิตร และตั้งจิตอยู่ในคุณธรรม ซึ่งสามารถกำหนดเป็นพฤติกรรมได้ 13 ข้อ

❑ **โปรดพิจารณาว่า** นิสิตที่ท่านประเมินมีพฤติกรรมแต่ละข้ออยู่ในระดับใด แล้วเขียนเครื่องหมาย ✔ ลงในช่องที่ต้องการ

ที่	พฤติกรรมที่ประเมิน	ระดับที่ประเมิน				
		มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่ปรากฏ
1	การให้ความร่วมมือ.....	.....	.....	.....	.....	.....
2	การยอมรับนับถือผู้อื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
3	การตัดสินด้วยปัญญา.....	.....	.....	.....	.....	.....
4	การอาสาและริเริ่ม.....	.....	.....	.....	.....	.....
5	การยึดประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก.....	.....	.....	.....	.....	.....
6	ความสามารถในการแก้ปัญหา.....	.....	.....	.....	.....	.....
7	การพึ่งตนเองได้.....	.....	.....	.....	.....	.....
8	ความสัมพันธ์ฉันญาติมิตรกับผู้อื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
9	ความสามารถในการรักษาหน้าที่.....	.....	.....	.....	.....	.....
10	ความมีเสรีภาพ.....	.....	.....	.....	.....	.....
11	ความสามารถในการรักษาสิทธิ.....	.....	.....	.....	.....	.....
12	ความสามารถในการพัฒนาตนเอง.....	.....	.....	.....	.....	.....
13	ความมีคุณธรรม.....	.....	.....	.....	.....	.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

4. นำแบบประเมินสัมฤทธิผลไปทดลองใช้เพื่อหาความเชื่อมั่น โดยหาค่าสัมประสิทธิแอลฟา (α) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้แบบประเมินสัมฤทธิผลที่มีความเชื่อมั่นสูงทั้ง 5 ฉบับ คือ

4.1 แบบประเมินสัมฤทธิผลด้านความรู้ ค่า α = 0.78

4.2 แบบประเมินสัมฤทธิผลด้านคุณธรรม ค่า α = 0.70

4.3 แบบประเมินสัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์ ค่า α = 0.87

4.4 แบบประเมินสัมฤทธิผลด้านการสอน ค่า α = 0.81

4.5 แบบประเมินสัมฤทธิผลด้านการรับใช้และพัฒนาสังคม ค่า α = 0.89

5. สร้างแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อสอบถามนิสิตถึงปัญญาและอุปสรรคในการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นตั้งแต่เริ่มเรียนจนถึงปัจจุบัน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

สัมฤทธิผลของนิสิตได้จากการประเมินของผู้ประเมิน 4 ฝ่าย คืออาจารย์ผู้สอนวิชาเอก อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู อาจารย์พี่เลี้ยง และตัวนิสิตเอง จึงต้องดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ประชุมผู้ช่วยวิจัยที่เป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาเอก และวิชาชีพครู จำนวน 17 คน ณ คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการวิจัยและการประเมินสัมฤทธิผลของนิสิต แล้วมอบหมายให้ประเมินสัมฤทธิผลของนิสิตที่อยู่ในความรับผิดชอบตามแบบประเมินสัมฤทธิผลที่มอบให้

2. ประชุมผู้ช่วยวิจัยที่เป็นอาจารย์พี่เลี้ยง ณ โรงเรียนฝึกสอนที่นิสิตออกไปฝึกสอน 9 โรงเรียนได้แก่ โรงเรียนธัญรัตน์ และโรงเรียนชุมชนวัดพิชิตปิตยาราม จังหวัดปทุมธานี โรงเรียนองครักษ์ โรงเรียนบ้านนา (นายกพิทยากร) โรงเรียนภัทรพิทยาจารย์ โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนนครนายกวิทยาคม โรงเรียนปิยชาติพัฒนา และโรงเรียนนวมราชานุสรณ์ จังหวัดนครนายก เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการวิจัยและการประเมินสัมฤทธิผลของนิสิต แล้วมอบหมายให้ประเมินสัมฤทธิผลของนิสิตที่อยู่ในความรับผิดชอบตามแบบประเมินที่มอบให้

3. ประชุมนิสิตชั้นปีที่ 4 ที่ออกฝึกสอนตามโรงเรียนต่าง ๆ ณ คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการวิจัย และการประเมินสัมฤทธิผลของนิสิต แล้วมอบหมายให้นิสิตประเมินสัมฤทธิผลของตนเอง ตามแบบประเมินที่มอบให้ และตอบแบบสอบถามปลายเปิดที่สอบถามถึงปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอนที่เกิดขึ้น ตั้งแต่เริ่มเรียนจนถึงปัจจุบัน

4. รวบรวมแบบประเมินสัมฤทธิผลของนิสิตจากผู้ประเมินทุกฝ่าย โดยการเดินทางไปรับที่โรงเรียนฝึกสอนด้วยตนเอง ในสัปดาห์สุดท้ายของเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 ได้แบบประเมินทั้งสิ้น 96 ชุด รายละเอียดดังตาราง 1.

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนแบบประเมินสัมฤทธิผลของนิสิตที่รวบรวมได้

ผู้ประเมิน	จำนวนแบบประเมิน		ร้อยละ
	ชุด	ฉบับ	
อาจารย์ผู้สอนวิชาเอก	24	120	100
อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู	24	120	100
อาจารย์พี่เลี้ยง	24	144	100
นิสิต	24	144	100
รวม	96	528	100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิธีวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เอส พี เอส เอส-เอ็กซ์ (SPSS-X : Statistical Package for the Social Science-Version X) เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเชื่อมั่น ค่าไคกำลังสอง (Chi-Square)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 สถิติพื้นฐาน

2.2 สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังศณา สายยศ. 2536 : 170-171)

$$\alpha = \left[n/(n-1) \right] \left[1 - \Sigma S_i^2 / S_t^2 \right]$$

2.3 ไคกำลังสอง (Chi – Square) ตามวิธีการทดสอบฟรีดแมน (Friedman Test) (ชุติวรรณ เพ็ญเพียร. 2539 : 108-113)

$$\chi_r^2 = \left[\frac{12}{Nk(k+1)} \sum_{j=1}^{k} R_j^2 \right] - 3N(k+1)$$

N = จำนวนบล๊อก

k = จำนวนกรรมวิธีทดลอง (จำนวนกลุ่มตัวอย่าง)

R_j = ผลรวมของลำดับที่ในกรรมวิธีที่ j

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N แทนจำนวนประชากร

χ_r^2 แทนไคกำลังสอง (Chi – Square)

df แทนชั้นแห่งความอิสระ (degree of freedom)

* แทนระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลำดับขั้นในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนิสิต

ตอนที่ 2 สัมฤทธิผลของนิสิตจากการประเมินของผู้ประเมินแต่ละฝ่าย

2.1 สัมฤทธิผลของนิสิตจากการประเมินของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอก

2.2 สัมฤทธิผลของนิสิตจากการประเมินของอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู

2.3 สัมฤทธิผลของนิสิตจากการประเมินของอาจารย์พี่เลี้ยง

2.4 สัมฤทธิผลของนิสิตจากการประเมินของนิสิตเอง

2.5 สัมฤทธิผลของนิสิตจากการประเมินของผู้ประเมินทุกฝ่าย

ตอนที่ 3 สัมฤทธิผลโดยรวมแต่ละด้านของนิสิต

3.1 สัมฤทธิผลด้านความรู้

3.2 สัมฤทธิผลด้านคุณธรรม

3.3 สัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์

3.4 สัมฤทธิผลด้านการสอน

3.5 สัมฤทธิผลด้านการรับใช้และพัฒนาสังคม

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบผลการประเมินสัมฤทธิผลของนิสิตจากผู้ประเมินแต่ละฝ่าย

ตอนที่ 5 ความสอดคล้องของการประเมินสัมฤทธิผลของผู้ประเมินแต่ละฝ่าย

ตอนที่ 6 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนแก่นิสิต

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนิสิต ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของนิสิตจำแนกตามเพศและวิชาเอก

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	8	33.3
- หญิง	16	66.7
รวม	24	100.0
วิชาเอก		
- วิทยาศาสตร์-เคมี	8	33.3
- วิทยาศาสตร์-ชีววิทยา	11	45.8
- วิทยาศาสตร์-ฟิสิกส์	5	20.9
รวม	24	100.0

จากตาราง 2 แสดงว่านิสิตส่วนใหญ่ (สองในสาม) เป็นนิสิตหญิง วิชาเอกที่นิสิตเลือกเรียนมากที่สุดคือ วิทยาศาสตร์-ชีววิทยา รองลงมาคือ วิทยาศาสตร์-เคมี และวิทยาศาสตร์-ฟิสิกส์ ตามลำดับ

ตอนที่ 2 สัมฤทธิผลของนิสิตจากการประเมินของผู้ประเมินแต่ละฝ่าย

2.1 สัมฤทธิผลของนิสิตจากการประเมินของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอก

2.1.1 สัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาเอก ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาเอกตามการประเมินของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอก

ข้อ	ความรู้วิชาเอก	ระดับ				
		มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย
1	ความเข้าใจเนื้อหาวิชา (ความคิดรวบยอด ทฤษฎี และหลักการต่าง ๆ)	58.3	29.2	12.5	-	-
2	ความเข้าใจวิธีการหรือกระบวนการ (นำความเข้าใจไปปฏิบัติ วิธีการแสวงหาความรู้ วิธีการปฏิบัติต่าง ๆ)	58.3	29.2	12.5	-	-
3	ความจำเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการ (จำข้อมูลที่เข้าใจและวิธีการ หรือกระบวนการต่าง ๆ)	29.2	62.5	8.3	-	-
4	การนำความเข้าใจเนื้อหาและวิธีการไปใช้แก้ปัญหา	29.2	70.8	-	-	-

จากตาราง 3 แสดงว่านิสิตส่วนใหญ่ (เกินร้อยละ 50) มีสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาเอกเกี่ยวกับความเข้าใจเนื้อหาวิชาและวิธีการหรือกระบวนการของวิชาในระดับมาก แต่สามารถจำเนื้อหาและวิธีการตลอดจนนำไปใช้แก้ปัญหาได้ในระดับค่อนข้างมากเท่านั้น

2.1.2 สัมฤทธิผลด้านคุณธรรม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดัง ตาราง 4

ตาราง 4 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านคุณธรรม ตามการประเมินของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอก

ข้อ	พฤติกรรมที่ประเมิน	ระดับ				
		มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่ปรากฏ
1	ยุติธรรม (เที่ยงธรรม)	66.7	29.1	4.2	-	-
2	เมตตากรุณา	69.6	26.2	4.2	-	-
3	ยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น	41.7	45.8	12.5	-	-
4	ซื่อสัตย์สุจริต	75.0	25.0	-	-	-
5	ดื่มสุราหรือของมึนเมา	-	-	-	-	100.0
6	เล่นการพนัน	-	-	-	-	100.0
7	กระทำผิดเรื่องชู้สาว	-	-	-	-	100.0
8	สูบบุหรี่	-	-	-	-	100.0
9	ดูหมิ่นศาสนาอื่น	-	-	-	-	100.0
10	เสียสละเพื่อส่วนรวม	45.8	45.8	8.4	-	-
11	วางตัวเหมาะสม	62.5	33.3	4.2	-	-
12	ทำตัวเสเพล	-	-	-	-	100
13	อุทิศเวลาในการทำงาน	66.7	33.3	-	-	-
14	รับผิดชอบงานในหน้าที่	66.7	33.3	-	-	-
15	รับผิดชอบต่อการกระทำของตน	62.5	33.3	4.2	-	-
16	ตรงต่อเวลา	45.8	45.8	8.4	-	-
17	ประเมินและปรับปรุงตน	54.2	33.3	12.5	-	-
18	ประจบสอพลอ	-	-	4.2	16.6	79.2

จากตาราง 4 แสดงว่านิสิตส่วนใหญ่ (เกินร้อยละ 50) มีคุณธรรมอยู่ในระดับมาก เว้นแต่คุณธรรมเกี่ยวกับความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น การเสียสละเพื่อส่วนรวม และการตรงต่อเวลาเท่านั้นที่ยังอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

2.1.3 สัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์ ตามการประเมินของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอก

ข้อที่	พฤติกรรมที่ประเมิน	ระดับ				
		มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่ปรากฏ
1	เป็นมิตรกับบุคคลอื่น	70.8	25.0	4.2	-	-
2	สนใจหมั่นไต่ถามทุกข์สุข	37.5	50.0	12.5	-	-
3	ช่วยเหลือบุคคลอื่น	45.8	50.0	4.2	-	-
4	ให้คำปรึกษาหารือบุคคลอื่น	37.5	45.8	16.7	-	-
5	ปฏิบัติต่อบุคคลอื่นสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล	41.7	45.8	12.5	-	-
6	ร่วมมือในกิจกรรมกับบุคคลอื่น	54.2	45.8	-	-	-
7	สุภาพยิ้มแย้มแจ่มใส	62.4	29.2	8.4	-	-
8	ร่วมมือและช่วยเหลือชุมชน	54.2	41.6	4.2	-	-
9	ต้อนรับและเป็นกันเองกับผู้ที่มาติดต่อ	70.8	29.2	-	-	-
10	ปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้	75.0	20.8	4.2	-	-
11	ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา	83.3	16.7	-	-	-
12	ร่วมมือในกิจกรรมโรงเรียน / มหาวิทยาลัย / หน่วยงานอื่น	75.0	25.0	-	-	-
13	ช่วยเหลือและแนะนำบุคลากรใหม่	45.8	37.5	16.7	-	-
14	สุภาพต่อผู้บังคับบัญชา	79.2	16.6	-	-	4.2

จากตาราง 5 แสดงว่านิสิตส่วนใหญ่ (เกินร้อยละ 50) มีสัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมากถึง 9 ข้อ และระดับค่อนข้างมาก 2 ข้อ คือสนใจหมั่นไต่ถามทุกข์สุขและช่วยเหลือบุคคลอื่น

2.1.4 สัมฤทธิผลด้านการสอน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตาราง 6

ตาราง 6 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านการสอน ตามการประเมินของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอก

ข้อ	หัวข้อที่ประเมิน	ระดับ				
		ดี	ค่อนข้างดี	พอใช้	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี
1	การเตรียม (ทำแผนการสอนโดยมีเนื้อหาวิธีสอนและการวัดผลสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย)	70.8	25.0	4.2	-	-
2	วิธีสอน (ดำเนินการสอนสอดคล้องตามแผนการสอนที่คำนึงถึงนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มีการนำเข้าสู่บทเรียน สอนตามขั้นตอน จัดกิจกรรม การใช้คำถาม การส่งเสริมให้แสดงความคิดเห็น การใช้ความรู้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่และสรุปได้อย่างเหมาะสม)	54.2	37.4	8.4	-	-
3	การส่งเสริมและให้กำลังใจ (ชมเชย ยกย่องหรือเสริมแรงได้เหมาะสม)	58.3	33.3	8.4	-	-
4	การให้โอกาส (เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงออกและรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน)	62.5	33.3	4.2	-	-
5	เนื้อหาวิชา (ถูกต้องชัดเจน ทันเหตุการณ์ ครอบคลุมวัตถุประสงค์เหมาะสมกับระดับชั้น)	58.3	41.7	-	-	-

ข้อ	หัวข้อที่ประเมิน	ระดับ				
		ดี	ค่อนข้างดี	พอใช้	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี
6	สื่อการสอน (สามารถเลือก เตรียม และใช้สื่อการสอน ทั้งวัสดุ เครื่องมือ และกิจกรรมหรือวิธีการได้เหมาะสมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย เนื้อหา และผู้เรียน)	41.6	50.0	8.4	-	-
7	การวัดผล (ใช้เครื่องมือวัดอย่างมีระบบหลายวิธี วัดนักเรียนได้ทั่วถึงและตรงตามจุดมุ่งหมาย)	20.8	75.0	4.2	-	-
8	การปกครองชั้น (ควบคุมให้นักเรียนประกอบกิจกรรมให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายและเหมาะสมกับสถานการณ์ ดูแลเอาใจใส่อย่างทั่วถึง ปลูกฝังความมีวินัยด้วยท่วงทีวาจาที่เหมาะสม)	66.7	29.1	4.2	-	-
9	ความรับผิดชอบ (ตรงต่อเวลา รับผิดชอบต่อตนเอง และหน้าที่)	75.0	25.0	-	-	-
10	บุคลิกภาพ (มีความมั่นใจ กระตือรือร้น การแต่งกายเหมาะสม กิริยามารยาทเรียบร้อย เป็นตัวอย่างที่ดี)	66.6	25.0	8.4	-	-

จากตาราง 6 แสดงว่านิสิตส่วนใหญ่ (เกินกว่าร้อยละ 50) มีสัมฤทธิผลด้านการสอนอยู่ในระดับดีเกือบทุกหัวข้อ ยกเว้นการใช้สื่อการสอนและการวัดผลเท่านั้นที่อยู่ในระดับค่อนข้างดี

2.1.5 สัมฤทธิผลด้านการรับใช้และพัฒนาสังคม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 7 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านการรับใช้และพัฒนาสังคมตามการประเมินของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอก

ที่	พฤติกรรมที่ประเมิน	ระดับ				
		มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่ปรากฏ
1	การให้ความร่วมมือ	78.3	21.7	-	-	-
2	การยอมรับนับถือผู้อื่น	69.6	30.4	-	-	-
3	การตัดสินด้วยปัญญา	60.9	26.1	13.0	-	-
4	การอาสาและริเริ่ม	43.7	47.9	8.4	-	-
5	การยึดประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก	56.6	39.2	4.2	-	-
6	ความสามารถในการแก้ปัญหา	47.9	47.9	4.2	-	-
7	การพึ่งตนเองได้	69.7	26.1	4.2	-	-
8	ความสัมพันธ์ฉันท์ญาติมิตรกับผู้อื่น	60.9	39.1	-	-	-
9	ความสามารถในการรักษาหน้าที่	82.6	17.4	-	-	-
10	ความมีเสรีภาพ	82.6	17.4	-	-	-
11	ความสามารถในการรักษาสิทธิ	82.6	17.4	-	-	-
12	ความสามารถในการพัฒนาตนเอง	65.4	30.4	4.2	-	-
13	ความมีคุณธรรม	82.6	17.4	-	-	-

จากตาราง 7 แสดงว่านิสิตส่วนใหญ่ (เกินร้อยละ 50) มีสัมฤทธิผลด้านการรับใช้ และพัฒนาสังคมอยู่ในระดับมากเกือบทุกข้อ ยกเว้นการอาสาและริเริ่ม และความสามารถในการแก้ปัญหาเท่านั้น

2.2 สัมฤทธิผลของนิสิตจากการประเมินของอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู

2.2.1 สัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาชีพครู ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังตาราง 8

ตาราง 8 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาชีพครู ตามการประเมินของอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู

ข้อ	ความรู้วิชาชีพครู	ระดับ				
		มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย
1	ความเข้าใจเนื้อหาวิชา (ความคิดรวบยอด ทฤษฎี และหลักการต่าง ๆ)	37.5	58.3	4.2	-	-
2	ความเข้าใจวิธีการหรือกระบวนการ (นำความเข้าใจไปปฏิบัติ วิธีการแสวงหาความรู้ วิธีการปฏิบัติต่าง ๆ)	20.8	75.0	4.2	-	-
3	ความจำเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการ (จำข้อมูลที่เข้าใจและวิธีการ หรือกระบวนการต่าง ๆ)	41.7	54.1	4.2	-	-
4	การนำความเข้าใจเนื้อหาและวิธีการไปใช้แก้ปัญหา	25.0	66.6	8.4	-	-

จากตาราง 8 แสดงว่านิสิตส่วนใหญ่ (เกินร้อยละ 50) มีสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาชีพครูอยู่ในระดับค่อนข้างมากทุกข้อ

2.2.2 สัมฤทธิผลด้านคุณธรรม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตาราง 9

ตาราง 9 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านคุณธรรมตามการประเมินของอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู

ข้อ	พฤติกรรมที่ประเมิน	ระดับ				
		มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่ปรากฏ
1	ยุติธรรม (เที่ยงธรรม)	37.5	62.5	-	-	-
2	เมตตากรุณา	37.5	62.5	-	-	-
3	ยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น	33.3	66.7	-	-	-
4	ซื่อสัตย์สุจริต	45.8	54.2	-	-	-
5	ดื่มสุราหรือของมึนเมา	-	-	-	4.2	95.8
6	เล่นการพนัน	-	-	-	-	100.0
7	กระทำผิดเรื่องชู้สาว	-	-	-	-	100.0
8	สูบบุหรี่	-	-	-	-	100.0
9	ดูหมิ่นศาสนาอื่น	-	-	-	-	100.0
10	เสียสละเพื่อส่วนรวม	29.2	70.8	-	-	-
11	วางตัวเหมาะสม	41.6	54.2	4.2	-	-
12	ทำตัวเสเพล	-	-	-	-	100
13	อุทิศเวลาในการทำงาน	33.3	66.7	-	-	-
14	รับผิดชอบงานในหน้าที่	54.2	45.8	-	-	-
15	รับผิดชอบต่อการกระทำของตน	54.2	45.8	-	-	-
16	ตรงต่อเวลา	50.0	45.8	4.2	-	-
17	ประเมินและปรับปรุงตน	33.3	62.5	4.2	-	-
18	ประจบสอพลอ	-	-	-	20.8	79.2

จากตาราง 9 แสดงว่านิสิตส่วนใหญ่ (เกินร้อยละ 50) มีสัมฤทธิผลด้านคุณธรรมอยู่ในระดับมาก 10 ข้อ และระดับค่อนข้างมาก 8 ข้อ

2.2.3 สัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตาราง 10

ตาราง 10 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์ ตามการประเมินของอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู

ข้อที่	พฤติกรรมที่ประเมิน	ระดับ				
		มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่ปรากฏ
1	เป็นมิตรกับบุคคลอื่น	33.3	66.7	-	-	-
2	สนใจหมั่นไต่ถามทุกข์สุข	29.1	62.5	8.4	-	-
3	ช่วยเหลือบุคคลอื่น	37.4	54.2	4.2	4.2	-
4	ให้คำปรึกษาหารือบุคคลอื่น	29.1	58.3	8.4	4.2	-
5	ปฏิบัติต่อบุคคลอื่นสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล	25.0	66.6	4.2	4.2	-
6	ร่วมมือในกิจกรรมกับบุคคลอื่น	50.0	41.6	4.2	4.2	-
7	สุภาพยิ้มแย้มแจ่มใส	58.3	29.1	4.2	8.4	-
8	ร่วมมือและช่วยเหลือชุมชน	54.1	33.3	8.4	4.2	-
9	ต้อนรับและเป็นกันเองกับผู้ที่มาติดต่อ	41.7	45.8	12.5	-	-
10	ปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้	37.5	54.1	-	8.4	-
11	ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา	62.5	37.5	-	-	-
12	ร่วมมือในกิจกรรมโรงเรียน / มหาวิทยาลัย / หน่วยงานอื่น	66.6	25.0	4.2	4.2	-
13	ช่วยเหลือและแนะนำบุคลากรใหม่	33.3	54.1	4.2	-	8.4
14	สุภาพต่อผู้บังคับบัญชา	66.7	33.3	-	-	-

จากตาราง 10 แสดงว่านิสิตส่วนใหญ่ (เกินร้อยละ 50) มีสัมฤทธิพลด้านมนุษย์สัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก 6 ข้อ และในระดับค่อนข้างมาก 8 ข้อ

2.2.4 สัมฤทธิผลด้านการสอน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตาราง 11

ตาราง 11 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านการสอนตามการประเมินของอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู

ข้อ	หัวข้อที่ประเมิน	ระดับ				
		ดี	ค่อนข้างดี	พอใช้	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี
1	การเตรียม (ทำแผนการสอนโดยมีเนื้อหาวิธีสอนและการวัดผลสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย)	41.6	50.0	8.4	-	-
2	วิธีสอน (ดำเนินการสอนสอดคล้องตามแผนการสอนที่คำนึงถึงนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มีการนำเข้าสู่บทเรียน สอนตามขั้นตอน จัดกิจกรรม การใช้คำถาม การส่งเสริมให้แสดงความคิดเห็น การใช้ความรู้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่และสรุปได้อย่างเหมาะสม)	33.3	58.3	8.4	-	-
3	การส่งเสริมและให้กำลังใจ (ชมเชย ยกย่องหรือเสริมแรงได้เหมาะสม)	45.8	45.8	8.4	-	-
4	การให้โอกาส (เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงออกและรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน)	29.2	66.6	4.2	-	-
5	เนื้อหาวิชา (ถูกต้องชัดเจน ทันเหตุการณ์ ครอบคลุมวัตถุประสงค์เหมาะสมกับระดับชั้น)	50.0	50.0	-	-	-

ข้อ	หัวข้อที่ประเมิน	ระดับ				
		ดี	ค่อนข้างดี	พอใช้	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี
6	สื่อการสอน (สามารถเลือก เตรียม และใช้สื่อการสอน ทั้งวัสดุ เครื่องมือ และกิจกรรมหรือวิธีการได้เหมาะสมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย เนื้อหา และผู้เรียน)	12.5	75.0	12.5	-	-
7	การวัดผล (ใช้เครื่องมือวัดอย่างมีระบบหลายวิธี วัดนักเรียนได้ทั่วถึงและตรงตามจุดมุ่งหมาย)	8.4	75.0	16.6	-	-
8	การปกครองชั้น (ควบคุมให้นักเรียนประกอบกิจกรรมให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายและเหมาะสมกับสถานการณ์ ดูแลเอาใจใส่อย่างทั่วถึง ปลูกฝังความมีวินัยด้วยท่วงทีวาจาที่เหมาะสม)	29.2	41.6	25.0	4.2	-
9	ความรับผิดชอบ (ตรงต่อเวลา รับผิดชอบต่อตนเอง และหน้าที่)	58.4	37.4	4.2	-	-
10	บุคลิกภาพ (มีความมั่นใจ กระตือรือร้น การแต่งกายเหมาะสม กิริยามารยาทเรียบร้อย เป็นตัวอย่างที่ดี)	58.4	37.4	4.2	-	-

จากตาราง 11 แสดงว่านิสิตส่วนใหญ่ (เกินร้อยละ 50) มีสัมฤทธิผลด้านการสอนอยู่ในระดับค่อนข้างดี 6 ข้อ และระดับดี 3 ข้อ ได้แก่ เนื้อหาวิชา ความรับผิดชอบ และบุคลิกภาพ ส่วนการส่งเสริมและให้กำลังใจนิสิตมีสัมฤทธิผลดี และค่อนข้างดี จำนวนเท่ากัน

2.2.5 สัมฤทธิผลด้านการรับใช้และพัฒนาสังคม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตาราง 12

ตาราง 12 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านการรับใช้และพัฒนาสังคมตามการประเมินของอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู

ที่	พฤติกรรมที่ประเมิน	ระดับ				
		มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่ปรากฏ
1	การให้ความร่วมมือ	54.2	37.4	-	8.4	-
2	การยอมรับนับถือผู้อื่น	41.6	50.0	-	8.4	-
3	การตัดสินด้วยปัญญา	33.3	58.3	4.2	4.2	-
4	การอาสาและริเริ่ม	24.9	58.3	8.4	8.4	-
5	การยึดประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก	29.2	62.4	-	4.2	4.2
6	ความสามารถในการแก้ปัญหา	33.3	58.3	4.2	4.2	-
7	การพึ่งตนเองได้	66.7	33.3	-	-	-
8	ความสัมพันธ์ฉันท์ญาติมิตรกับผู้อื่น	37.4	54.2	-	8.4	-
9	ความสามารถในการรักษาหน้าที่	54.2	45.8	-	-	-
10	ความมีเสรีภาพ	29.2	70.8	-	-	-
11	ความสามารถในการรักษาสิทธิ	33.3	66.7	-	-	-
12	ความสามารถในการพัฒนาตนเอง	37.5	58.3	-	4.2	-
13	ความมีคุณธรรม	41.7	58.3	-	-	-

จากตาราง 12 แสดงว่า นิสิตส่วนใหญ่ (เกินร้อยละ 50) มีสัมฤทธิผลด้านการรับใช้และพัฒนาสังคมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก 10 ข้อ ระดับมาก 3 ข้อ คือ การให้ความร่วมมือ การพึ่งตนเองและความสามารถในการรักษาหน้าที่

2.3 สัมฤทธิผลของนิสิตจากการประเมินของอาจารย์พี่เลี้ยง

2.3.1 สัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาเอกและวิชาชีพครู ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตาราง 13-14

ตาราง 13 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาเอก ตามการประเมินของอาจารย์พี่เลี้ยง

ข้อ	ความรู้วิชาเอก	ระดับ				
		มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย
1	ความเข้าใจเนื้อหาวิชา (ความคิดรวบยอด ทฤษฎี และหลักการต่าง ๆ)	29.2	70.8	-	-	-
2	ความเข้าใจวิธีการหรือกระบวนการ (นำความเข้าใจไปปฏิบัติ วิธีการแสวงหาความรู้ วิธีการปฏิบัติต่าง ๆ)	33.3	62.5	4.2	-	-
3	ความจำเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการ (จำข้อมูลที่เข้าใจและวิธีการ หรือกระบวนการต่าง ๆ)	54.2	45.8	-	-	-
4	การนำความเข้าใจเนื้อหาและวิธีการไปใช้แก้ปัญหา	37.5	45.8	16.7	-	-

จากตาราง 13 แสดงว่านิสิตส่วนใหญ่ (เกินร้อยละ 50) มีสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาเอกเกี่ยวกับความเข้าใจเนื้อหาวิชา วิธีการหรือกระบวนการอยู่ในระดับค่อนข้างมาก และสามารถจำเนื้อหาและวิธีการได้ในระดับมาก

ตาราง 14 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาชีพครู ตามการประเมินของอาจารย์พี่เลี้ยง

ข้อ	ความรู้วิชาชีพครู	ระดับ				
		มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย
1	ความเข้าใจเนื้อหาวิชา (ความคิดรวบยอด ทฤษฎี และหลักการต่าง ๆ)	34.8	56.5	8.7	-	-
2	ความเข้าใจวิธีการหรือกระบวนการ (นำความเข้าใจไปปฏิบัติ วิธีการแสวงหาความรู้ วิธีการปฏิบัติต่าง ๆ)	30.4	52.2	17.4	-	-
3	ความจำเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการ (จำข้อมูลที่เข้าใจและวิธีการ หรือกระบวนการต่าง ๆ)	52.2	43.6	4.2	-	-
4	การนำความเข้าใจเนื้อหาและวิธีการไปใช้แก้ปัญหา	34.8	52.2	13.0	-	-

จากตาราง 14 แสดงว่านิสิตส่วนใหญ่ (เกินกว่าร้อยละ 50) มีสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาชีพครูเกี่ยวกับความเข้าใจเนื้อหาวิชา วิธีการหรือกระบวนการ และการนำไปใช้แก้ปัญหาอยู่ในระดับค่อนข้างมาก และสามารถจำเนื้อหาและวิธีการได้ในระดับมาก

2.3.2 สัมฤทธิผลด้านคุณธรรม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตาราง 15

ตาราง 15 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านคุณธรรม ตามการประเมินของอาจารย์พี่เลี้ยง

ข้อ	พฤติกรรมที่ประเมิน	ระดับ				
		มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่ปรากฏ
1	ยุติธรรม (เที่ยงธรรม)	54.2	45.8	-	-	-
2	เมตตากรุณา	58.3	41.7	-	-	-
3	ยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น	50.0	45.8	-	-	4.2
4	ซื่อสัตย์สุจริต	75.0	25.0	-	-	-
5	ดื่มสุราหรือของมึนเมา	-	-	-	-	100
6	เล่นการพนัน	-	-	-	-	100
7	กระทำผิดเรื่องชู้สาว	-	-	-	4.2	95.8
8	สูบบุหรี่	-	-	-	-	100
9	ดูหมิ่นศาสนาอื่น	-	-	-	-	100
10	เสียสละเพื่อส่วนรวม	58.3	37.5	4.2	-	-
11	วางตัวเหมาะสม	50.0	41.7	8.3	-	-
12	ทำตัวเสเพล	-	-	-	-	100
13	อุทิศเวลาในการทำงาน	33.3	54.2	12.5	-	-
14	รับผิดชอบงานในหน้าที่	50.0	41.7	8.3	-	-
15	รับผิดชอบต่อการกระทำของตน	52.2	39.5	8.3	-	-
16	ตรงต่อเวลา	50.0	37.5	12.5	-	-
17	ประเมินและปรับปรุงตน	25.0	62.5	12.5	-	-
18	ประจบสอพลอ	-	-	4.2	12.5	83.3

จากตาราง 15 แสดงว่านิสิตส่วนใหญ่ (เกินร้อยละ 50) มีสัมฤทธิผลด้านคุณธรรมอยู่ในระดับมากถึง 15 ข้อ ระดับค่อนข้างมากเพียง 2 ข้อ ได้แก่ อุทิศเวลาในการทำงานและประเมินและปรับปรุงตน

2.3.3 สัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตาราง 16

ตาราง 16 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์ ตามการประเมินของอาจารย์พี่เลี้ยง

ข้อที่	พฤติกรรมที่ประเมิน	ระดับ				
		มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่ปรากฏ
1	เป็นมิตรกับบุคคลอื่น	33.3	66.7	-	-	-
2	สนใจหมั่นไต่ถามทุกข์สุข	21.7	65.3	13.0	-	-
3	ช่วยเหลือบุคคลอื่น	29.2	62.5	8.3	-	-
4	ให้คำปรึกษาหารือบุคคลอื่น	16.6	66.7	12.5	-	4.2
5	ปฏิบัติต่อบุคคลอื่นสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล	16.7	70.8	8.3	-	4.2
6	ร่วมมือในกิจกรรมกับบุคคลอื่น	62.5	37.5	-	-	-
7	สุภาพยิ้มแย้มแจ่มใส	79.2	16.6	4.2	-	-
8	ร่วมมือและช่วยเหลือชุมชน	41.7	58.3	-	-	-
9	ต้อนรับและเป็นกันเองกับผู้ที่มาติดต่อ	37.5	58.3	4.2	-	-
10	ปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้	37.5	54.2	-	8.3	-
11	ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา	62.5	37.5	-	-	-
12	ร่วมมือในกิจกรรมโรงเรียน / มหาวิทยาลัย / หน่วยงานอื่น	66.6	25.0	4.2	4.2	-
13	ช่วยเหลือและแนะนำบุคลากรใหม่	33.3	54.2	4.2	-	8.3
14	สุภาพต่อผู้บังคับบัญชา	70.8	29.2	-	-	-

จากตาราง 16 แสดงว่านิสิตส่วนใหญ่ (เกินร้อยละ 50) มีสัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก 5 ข้อ ได้แก่ ร่วมมือในกิจกรรมกับบุคคลอื่น สุภาพยิ้มแย้มแจ่มใส ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ร่วมมือในกิจกรรมโรงเรียน / มหาวิทยาลัย / หน่วยงานอื่น และสุภาพต่อผู้บังคับบัญชานอกนั้นอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

2.3.4 สัมฤทธิผลด้านการสอน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตาราง 17

ตาราง 17 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านการสอน ตามการประเมินของอาจารย์พี่เลี้ยง

ข้อ	หัวข้อที่ประเมิน	ระดับ				
		ดี	ค่อนข้างดี	พอใช้	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี
1	การเตรียม (ทำแผนการสอนโดยมีเนื้อหาวิธีสอนและการวัดผลสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย)	54.2	41.6	4.2	-	-
2	วิธีสอน (ดำเนินการสอนสอดคล้องตามแผนการสอนที่คำนึงถึงนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มีการนำเข้าสู่บทเรียน สอนตามขั้นตอน จัดกิจกรรม การใช้คำถาม การส่งเสริมให้แสดงความคิดเห็น การใช้ความรู้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่และสรุปได้อย่างเหมาะสม)	41.6	50.0	8.4	-	-
3	การส่งเสริมและให้กำลังใจ (ชมเชย ยกย่องหรือเสริมแรงได้เหมาะสม)	34.9	60.9	4.2	-	-
4	การให้โอกาส (เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงออกและรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน)	41.7	45.8	12.5	-	-
5	เนื้อหาวิชา (ถูกต้องชัดเจน ทันเหตุการณ์ ครอบคลุมวัตถุประสงค์เหมาะสมกับระดับชั้น)	54.2	45.8	-	-	-

ข้อ	หัวข้อที่ประเมิน	ระดับ				
		ดี	ค่อนข้างดี	พอใช้	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี
6	สื่อการสอน (สามารถเลือก เตรียม และใช้สื่อการสอน ทั้งวัสดุ เครื่องมือ และกิจกรรมหรือวิธีการได้เหมาะสมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย เนื้อหา และผู้เรียน)	45.8	50.0	4.2	-	-
7	การวัดผล (ใช้เครื่องมือวัดอย่างมีระบบหลายวิธี วัดนักเรียนได้ทั่วถึงและตรงตามจุดมุ่งหมาย)	29.2	66.6	4.2	-	-
8	การปกครองชั้น (ควบคุมให้นักเรียนประกอบกิจกรรมให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายและเหมาะสมกับสถานการณ์ ดูแลเอาใจใส่อย่างทั่วถึง ปลูกฝังความมีวินัยด้วยท่วงทีวาจาที่เหมาะสม)	37.5	50.0	12.5	-	-
9	ความรับผิดชอบ (ตรงต่อเวลา รับผิดชอบต่อตนเอง และหน้าที่)	66.6	25.0	8.4	-	-
10	บุคลิกภาพ (มีความมั่นใจ กระตือรือร้น การแต่งกายเหมาะสม กิริยามารยาทเรียบร้อย เป็นตัวอย่างที่ดี)	66.6	20.9	12.5	-	-

จากตาราง 17 แสดงว่านิสิตส่วนใหญ่ (เกินร้อยละ 50) มีสัมฤทธิผลด้านการสอนเกี่ยวกับการเตรียมเนื้อหาวิชา ความรับผิดชอบ และบุคลิกภาพอยู่ในระดับดี สัมฤทธิผลด้านการสอนเกี่ยวกับวิธีสอนการส่งเสริมและให้กำลังใจ สื่อการสอน การวัดผล และการปกครองชั้นอยู่ในระดับค่อนข้างดี

2.3.5 สัมฤทธิผลด้านการรับใช้และพัฒนาสังคม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตาราง 18

ตาราง 18 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านการรับใช้ และพัฒนาสังคม จากการประเมินของอาจารย์พี่เลี้ยง

ที่	พฤติกรรมที่ประเมิน	ระดับ				
		มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่ปรากฏ
1	การให้ความร่วมมือ	70.8	25.0	4.2	-	-
2	การยอมรับนับถือผู้อื่น	50.0	41.6	8.4	-	-
3	การตัดสินด้วยปัญญา	33.3	58.3	4.2	-	4.2
4	การอาสาและริเริ่ม	25.0	62.5	8.3	4.2	-
5	การยึดประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก	41.7	45.8	12.5	-	-
6	ความสามารถในการแก้ปัญหา	25.0	70.8	4.2	-	-
7	การพึ่งตนเองได้	66.7	33.3	-	-	-
8	ความสัมพันธ์ฉันท์ญาติมิตรกับผู้อื่น	45.8	50.0	4.2	-	-
9	ความสามารถในการรักษาหน้าที่	58.3	33.3	8.4	-	-
10	ความมีเสรีภาพ	45.8	54.2	-	-	-
11	ความสามารถในการรักษาสิทธิ	45.8	54.2	-	-	-
12	ความสามารถในการพัฒนาตนเอง	54.2	37.4	8.4	-	-
13	ความมีคุณธรรม	58.3	41.7	-	-	-

จากตาราง 18 แสดงว่านิสิตส่วนใหญ่ (เกินร้อยละ 50) มีสัมฤทธิผลด้านการรับใช้และพัฒนาสังคมเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือ การยอมรับนับถือผู้อื่น การพึ่งตนเอง ความสามารถในการรักษาหน้าที่ความสามารถในการพัฒนาตนเอง และความมีคุณธรรมอยู่ในระดับมาก ส่วนการตัดสินด้วยปัญญา การอาสาและริเริ่ม ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสัมพันธ์ฉันท์ญาติมิตรกับผู้อื่น ความมีเสรีภาพและความสามารถในการรักษาสิทธิอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

2.4 สัมฤทธิผลของนิสิตจากการประเมินของนิสิตเอง

2.4.1 สัมฤทธิผลด้านความรู้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตาราง 19-20

ตาราง 19 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาเอก ตามการประเมินของนิสิตเอง

ข้อ	ความรู้วิชาเอก	ระดับ				
		มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย
1	ความเข้าใจเนื้อหาวิชา (ความคิดรวบยอด ทฤษฎี และหลักการต่าง ๆ)	45.8	45.8	8.4	-	-
2	ความเข้าใจวิธีการหรือกระบวนการ (นำความเข้าใจไปปฏิบัติ วิธีการแสวงหาความรู้ วิธีการปฏิบัติต่าง ๆ)	29.2	45.8	25.0	-	-
3	ความจำเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการ (จำข้อมูลที่เข้าใจและวิธีการ หรือกระบวนการต่าง ๆ)	33.3	50.0	16.7	-	-
4	การนำความเข้าใจเนื้อหาและวิธีการไปใช้แก้ปัญหา	29.2	58.3	12.5	-	-

จากตารางที่ 19 แสดงว่านิสิตส่วนใหญ่ (เกินร้อยละ 50) มีสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาเอกเกี่ยวกับความจำเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการ และการนำความเข้าใจเนื้อหาและวิธีการไปใช้แก้ปัญหาอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ความเข้าใจเนื้อหาในระดับมากและค่อนข้างมาก มีจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 45.8) และมีความเข้าใจวิธีการหรือกระบวนการในระดับค่อนข้างมาก จำนวนร้อยละ 45.8

ตาราง 20 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาชีพครู ตามการประเมินของนิสิตเอง

ข้อ	ความรู้วิชาชีพครู	ระดับ				
		มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย
1	ความเข้าใจเนื้อหาวิชา (ความคิดรวบยอด ทฤษฎี และหลักการต่าง ๆ)	18.2	54.5	27.3	-	-
2	ความเข้าใจวิธีการหรือกระบวนการ (นำความเข้าใจไปปฏิบัติ วิธีการแสวงหาความรู้ วิธีการปฏิบัติต่าง ๆ)	28.6	47.6	23.8	-	-
3	ความจำเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการ (จำข้อมูลที่เข้าใจและวิธีการ หรือกระบวนการต่าง ๆ)	27.3	50.0	22.7	-	-
4	การนำความเข้าใจเนื้อหาและวิธีการไปใช้แก้ปัญหา	27.3	54.5	18.2	-	-

จากตาราง 20 แสดงว่านิสิตส่วนใหญ่ (เกินร้อยละ 50) มีสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาชีพครูเกี่ยวกับความเข้าใจเนื้อหาวิชา ความจำเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการ และการนำความเข้าใจเนื้อหาและวิธีการไปใช้แก้ปัญหาอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

2.4.2 สัมฤทธิผลด้านคุณธรรม ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังตาราง 21

ตาราง 21 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านคุณธรรม ตามการประเมินของนิสิตเอง

ข้อ	พฤติกรรมที่ประเมิน	ระดับ				
		มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่ปรากฏ
1	ยุติธรรม (เที่ยงธรรม)	56.5	39.3	4.2	-	-
2	เมตตากรุณา	75.0	25.0	-	-	-
3	ยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น	58.3	41.7	-	-	-
4	ซื่อสัตย์สุจริต	62.5	33.3	-	-	4.2
5	ดื่มสุราหรือของมึนเมา	-	-	-	8.3	91.7
6	เล่นการพนัน	-	-	-	8.3	91.7
7	กระทำผิดเรื่องชู้สาว	-	-	-	4.2	95.8
8	สูบบุหรี่	-	-	-	-	100
9	ดูหมิ่นศาสนาอื่น	-	-	-	4.2	95.8
10	เสียสละเพื่อส่วนรวม	37.5	58.3	-	4.2	-
11	วางตัวเหมาะสม	33.3	66.7	-	-	-
12	ทำตัวเสเพล	-	-	-	13.0	87.0
13	อุทิศเวลาในการทำงาน	54.2	41.6	4.2	-	-
14	รับผิดชอบงานในหน้าที่	56.5	43.5	-	-	-
15	รับผิดชอบต่อการกระทำของตน	62.5	37.5	-	-	-
16	ตรงต่อเวลา	33.3	54.2	12.5	-	-
17	ประเมินและปรับปรุงตน	25.0	66.7	8.3	-	-
18	ประจบสอพลอ	-	-	4.2	12.5	83.3

จากตาราง 21 แสดงว่านิสิตส่วนใหญ่ (เกินร้อยละ 50) มีสัมฤทธิผลด้านคุณธรรมอยู่ในระดับมาก 14 ข้อ ได้แก่ความยุติธรรม เมตตากรุณา ยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น ซื่อสัตย์สุจริต ไม่ดื่มสุราหรือของมึนเมา ไม่เล่นการพนัน ไม่กระทำผิดเรื่องชู้สาว ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดูหมิ่นศาสนาอื่น ไม่ทำตัวเสเพล อุทิศเวลาในการทำงาน รับผิดชอบงานในหน้าที่ รับผิดชอบต่อการกระทำของตน และไม่ประจบสอพลอ ระดับค่อนข้างมาก 4 ข้อ ได้แก่ เสียสละเพื่อส่วนรวม วางตัวเหมาะสม ตรงต่อเวลา ประเมิน และปรับปรุงตน

2.4.3 ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังตาราง 22

ตาราง 22 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์ ตามการประเมินของนิสิตเอง

ข้อ	พฤติกรรมที่ประเมิน	ระดับ				
		มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่ปรากฏ
1	เป็นมิตรกับบุคคลอื่น	75.0	25.0	-	-	-
2	สนใจหมั่นไต่ถามทุกข์สุข	45.8	50.0	4.2	-	-
3	ช่วยเหลือบุคคลอื่น	54.2	45.8	-	-	-
4	ให้คำปรึกษาหารือบุคคลอื่น	41.7	50.0	8.3	-	-
5	ปฏิบัติต่อบุคคลอื่นสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล	29.1	54.2	8.3	4.2	4.2
6	ร่วมมือในกิจกรรมกับบุคคลอื่น	66.7	33.3	-	-	-
7	สุภาพยิ้มแย้มแจ่มใส	70.8	29.2	-	-	-
8	ร่วมมือและช่วยเหลือชุมชน	37.5	58.3	4.2	-	-
9	ต้อนรับและเป็นกันเองกับผู้ที่มาติดต่อ	41.7	54.1	4.2	-	-
10	ปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้	58.3	37.5	4.2	-	-
11	ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา	66.7	29.1	4.2	-	-
12	ร่วมมือในกิจกรรมโรงเรียน / มหาวิทยาลัย / หน่วยงานอื่น	54.2	41.6	4.2	-	-
13	ช่วยเหลือและแนะนำบุคลากรใหม่	33.3	58.4	8.3	-	-
14	สุภาพต่อผู้บังคับบัญชา	70.8	29.2	-	-	-

จากตาราง 22 แสดงว่านิสิตส่วนใหญ่ (เกินร้อยละ 50) มีสัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์ในระดับมากเกี่ยวกับเป็นมิตรกับบุคคลอื่น ช่วยเหลือบุคคลอื่น ร่วมมือในกิจกรรมกับบุคคลอื่น สุภาพยิ้มแย้มแจ่มใส ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ร่วมมือในกิจกรรมโรงเรียน/มหาวิทยาลัย/หน่วยงานอื่น และสุภาพต่อผู้บังคับบัญชา ในระดับค่อนข้างมากเกี่ยวกับ สนใจหมั่นไต่ถามทุกข์สุข ให้คำปรึกษาหารือบุคคลอื่น ปฏิบัติต่อบุคคลอื่นสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ร่วมมือและช่วยเหลือชุมชน ต้อนรับและเป็นกันเองกับผู้ที่มาติดต่อ และช่วยเหลือและแนะนำบุคลากรใหม่

2.4.4 สัมฤทธิผลด้านการสอน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังตาราง 23

ตาราง 23 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านการสอน ตามการประเมินของนิสิตเอง

ข้อ	หัวข้อที่ประเมิน	ระดับ				
		ดี	ค่อนข้างดี	พอใช้	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี
1	การเตรียม (ทำแผนการสอนโดยมีเนื้อหาวิธีสอนและการวัดผลสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย)	41.7	54.1	4.2	-	-
2	วิธีสอน (ดำเนินการสอนสอดคล้องตามแผนการสอนที่คำนึงถึงนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มีการนำเข้าสู่บทเรียน สอนตามขั้นตอน จัดกิจกรรม การใช้คำถาม การส่งเสริมให้แสดงความคิดเห็น การใช้ความรู้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่และสรุปได้อย่างเหมาะสม)	45.8	50.0	4.2	-	-
3	การส่งเสริมและให้กำลังใจ (ชมเชย ยกย่องหรือเสริมแรงได้เหมาะสม)	54.2	25.0	20.8	-	-
4	การให้โอกาส (เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงออกและรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน)	50.0	45.8	4.2	-	-
5	เนื้อหาวิชา (ถูกต้องชัดเจน ทันเหตุการณ์ ครอบคลุมวัตถุประสงค์เหมาะสมกับระดับชั้น)	45.8	50.0	4.2	-	-

ข้อ	หัวข้อที่ประเมิน	ระดับ				
		ดี	ค่อนข้างดี	พอใช้	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี
6	สื่อการสอน (สามารถเลือก เตรียม และใช้สื่อการสอน ทั้งวัสดุ เครื่องมือ และกิจกรรมหรือวิธีการได้เหมาะสมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย เนื้อหา และผู้เรียน)	25.0	58.3	12.5	4.2	-
7	การวัดผล (ใช้เครื่องมือวัดอย่างมีระบบหลายวิธี วัดนักเรียนได้ทั่วถึงและตรงตามจุดมุ่งหมาย)	33.3	50.0	12.5	4.2	-
8	การปกครองชั้น (ควบคุมให้นักเรียนประกอบกิจกรรมให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายและเหมาะสมกับสถานการณ์ ดูแลเอาใจใส่อย่างทั่วถึง ปลูกฝังความมีวินัยด้วยท่วงทีวาจาที่เหมาะสม)	45.8	37.5	16.7	-	-
9	ความรับผิดชอบ (ตรงต่อเวลา รับผิดชอบต่อตนเอง และหน้าที่)	62.5	29.2	8.3	-	-
10	บุคลิกภาพ (มีความมั่นใจ กระตือรือร้น การแต่งกายเหมาะสม กิริยามารยาทเรียบร้อย เป็นตัวอย่างที่ดี)	75.0	25.0	-	-	-

จากตาราง 23 แสดงว่านิสิตส่วนใหญ่ (เกินร้อยละ 50) มีสัมฤทธิผลด้านการสอนอยู่ในระดับดีเกี่ยวกับการส่งเสริมและให้กำลังใจ การให้โอกาส ความรับผิดชอบและบุคลิกภาพ นอกนั้นอยู่ในระดับค่อนข้างดีได้แก่ การเตรียม วิธีสอน เนื้อหาวิชา สื่อการสอน และการวัดผล ส่วนการปกครองชั้นอยู่ในระดับดี จำนวนร้อยละ 45.8 และค่อนข้างดี จำนวนร้อยละ 37.5

2.4.5 สัมฤทธิผลด้านการรับใช้และพัฒนาสังคม ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังตาราง 24

ตาราง 24 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละดับสัมฤทธิผลด้านการรับใช้ และพัฒนาสังคมตามการประเมินของนิสิตเอง

ที่	พฤติกรรมที่ประเมิน	ระดับ				
		มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่ปรากฏ
1	การให้ความร่วมมือ	54.2	45.8	-	-	-
2	การยอมรับนับถือผู้อื่น	50.0	50.0	-	-	-
3	การตัดสินด้วยปัญญา	33.3	66.7	-	-	-
4	การอาสาและริเริ่ม	41.7	50.0	8.3	-	-
5	การยึดประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก	83.3	16.7	-	-	-
6	ความสามารถในการแก้ปัญหา	20.8	75.0	4.2	-	-
7	การพึ่งตนเองได้	66.7	33.3	-	-	-
8	ความสัมพันธ์ฉันท์ญาติมิตรกับผู้อื่น	58.3	41.7	-	-	-
9	ความสามารถในการรักษาหน้าที่	62.5	37.5	-	-	-
10	ความมีเสรีภาพ	58.3	41.7	-	-	-
11	ความสามารถในการรักษาสิทธิ	62.5	37.5	-	-	-
12	ความสามารถในการพัฒนาตนเอง	45.8	50.0	4.2	-	-
13	ความมีคุณธรรม	79.2	20.8	-	-	-

จากตาราง 24 แสดงว่านิสิตส่วนใหญ่ (เกินร้อยละ 50) มีสัมฤทธิผลด้านการรับใช้และพัฒนาสังคมในระดับดีเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือ การยอมรับนับถือผู้อื่น การยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก การพึ่งตนเองได้ ความสัมพันธ์ฉันท์ญาติมิตรกับผู้อื่น ความสามารถในการรักษาหน้าที่ ความมีเสรีภาพ ความสามารถในการรักษาสิทธิ และความมีคุณธรรม ส่วนที่อยู่ในระดับค่อนข้างมากได้แก่ การตัดสินด้วยปัญญา การอาสาและริเริ่ม ความสามารถในการแก้ปัญหาและความสามารถในการพัฒนาตนเอง

2.5 สัมฤทธิผลของนิสิตจากการประเมินของผู้ประเมินทุกฝ่าย

2.5.1 สัมฤทธิผลด้านความรู้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังตาราง 25-26

ตาราง 25 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาเอก

ข้อ	ความรู้วิชาเอก	ระดับ				
		มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย
1	ความเข้าใจเนื้อหาวิชา (ความคิดรวบยอด ทฤษฎี และหลักการต่าง ๆ)	41.7	58.3	-	-	-
2	ความเข้าใจวิธีการหรือกระบวนการ (นำความเข้าใจไปปฏิบัติ วิธีการแสวงหาความรู้ วิธีการปฏิบัติต่าง ๆ)	33.3	62.5	-	-	-
3	ความจำเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการ (จำข้อมูลที่เข้าใจและวิธีการ หรือกระบวนการต่าง ๆ)	25.0	70.8	4.2	-	-
4	การนำความเข้าใจเนื้อหาและวิธีการไปใช้แก้ปัญหา	20.8	79.2	-	-	-

ตาราง 25 แสดงว่านิสิตส่วนใหญ่ (เกินร้อยละ 50) มีสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาเอกอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

ตารางที่ 26 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาชีพครู

ข้อ	ความรู้วิชาชีพครู	ระดับ				
		มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย
1	ความเข้าใจเนื้อหาวิชา (ความคิดรวบยอด ทฤษฎี และหลักการต่าง ๆ)	18.2	72.7	9.0	-	-
2	ความเข้าใจวิธีการหรือกระบวนการ (นำความเข้าใจไปปฏิบัติ วิธีการแสวงหาความรู้ วิธีการปฏิบัติต่าง ๆ)	9.0	82.0	9.0	-	-
3	ความจำเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการ (จำข้อมูลที่เข้าใจและวิธีการ หรือกระบวนการต่าง ๆ)	40.9	59.1	-	-	-
4	การนำความเข้าใจเนื้อหาและวิธีการไปใช้แก้ปัญหา	18.2	77.3	4.5	-	-

จากตาราง 26 แสดงว่านิสิตส่วนใหญ่ (เกินร้อยละ 50) มีสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาชีพครูอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

2.5.2 สัมฤทธิผลด้านคุณธรรม ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังตาราง 27

ตาราง 27 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านคุณธรรม

ข้อ	พฤติกรรมที่ประเมิน	ระดับ				
		มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่ปรากฏ
1	ยุติธรรม (เที่ยงธรรม)	73.9	26.1	-	-	-
2	เมตตากรุณา	87.0	13.0	-	-	-
3	ยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น	54.2	45.8	-	-	-
4	ซื่อสัตย์สุจริต	79.2	20.8	-	-	-
5	ดื่มสุราหรือของมึนเมา	-	-	-	-	100
6	เล่นการพนัน	-	-	-	-	100
7	กระทำผิดเรื่องชู้สาว	-	-	-	-	100
8	สูบบุหรี่	-	-	-	-	100
9	ดูหมิ่นศาสนาอื่น	-	-	-	-	100
10	เสียสละเพื่อส่วนรวม	58.3	41.7	-	-	-
11	วางตัวเหมาะสม	66.7	33.3	-	-	-
12	ทำตัวเสเพล	-	-	-	-	100
13	อุทิศเวลาในการทำงาน	66.7	33.3	-	-	-
14	รับผิดชอบงานในหน้าที่	73.9	26.1	-	-	-
15	รับผิดชอบต่อการกระทำของตน	72.7	27.3	-	-	-
16	ตรงต่อเวลา	50.0	45.8	4.2	-	-
17	ประเมินและปรับปรุงตน	70.8	29.2	-	-	-
18	ประจบสอพลอ	-	-	-	8.3	91.7

จากตาราง 27 แสดงว่านิสิตส่วนใหญ่ (เกินร้อยละ 50) มีสัมฤทธิผลด้านคุณธรรมอยู่ในระดับมาก

2.5.3 สัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังตาราง 28

ตาราง 28 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์

ข้อที่	พฤติกรรมที่ประเมิน	ระดับ				
		มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่ปรากฏ
1	เป็นมิตรกับบุคคลอื่น	79.2	20.8	-	-	-
2	สนใจหมั่นไต่ถามทุกข์สุข	34.8	65.2	-	-	-
3	ช่วยเหลือบุคคลอื่น	50.0	50.0	-	-	-
4	ให้คำปรึกษาหารือบุคคลอื่น	25.0	70.8	4.2	-	-
5	ปฏิบัติต่อบุคคลอื่นสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล	20.8	70.8	8.4	-	-
6	ร่วมมือในกิจกรรมกับบุคคลอื่น	75.0	25.0	-	-	-
7	สุภาพยิ้มแย้มแจ่มใส	79.2	20.8	-	-	-
8	ร่วมมือและช่วยเหลือชุมชน	70.8	29.2	-	-	-
9	ต้อนรับและเป็นกันเองกับผู้ที่มาติดต่อ	62.5	37.5	-	-	-
10	ปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้	62.5	37.5	-	-	-
11	ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา	91.6	8.4	-	-	-
12	ร่วมมือในกิจกรรมโรงเรียน / มหาวิทยาลัย / หน่วยงานอื่น	87.5	12.5	-	-	-
13	ช่วยเหลือและแนะนำบุคลากรใหม่	20.8	79.2	-	-	-
14	สุภาพต่อผู้บังคับบัญชา	91.6	8.4	-	-	-

จากตาราง 28 แสดงว่านิสิตส่วนใหญ่ (เกินร้อยละ 50) มีสัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างมากเกี่ยวกับความสนใจหมั่นไต่ถามทุกข์สุข ให้คำปรึกษาหารือบุคคลอื่น ปฏิบัติต่อบุคคลอื่น สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยเหลือและแนะนำบุคคลกรใหม่ ช่วยเหลือบุคคลอื่นอยู่ในระดับมากและค่อนข้างมากมีจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 50) นอกนั้นมีสัมฤทธิผลอยู่ในระดับมาก

2.5.4 สัมฤทธิผลด้านการสอน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตาราง 29

ตาราง 29 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านการสอน

ข้อ	หัวข้อที่ประเมิน	ระดับ				
		ดี	ค่อนข้างดี	พอใช้	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี
1	การเตรียม (ทำแผนการสอนโดยมีเนื้อหาวิธีสอนและการวัดผลสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย)	54.2	45.8	-	-	-
2	วิธีสอน (ดำเนินการสอนสอดคล้องตามแผนการสอนที่คำนึงถึงนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มีการนำเข้าสู่บทเรียน สอนตามขั้นตอน จัดกิจกรรม การใช้คำถาม การส่งเสริมให้แสดงความคิดเห็น การใช้ความรู้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่และสรุปได้อย่างเหมาะสม)	50.0	50.0	-	-	-
3	การส่งเสริมและให้กำลังใจ (ชมเชย ยกย่องหรือเสริมแรงได้เหมาะสม)	65.2	34.8	-	-	-
4	การให้โอกาส (เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงออกและรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน)	54.2	45.8	-	-	-
5	เนื้อหาวิชา (ถูกต้องชัดเจน ทันเหตุการณ์ ครอบคลุมวัตถุประสงค์เหมาะสมกับระดับชั้น)	79.2	20.8	-	-	-

ข้อ	หัวข้อที่ประเมิน	ระดับ				
		ดี	ค่อนข้างดี	พอใช้	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี
6	สื่อการสอน (สามารถเลือก เตรียม และใช้สื่อการสอน ทั้งวัสดุ เครื่องมือ เ'ละกิจกรรมหรือวิธีการได้เหมาะสมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย เนื้อหา และผู้เรียน)	26.1	73.9	-	-	-
7	การวัดผล (ใช้เครื่องมือวัดอย่างมีระบบหลายวิธี วัดนักเรียนได้ทั่วถึงและตรงตามจุดมุ่งหมาย)	25.0	70.8	4.2	-	-
8	การปกครองชั้น (ควบคุมให้นักเรียนประกอบกิจกรรมให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายและเหมาะสมกับสถานการณ์ ดูแลเอาใจใส่อย่างทั่วถึง ปลูกฝังความมีวินัยด้วยท่วงทีวาจาที่เหมาะสม)	54.2	41.6	4.6	-	-
9	ความรับผิดชอบ (ตรงต่อเวลา รับผิดชอบต่อตนเอง และหน้าที่)	83.3	16.7	-	-	-
10	บุคลิกภาพ (มีความมั่นใจ กระตือรือร้น การแต่งกายเหมาะสม กิริยามารยาทเรียบร้อย เป็นตัวอย่างที่ดี)	87.5	12.5	-	-	-

จากตาราง 29 แสดงว่านิสิตส่วนใหญ่ (เกินร้อยละ 50) มีสัมฤทธิผลด้านการสอนอยู่ในระดับค่อนข้างดี เกี่ยวกับสื่อการสอนและการวัดผล เกี่ยวกับวิธีสอนอยู่ในระดับดีและค่อนข้างดี จำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 50) นอกนั้นมีสัมฤทธิผลอยู่ในระดับดี

2.5.5 สัมฤทธิผลด้านการรับใช้และพัฒนาสังคม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตาราง 30

ตาราง 30 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านการรับใช้และพัฒนาสังคม

ที่	พฤติกรรมที่ประเมิน	ระดับ				
		มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่ปรากฏ
1	การให้ความร่วมมือ	91.2	4.4	4.4	-	-
2	การยอมรับนับถือผู้อื่น	65.2	34.8	-	-	-
3	การตัดสินด้วยปัญญา	34.8	65.2	-	-	-
4	การอาสาและริเริ่ม	34.8	65.2	-	-	-
5	การยึดประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก	65.2	34.8	-	-	-
6	ความสามารถในการแก้ปัญหา	26.1	73.9	-	-	-
7	การพึ่งตนเองได้	82.6	17.4	-	-	-
8	ความสัมพันธ์ฉันท์ญาติมิตรกับผู้อื่น	60.9	39.1	-	-	-
9	ความสามารถในการรักษาหน้าที่	82.6	17.4	-	-	-
10	ความมีเสรีภาพ	69.6	30.4	-	-	-
11	ความสามารถในการรักษาสิทธิ	73.9	26.1	-	-	-
12	ความสามารถในการพัฒนาตนเอง	60.9	39.1	-	-	-
13	ความมีคุณธรรม	91.2	8.8	-	-	-

จากตาราง 30 แสดงว่านิสิตส่วนใหญ่ (เกินร้อยละ 50) มีสัมฤทธิผลด้านการรับใช้และพัฒนาสังคมอยู่ในระดับค่อนข้างมากเกี่ยวกับการตัดสินด้วยปัญญา การอาสาและการริเริ่ม และความสามารถในการแก้ปัญหา นอกนั้นมีสัมฤทธิผลอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 สัมฤทธิผลโดยรวมแต่ละด้านของนิสิต

3.1 สัมฤทธิผลด้านความรู้ของนิสิตจำแนกตามผู้ประเมิน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตาราง 31-32

ตาราง 31 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับผลสัมฤทธิด้านความรู้วิชาเอก

ผู้ประเมิน	ระดับ				
	มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย
อาจารย์ผู้สอนวิชาเอก	58.3	37.5	4.2	-	-
อาจารย์พี่เลี้ยง	45.8	54.2	-	-	-
นิสิต	41.7	58.3	-	-	-

จากตาราง 31 แสดงว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกประเมินว่านิสิตส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาเอกอยู่ในระดับมาก ส่วนอาจารย์พี่เลี้ยงและนิสิตเองประเมินว่านิสิตส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาเอกอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

ตาราง 32 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาชีพครู

ผู้ประเมิน	ระดับ				
	มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย
อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู	41.7	54.1	4.2	-	-
อาจารย์พี่เลี้ยง	47.8	43.5	8.7	-	-
นิสิต	28.6	61.9	9.5	-	-

จากตาราง 32 แสดงว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครูและนิสิตประเมินว่า นิสิตส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาชีพครูในระดับค่อนข้างมาก ส่วนอาจารย์พี่เลี้ยงประเมินว่านิสิตมีสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาชีพครูอยู่ในระดับมาก และค่อนข้างมากจำนวนพอ ๆ กัน

3.2 สัมฤทธิผลด้านคุณธรรมของนิสิตจำแนกตามผู้ประเมิน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตาราง 33

ตาราง 33 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านคุณธรรม

ผู้ประเมิน	ระดับ				
	มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่ปรากฏ
อาจารย์ผู้สอนวิชาเอก	69.6	30.4	-	-	-
อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู	65.2	34.8	-	-	-
อาจารย์พี่เลี้ยง	65.2	34.8	-	-	-
นิสิต	71.4	28.6	-	-	-

จากตาราง 33 แสดงว่า ผู้ประเมินทุกฝ่ายประเมินว่านิสิตส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลด้านคุณธรรมอยู่ในระดับมาก

3.3 สัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์ของนิสิตจำแนกตามผู้ประเมิน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตาราง 34

ตาราง 34 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์

ผู้ประเมิน	ระดับ				
	มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่ปรากฏ
อาจารย์ผู้สอนวิชาเอก	75.0	25.0	-	-	-
อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู	50.0	41.7	8.3	-	-
อาจารย์พี่เลี้ยง	43.5	56.5	-	-	-
นิสิต	45.8	54.2	-	-	-

จากตาราง 34 แสดงว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกและวิชาครู ประเมินว่านิสิตส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก ส่วนอาจารย์พี่เลี้ยงและนิสิตเองประเมินว่าอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

3.4 สัมฤทธิผลด้านการสอนของนิสิตจำแนกตามผู้ประเมิน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตาราง 35

ตาราง 35 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านการสอน

ผู้ประเมิน	ระดับ				
	ดี	ค่อนข้างดี	พอใช้	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี
อาจารย์ผู้สอนวิชาเอก	60.9	34.9	4.2	-	-
อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู	37.5	58.3	4.2	-	-
อาจารย์พี่เลี้ยง	47.9	47.9	4.2	-	-
นิสิต	54.2	41.6	4.2	-	-

จากตาราง 35 แสดงว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกและนิสิตประเมินว่า นิสิตส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลด้านการสอนอยู่ในระดับดี อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครูประเมินว่าอยู่ในระดับค่อนข้างดี ส่วนอาจารย์พี่เลี้ยงประเมินว่าอยู่ในระดับดี และค่อนข้างดีจำนวนพอ ๆ กัน

3.5 สัมฤทธิผลด้านการรับใช้และพัฒนาสังคมของนิสิตจำแนกตามผู้ประเมิน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังตาราง 36

ตาราง 36 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลด้านการรับใช้และพัฒนาสังคม

ผู้ประเมิน	ระดับ				
	มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่ปรากฏ
อาจารย์ผู้สอนวิชาเอก	78.3	21.7	-	-	-
อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู	41.7	50.0	8.3	-	-
อาจารย์พี่เลี้ยง	50.0	50.0	-	-	-
นิสิต	50.0	50.0	-	-	-

จากตาราง 36 แสดงว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาเอก ประเมินว่านิสิตมีสัมฤทธิผลด้านการรับใช้และพัฒนาสังคมอยู่ในระดับมาก อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครูประเมินว่าอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ส่วนอาจารย์พี่เลี้ยงและนิสิตเองประเมินว่าอยู่ในระดับมาก และค่อนข้างมากมีจำนวนเท่ากัน

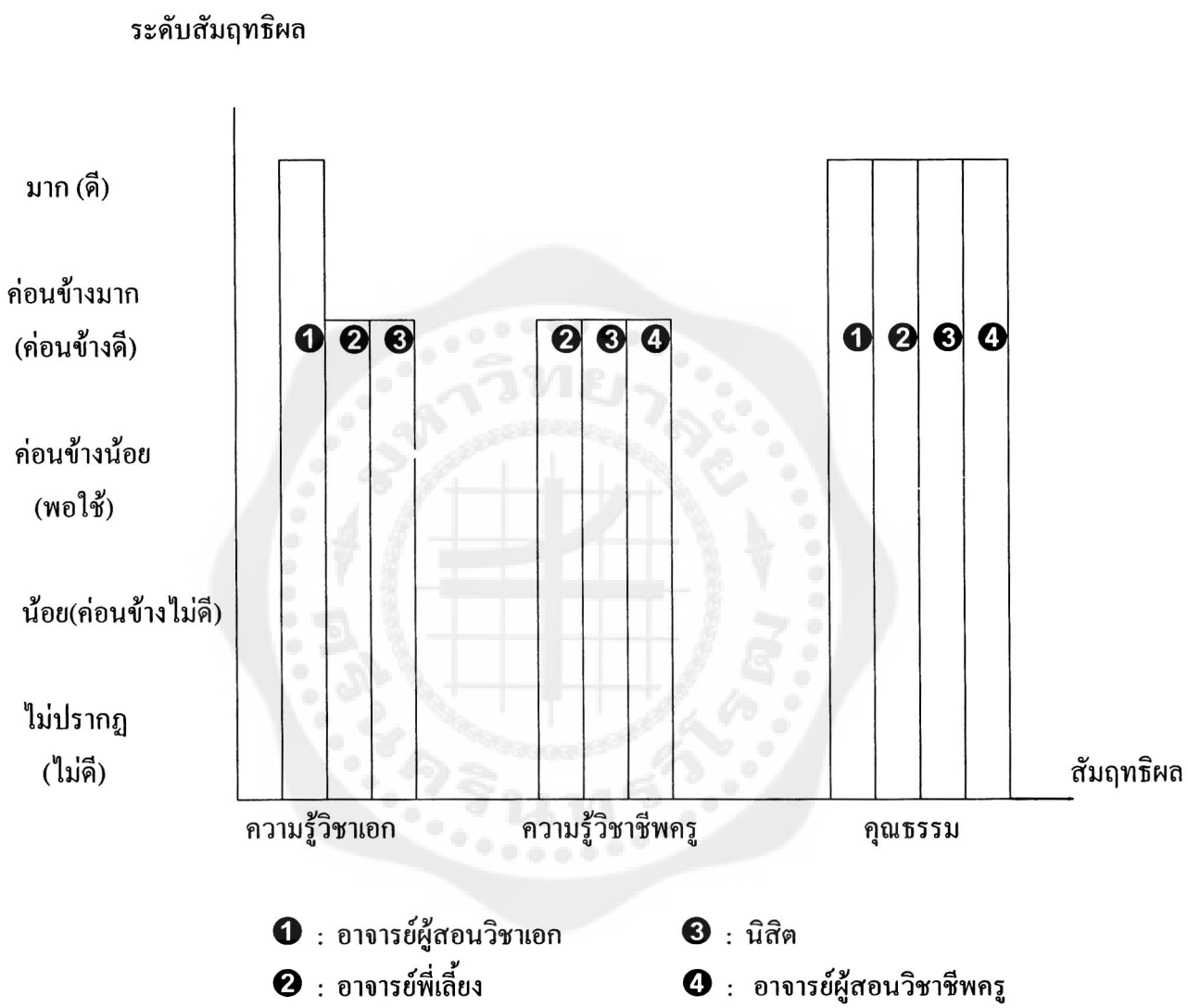
3.6 สัมฤทธิผลแต่ละด้านของนิสิตจากการประเมินของผู้ประเมินทุกฝ่าย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตาราง 37

ตาราง 37 แสดงค่าร้อยละของนิสิตในแต่ละระดับสัมฤทธิผลแต่ละด้าน

สัมฤทธิผล	ระดับ				
	มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย
ด้านความรู้วิชาเอก	25.0	75.0	-	-	-
ด้านความรู้วิชาชีพครู	23.8	76.2	-	-	-
	มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่ปรากฏ
ด้านคุณธรรม	67.9	32.1	-	-	-
ด้านมนุษยสัมพันธ์	52.2	47.8	-	-	-
	ดี	ค่อนข้างดี	พอใช้	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี
ด้านการสอน	36.4	63.6	-	-	-
	มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่ปรากฏ
ด้านการรับใช้และพัฒนาสังคม	52.2	47.8	-	-	-

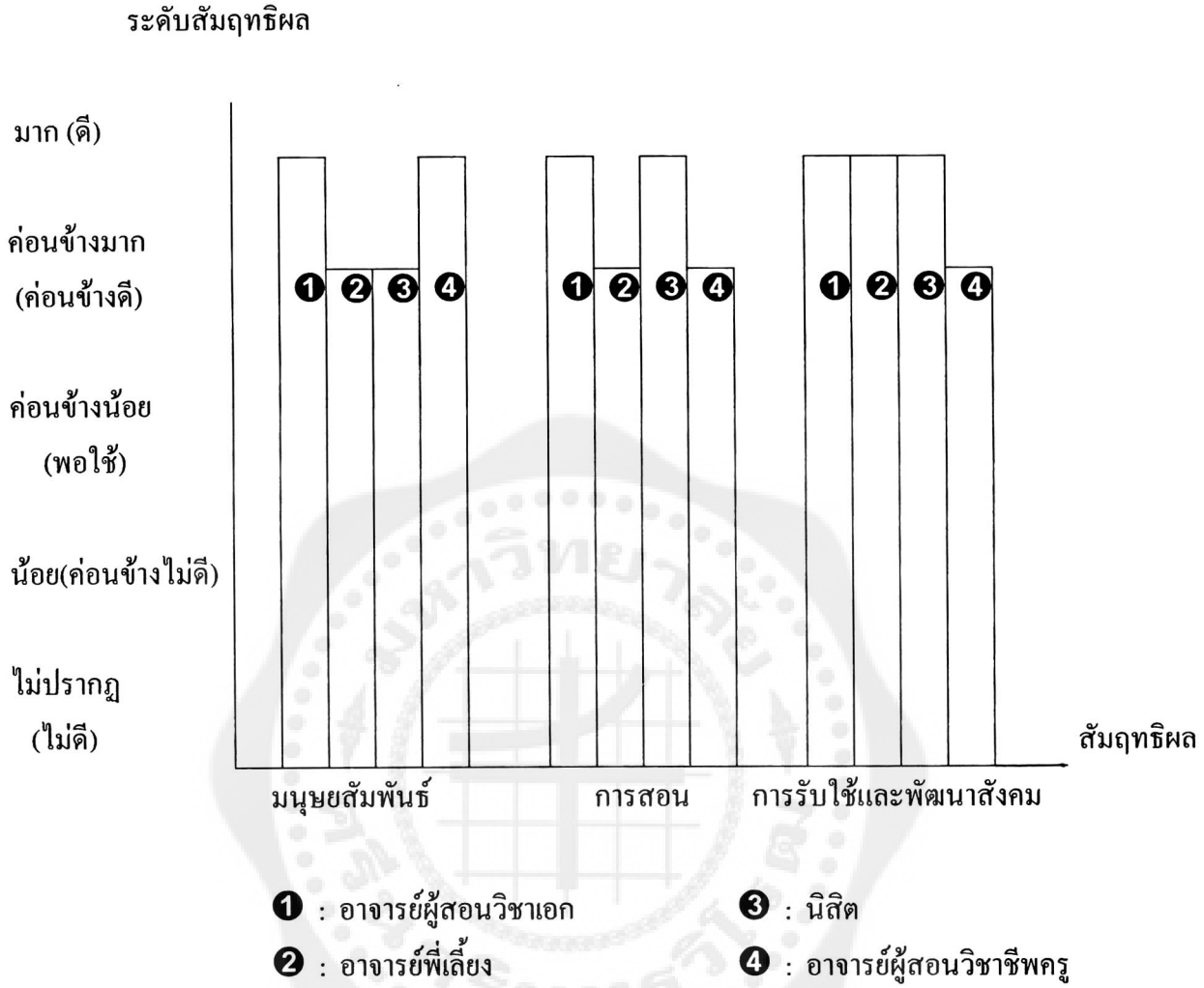
จากตาราง 37 แสดงว่า ผู้ประเมินทุกฝ่ายประเมินว่านิสิตส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลด้านคุณธรรม ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านการรับใช้และพัฒนาสังคมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความรู้วิชาเอก และความรู้วิชาชีพครูอยู่ในระดับค่อนข้างมาก และด้านการสอนอยู่ในระดับค่อนข้างดี

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบผลการประเมินสัมฤทธิผลของนิสิตจากผู้ประเมินแต่ละฝ่าย ผลการเปรียบเทียบปรากฏดังภาพประกอบ 2 - 4

ภาพประกอบ 2 การเปรียบเทียบผลการประเมินสัมฤทธิผลของนิสิตด้านความรู้วิชาเอก ความรู้วิชาชีพครู และคุณธรรม จากผู้ประเมินแต่ละฝ่าย

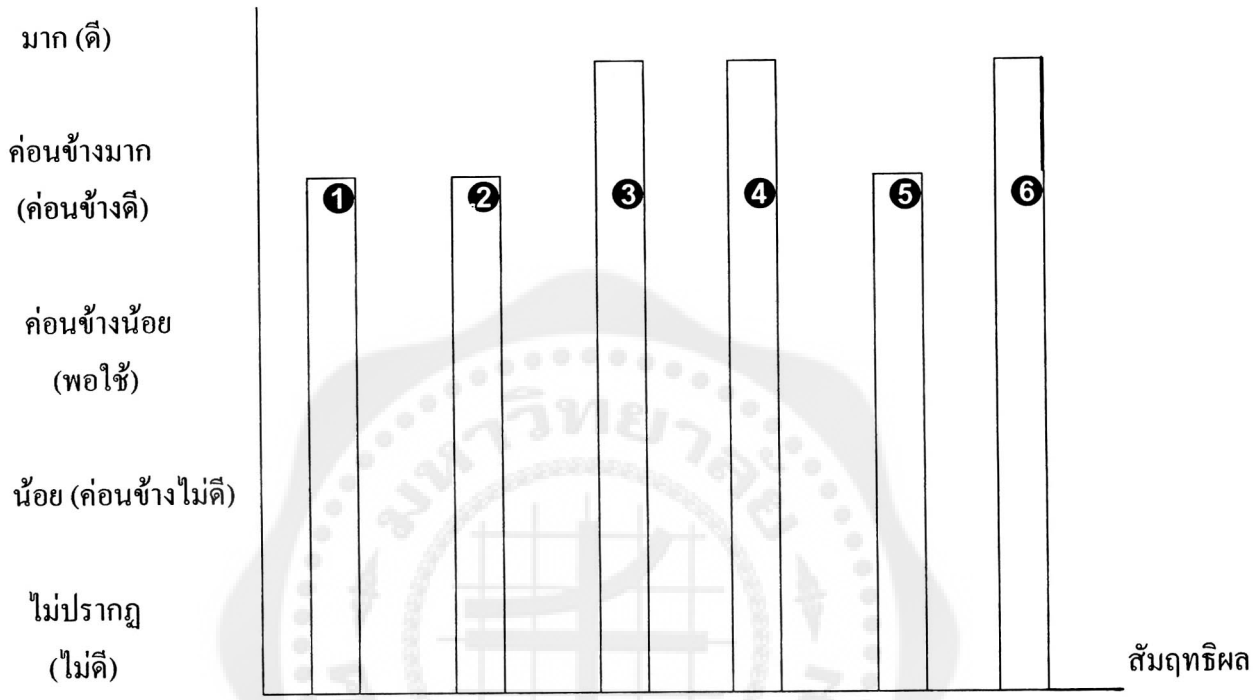
จากภาพประกอบ 2 แสดงว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกประเมินว่า นิสิตส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาเอกอยู่ในระดับมากแตกต่างจากอาจารย์พี่เลี้ยงและนิสิตเอง ซึ่งประเมินว่าอยู่ในระดับค่อนข้างมากเท่านั้น ส่วนสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาชีพครูทุกฝ่ายประเมินว่าอยู่ในระดับค่อนข้างมาก และทุกฝ่ายประเมินว่านิสิตมีสัมฤทธิผลด้านคุณธรรมอยู่ในระดับมาก

ภาพประกอบ 3 การเปรียบเทียบผลการประเมินสัมฤทธิผลของนิสิตด้านมนุษยสัมพันธ์ การสอน การรับใช้และพัฒนาสังคม

จากภาพประกอบ 3 แสดงว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกและวิชาชีพครูประเมินว่านิสิตส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก แตกต่างจากอาจารย์พี่เลี้ยงและนิสิต ซึ่งประเมินว่าอยู่ในระดับค่อนข้างมาก อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกและนิสิตประเมินว่านิสิตมีสัมฤทธิผลด้านการสอนอยู่ในระดับดี แตกต่างจากอาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครูที่ประเมินว่าอยู่ในระดับค่อนข้างดี อาจารย์ผู้สอนวิชาเอก อาจารย์พี่เลี้ยงและนิสิตเองประเมินว่า นิสิตมีสัมฤทธิผลด้านการรับใช้และพัฒนาสังคมอยู่ในระดับมาก แตกต่างจากอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครูที่ประเมินว่าอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

ระดับสัมฤทธิผล

❶ : สัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาเอก
❷ : สัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาชีพครู
❸ : สัมฤทธิผลด้านคุณธรรม
❹ : สัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์
❺ : สัมฤทธิผลด้านการสอน
❻ : สัมฤทธิผลด้านการรับใช้และพัฒนาสังคม

ภาพประกอบ 4 การเปรียบเทียบผลการประเมินสัมฤทธิผลของนิสิตแต่ละด้าน จากการประเมินของผู้ประเมินทุกฝ่าย

จากภาพประกอบ 4 แสดงว่าผู้ประเมินทุกฝ่ายประเมินว่า นิสิตส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาเอก และวิชาชีพครูอยู่ในระดับค่อนข้างมาก และด้านการสอนอยู่ในระดับค่อนข้างดี ส่วนด้านคุณธรรม มนุษยสัมพันธ์ การรับใช้และพัฒนาสังคมอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 5 ความสอดคล้องของการประเมินสัมฤทธิผลของผู้ประเมินแต่ละฝ่าย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตาราง 38

ตาราง 38 แสดงค่าความสอดคล้องของการประเมินสัมฤทธิผลของผู้ประเมินแต่ละฝ่าย

สัมฤทธิผล	N	Df	χ^2_r	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
ด้านความรู้				
วิชาเอก	24	2	1.846	0.397
วิชาชีพครู	24	2	1.718	0.424
ด้านคุณธรรม	24	3	2.680	0.444
ด้านมนุษยสัมพันธ์	24	3	2.300	0.512
ด้านการสอน	24	3	4.846	0.183
ด้านการรับใช้และพัฒนาสังคม	24	3	5.753	0.124

จากตาราง 38 แสดงว่าค่า χ^2_r มีระดับนัยสำคัญทางสถิติมากกว่า .05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้นการประเมินสัมฤทธิผลของผู้ประเมินแต่ละฝ่ายจึงสอดคล้องกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ อาจารย์ผู้สอนวิชาเอก อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตเอง ประเมินสัมฤทธิผลของนิสิตได้สอดคล้องกัน

ตอนที่ 6 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนแก่นิสิต

จากการตอบแบบสอบถาม ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนแก่นิสิตตลอดระยะเวลา 4 ปี นิสิตเกือบทั้งหมดมีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีปัญหาและอุปสรรค ดังนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคด้านการเรียน นิสิตมีปัญหาในการเดินทางจากองครักษ์ไปเรียนบางวิชาที่บางเขน เนื่องจากต้องตื่นนอนเพื่อออกเดินทางก่อน 06.00 น. โดยรถบัสที่อยู่ในสภาพทรุดโทรม เกรงว่าจะเกิดอุบัติเหตุขึ้นได้ทุกเมื่อ ทำให้จิตใจไม่ปกติ ร่างกายเหนื่อยล้า เป็นอุปสรรคอย่างยิ่งในการเรียน

2. ปัญหาและอุปสรรคด้านการสอน ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น คือขาดอาจารย์ผู้สอนประจำในบางรายวิชาเอก ต้องเชิญอาจารย์จากที่อื่นมาสอน บางครั้งต้องมาสอนในวันเสาร์หรืออาทิตย์ เพราะติดงานประจำและต้องเดินทางไปสอนที่องครักษ์ ทำให้การเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

3. ปัญหาและอุปสรรคด้านตำราและสื่อการสอน รายวิชาที่จัดสอนที่องครักษ์ ขาดตำราสำหรับค้นคว้า โดยเฉพาะวิชาชีพครูเนื่องจากยังไม่ได้จัดหาตำราหรือขนย้ายตำรามาจากบางเขน ที่มีอยู่เดิมก็มีเพียงเล็กน้อยในบางรายวิชาเท่านั้น ส่วนสื่อการสอนก็เช่นเดียวกัน อาจารย์ผู้สอนไม่สามารถหอบหิ้วมาได้เพราะต้องเดินทางมาจากบางเขน

4. ปัญหาและอุปสรรคด้านห้องปฏิบัติการ เนื่องจากอยู่ระหว่างการขนย้าย บางรายวิชาต้องใช้ห้องปฏิบัติการที่บางเขน บางรายวิชาก็ต้องใช้ห้องปฏิบัติการตึกศูนย์เรียนรวมซึ่งขนย้ายเครื่องมือสำหรับทดลองมาจากบางเขน จึงทำได้ไม่เต็มที่ ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

5. ปัญหาและอุปสรรคด้านกิจกรรม การจัดกิจกรรมเต็มไปด้วยความยากลำบาก ไม่มีบริเวณหรือสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมเป็นของตนเอง ขาดงบประมาณสนับสนุน เพราะเป็นเพียงส่วนหนึ่งของสโมสรคณะศึกษาศาสตร์ ซึ่งอยู่ที่ประสานมิตร

6. ปัญหาและอุปสรรคอื่น นิสิตมีปัญหาเกี่ยวกับทุนการศึกษาไม่เพียงพอ ปัญหาเกี่ยวกับหอพัก (เกี่ยวกับน้ำอุปโภคบริโภค การเดินทางจากหอพักไปตึกเรียน ฯลฯ) นอกจากนี้ยังมีปัญหาในการเดินทางไปฝึกสอน ซึ่งบางโรงเรียนอยู่ห่างไกลจากมหาวิทยาลัย และไม่มีที่พักให้

บทที่ 5
สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาสัมฤทธิผลของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ มหาวิทยาลัย-ศรีนครินทรวิโรฒ ที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 (ประมาณ ปลายเดือนมีนาคม 2545) ตลอดจนศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการผลิตบัณฑิตรุ่นต่อไปให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. สร้างแบบประเมินสัมฤทธิผลของนิสิตชั้นปีที่ 4 หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์
2. ศึกษาสัมฤทธิผลของนิสิตชั้นปีที่ 4 หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์

สมมติฐานของการวิจัย

การประเมินสัมฤทธิผลของผู้ประเมินแต่ละฝ่ายไม่สอดคล้องกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่นิสิตชั้นปีที่ 4 หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่กำลังออกฝึกสอนตามโรงเรียนต่าง ๆ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 (ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2544 ถึงเดือนมีนาคม 2545) จำนวนทั้งสิ้น 24 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่

1. แบบประเมินสัมฤทธิผลของนิสิตชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ มหาวิทยาลัย-ศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 5 ฉบับ ดังนี้

1.1 แบบประเมินสัมฤทธิผลด้านความรู้

1.2 แบบประเมินสัมฤทธิผลด้านคุณธรรม

1.3 แบบประเมินสัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์

1.4 แบบประเมินสัมฤทธิผลด้านการสอน

1.5 แบบประเมินสัมฤทธิผลด้านการรับใช้และพัฒนาสังคม

2. แบบสอบถามปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนแก่นิสิต

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จากผู้ช่วยวิจัยซึ่งเป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกและอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู 17 คน อาจารย์พี่เลี้ยง 24 คน และการประเมินตนเองของนิสิต 24 คน ได้แบบประเมินสัมฤทธิผลที่สมบูรณ์ครบทุกฉบับ จำนวนทั้งสิ้น 528 ฉบับ และได้แบบสอบถามปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนแก่นิสิตจากนิสิตครบทุกคนอีก 24 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิธีวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เอส พี เอส เอส-เอ็กซ์ (SPSS-X : Statistical Package for the Social Science-Version X) เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเชื่อมั่น ค่าไคกำลังสอง (Chi-Square)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 สถิติพื้นฐาน

2.2 สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังศณา สายยศ. 2536 : 170-171)

$$\alpha = \left[n / (n-1) \right] \left[1 - \Sigma S_i^2 / S_t^2 \right]$$

2.3 ไคกำลังสอง (Chi – Square) ตามวิธีการทดสอบฟรีดแมน (Friedman Test) (ชุติวรรณ เพ็ญเพียร. 2539 : 108-113)

$$\chi^2_r = \left[\frac{12}{Nk(k+1)} \sum_{j=1}^{k} R_j^2\right] - 3N(k+1)$$

N = จำนวนบล๊อก

k = จำนวนกรรมวิธีทดลอง (จำนวนกลุ่มตัวอย่าง)

R_j = ผลรวมของลำดับที่ในกรรมวิธีที่ j

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้

1. สัมฤทธิผลของนิสิตจากการประเมินของผู้ประเมินแต่ละฝ่าย

1.1 สัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาเอก

1.1.1 ผลการประเมินของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกปรากฏว่า นิสิตส่วนใหญ่มีความเข้าใจเนื้อหาและวิธีการหรือวิธีการหรือกระบวนการอยู่ในระดับมาก ส่วนความจำเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการ การนำความเข้าใจและวิธีการไปใช้แก้ปัญหาอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

1.1.2 ผลการประเมินของอาจารย์พี่เลี้ยงปรากฏว่า นิสิตส่วนใหญ่มีความเข้าใจเนื้อหาวิชา วิธีการหรือกระบวนการอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ส่วนความจำเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการอยู่ในระดับมาก

1.1.3 ผลการประเมินของนิสิตเอง ปรากฏว่านิสิตส่วนใหญ่จำเกี่ยวกับเนื้อหา และวิธีการ และนำความรู้ความเข้าใจเนื้อหาและวิธีการไปใช้แก้ปัญหาอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

1.2 สัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาชีพครู

1.2.1 ผลการประเมินของอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครูปรากฏว่านิสิตส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเนื้อหาวิชา วิธีการหรือกระบวนการ จำเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการนำความเข้าใจเนื้อหาและวิธีการไปใช้แก้ปัญหาอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

1.2.2 ผลการประเมินของอาจารย์พี่เลี้ยงปรากฏว่านิสิตส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเนื้อหาวิชา วิธีการหรือกระบวนการ การนำความเข้าใจเนื้อหาและวิธีการไปใช้แก้ปัญหาอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ส่วนความจำเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการอยู่ในระดับมาก

1.2.3 ผลการประเมินของนิสิตเองปรากฏว่านิสิตส่วนใหญ่มีความเข้าใจเนื้อหาวิชา ความจำเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการ การนำความเข้าใจเนื้อหาและวิธีการไปใช้แก้ปัญหาอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

1.3 สัมฤทธิผลด้านคุณธรรม

1.3.1 ผลการประเมินของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกปรากฏว่านิสิตส่วนใหญ่มีความยุติธรรม เมตตากรุณา ซื่อสัตย์สุจริต ไม่ดื่มสุราหรือของมึนเมา ไม่เล่นการพนัน ไม่กระทำผิดเรื่องชู้สาว ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดูหมิ่นศาสนาอื่น วางตัวเหมาะสม ไม่ทำตัวเสเพล อุทิศเวลาในการทำงาน รับผิดชอบงานในหน้าที่ รับผิดชอบต่อการกระทำของตน ประเมินและปรับปรุงตน และไม่ประจบสอพลอ อยู่ในระดับมาก

1.3.2 ผลการประเมินของอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครูปรากฏว่า นิสิตส่วนใหญ่ไม่ดื่มสุราหรือของมึนเมา ไม่เล่นการพนัน ไม่กระทำผิดเรื่องชู้สาว ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดูหมิ่นศาสนาอื่น ไม่ทำตัวเสเพล รับผิดชอบในหน้าที่ รับผิดชอบต่อการกระทำของตน ตรงต่อเวลาและไม่ประจบสอพลอ อยู่ในระดับมาก ส่วนความยุติธรรม เมตตากรุณา ยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น ซื่อสัตย์สุจริต เสียสละเพื่อส่วนรวม วางตัวเหมาะสม อุทิศเวลาในการทำงาน ประเมินและปรับปรุงตน อยู่ในระดับค่อนข้างมาก

1.3.3 ผลการประเมินของอาจารย์พี่เลี้ยงปรากฏว่านิสิตส่วนใหญ่มีความยุติธรรม เมตตากรุณา ยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น ซื่อสัตย์สุจริต ไม่ดื่มสุราหรือของมึนเมา ไม่เล่นการพนัน ไม่กระทำผิดเรื่องชู้สาว ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดูหมิ่นศาสนาอื่น เสียสละเพื่อส่วนรวม วางตัวเหมาะสม ไม่ทำตัวเสเพล รับผิดชอบงานในหน้าที่ รับผิดชอบต่อการกระทำของตน ตรงต่อเวลา และไม่ประจบสอพลอ อยู่ในระดับมาก ส่วนการอุทิศเวลาในการทำงาน ประเมินและปรับปรุงตน อยู่ในระดับค่อนข้างมาก

1.3.4 ผลการประเมินของนิสิตเองปรากฏว่านิสิตส่วนใหญ่มีความยุติธรรม เมตตากรุณา ยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น ซื่อสัตย์สุจริต ไม่ดื่มสุราหรือของมึนเมา ไม่เล่นการพนัน ไม่กระทำผิดเรื่องชู้สาว ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดูหมิ่นศาสนาอื่น ไม่ทำตัวเสเพล อุทิศเวลาในการทำงาน รับผิดชอบงานในหน้าที่ รับผิดชอบต่อการกระทำของตน และไม่ประจบสอพลออยู่ในระดับมาก ส่วนการเสียสละเพื่อส่วนรวม วางตัวเหมาะสม ตรงต่อเวลา ประเมินและปรับปรุงตนอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

1.4 สัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์

1.4.1 ผลการประเมินของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกปรากฏว่านิสิตส่วนใหญ่มีความเป็นมิตรกับบุคคลอื่น ร่วมมือในกิจกรรมกับบุคคลอื่น สุภาพยิ้มแย้มแจ่มใส ร่วมมือและช่วยเหลือชุมชน ต้อนรับและเป็นกันเองกับผู้มาติดต่อ ปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่น ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ร่วมมือในกิจกรรมโรงเรียน / มหาวิทยาลัย / หน่วยงานอื่น และสุภาพต่อผู้บังคับบัญชาอยู่ในระดับมาก ส่วนสนใจหมั่นไต่ถามทุกข์สุขและช่วยเหลือบุคคลอื่น อยู่ในระดับค่อนข้างมาก

1.4.2 ผลการประเมินของอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครูปรากฏว่านิสิตส่วนใหญ่ร่วมมือในกิจกรรมกับบุคคลอื่น สุภาพยิ้มแย้มแจ่มใส ร่วมมือและช่วยเหลือชุมชนปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ร่วมมือในกิจกรรมโรงเรียน / มหาวิทยาลัย / หน่วยงานอื่น และสุภาพต่อผู้บังคับบัญชาในระดับมาก ส่วน

ความเป็นมิตรกับบุคคลอื่น สนใจหมั่นไต่ถามทุกข์สุข ช่วยเหลือบุคคลอื่น ให้คำปรึกษาหารือบุคคลอื่น ปฏิบัติต่อบุคคลอื่นสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ต้อนรับและเป็นกันเองกับผู้มาติดต่อ ปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้ ช่วยเหลือและแนะนำบุคลากรใหม่อยู่ในระดับค่อนข้างมาก

1.4.3 ผลการประเมินของอาจารย์พี่เลี้ยงปรากฏว่านิสิตส่วนใหญ่ร่วมมือในกิจกรรมกับบุคคลอื่น สุภาพยิ้มแย้มแจ่มใส ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ร่วมมือในกิจกรรมโรงเรียน/มหาวิทยาลัย/หน่วยงานอื่น และสุภาพต่อผู้บังคับบัญชาอยู่ในระดับมาก ส่วนความเป็นมิตรกับบุคคลอื่น สนใจหมั่นไต่ถามทุกข์สุข ช่วยเหลือบุคคลอื่น ให้คำปรึกษาหารือบุคคลอื่น ปฏิบัติต่อบุคคลอื่นสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ร่วมมือและช่วยเหลือชุมชน ต้อนรับและเป็นกันเองกับผู้มาติดต่อ ปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้ ช่วยเหลือและแนะนำบุคลากรใหม่ อยู่ในระดับค่อนข้างมาก

1.4.4 ผลการประเมินของนิสิตเองปรากฏว่านิสิตส่วนใหญ่เป็นมิตรกับบุคคลอื่น ช่วยเหลือบุคคลอื่น ร่วมมือในกิจกรรมกับบุคคลอื่น สุภาพยิ้มแย้มแจ่มใส ปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้ ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ร่วมมือในกิจกรรมโรงเรียน / มหาวิทยาลัย / หน่วยงานอื่น และสุภาพต่อผู้บังคับบัญชาอยู่ในระดับมาก ส่วนสนใจหมั่นไต่ถามทุกข์สุข ให้คำปรึกษาหารือบุคคลอื่น ปฏิบัติต่อบุคคลอื่นสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ร่วมมือและช่วยเหลือชุมชน ต้อนรับและเป็นกันเองกับผู้มาติดต่อ ช่วยเหลือและแนะนำบุคลากรใหม่ อยู่ในระดับค่อนข้างมาก

1.5 สัมฤทธิผลด้านการสอน

1.5.1 ผลการประเมินของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกปรากฏว่า นิสิตส่วนใหญ่มีความสามารถในการเตรียมการสอน วิธีสอน การส่งเสริมและให้กำลังใจ การให้โอกาส เนื้อหาวิชา การปกครองชั้น ความรับผิดชอบ และบุคลิกภาพอยู่ในระดับดี ส่วนสื่อการสอนและการวัดผลอยู่ในระดับค่อนข้างดี

1.5.2 ผลการประเมินของอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครูปรากฏว่า นิสิตส่วนใหญ่มีความสามารถในเนื้อหาวิชาที่สอน ความรับผิดชอบและบุคลิกภาพ อยู่ในระดับดี ส่วนการเตรียมการสอน วิธีสอน การส่งเสริมและให้กำลังใจ การให้โอกาส สื่อการสอน การวัดผล และการปกครองชั้น อยู่ในระดับค่อนข้างดี

1.5.3 ผลการประเมินของอาจารย์พี่เลี้ยงปรากฏว่า นิสิตส่วนใหญ่มีความสามารถในการเตรียมการสอน เนื้อหาวิชา ความรับผิดชอบและบุคลิกภาพอยู่ในระดับดี ส่วนวิธีสอน การส่งเสริมและให้กำลังใจ การให้โอกาส สื่อการสอน การวัดผล และการปกครองชั้นเรียน อยู่ในระดับค่อนข้างดี

1.5.4 ผลการประเมินของนิสิตเองปรากฏว่า นิสิตส่วนใหญ่มีความสามารถในการส่งเสริมและให้กำลังใจ ให้โอกาส ปกครองชั้น รับผิดชอบ บุคลิกภาพ อยู่ในระดับดี ส่วนการเตรียมการสอน วิธีสอน เนื้อหาวิชา สื่อการสอน และการวัดผล อยู่ในระดับค่อนข้างดี

1.6 สัมฤทธิผลด้านการรับใช้และพัฒนาสังคม

1.6.1 ผลการประเมินของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกปรากฏว่านิสิตส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือ ยอมรับนับถือผู้อื่น ตัดสินใจด้วยปัญญา ยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก พึ่งตนเองได้ มีความสัมพันธ์ฉันท์มิตรกับผู้อื่น สามารถรักษาหน้าที่ มีเสรีภาพ สามารถรักษาสิทธิ สามารถพัฒนาตนเองและมีคุณธรรมอยู่ในระดับมาก ส่วนการอาสาและริเริ่ม และความสามารถในการแก้ปัญหาอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

1.6.2 ผลการประเมินของอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู ปรากฏว่านิสิตส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือ พึ่งตนเองได้ และสามารถรักษาหน้าที่ อยู่ในระดับมาก ส่วนการยอมรับนับถือผู้อื่น ตัดสินด้วยปัญญา การอาสาและริเริ่ม การยึดประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสัมพันธ์ฉันท์ญาติมิตร ความมีเสรีภาพ ความสามารถในการรักษาสิทธิ ความสามารถในการพัฒนาตนเอง และความมีคุณธรรม อยู่ในระดับค่อนข้างมาก

1.6.3 ผลการประเมินของอาจารย์พี่เลี้ยง ปรากฏว่านิสิตส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือ ยอมรับนับถือผู้อื่น พึ่งตนเองได้ สามารถรักษาหน้าที่ สามารถพัฒนาตนเอง และมีคุณธรรมอยู่ในระดับมาก ส่วนการตัดสินด้วยปัญญา การอาสาและริเริ่ม การยึดประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสัมพันธ์ฉันท์ญาติมิตรกับผู้อื่น ความมีเสรีภาพ และความสามารถในการรักษาสิทธิ อยู่ในระดับค่อนข้างมาก

1.6.4 ผลการประเมินของนิสิตเอง ปรากฏว่านิสิตส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือ ยอมรับนับถือผู้อื่น ยึดประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก พึ่งตนเองได้ สัมพันธ์ฉันท์มิตรกับผู้อื่น สามารถรักษาหน้าที่ มีเสรีภาพ สามารถรักษาสิทธิ และมีคุณธรรม อยู่ในระดับมาก ส่วนการตัดสินด้วยปัญญา การอาสาและริเริ่ม ความสามารถในการแก้ปัญหา และความสามารถในการพัฒนาตนเอง อยู่ในระดับค่อนข้างมาก

2. สัมฤทธิผลของนิสิตจากการประเมินของผู้ประเมินทุกฝ่าย

2.1 สัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาเอก พบว่านิสิตส่วนใหญ่มีความเข้าใจเนื้อหาวิชา วิธีการหรือกระบวนการ ความจำเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการ การนำความเข้าใจเนื้อหาและวิธีการไปใช้แก้ปัญหา อยู่ในระดับค่อนข้างมาก

2.2 สัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาชีพครูพบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีความเข้าใจเนื้อหาวิชา วิธีการหรือกระบวนการ ความจำเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการ การนำความเข้าใจเนื้อหาและวิธีการไปใช้ในการแก้ปัญหา อยู่ในระดับค่อนข้างมาก

2.3 สัมฤทธิผลด้านคุณธรรมพบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีคุณธรรมทุกข้ออยู่ในระดับมาก ได้แก่ ยุติธรรม เมตตากรุณา ยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น ซื่อสัตย์สุจริต ไม่ดื่มสุราหรือของมึนเมา ไม่เล่นการพนัน ไม่กระทำผิดเรื่องชู้สาว ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดูหมิ่นศาสนาอื่น เสียสละเพื่อส่วนรวม วางตัวเหมาะสม ไม่ทำตัวเสเพล อุทิศเวลาในการทำงาน รับผิดชอบงานในหน้าที่ รับผิดชอบต่อการกระทำของตน ตรงต่อเวลา ประเมินและปรับปรุงตน และไม่ประจบสอพลอ

2.4 สัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่านิสิตส่วนใหญ่มีความเป็นมิตรกับบุคคลอื่น ช่วยเหลือบุคคลอื่น ร่วมมือในกิจกรรมกับบุคคลอื่น สุภาพยิ้มแย้มแจ่มใส ร่วมมือและช่วยเหลือชุมชน ต้อนรับและเป็นอันเองกับผู้มาติดต่อ ปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้ ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ร่วมมือในกิจกรรมโรงเรียน / มหาวิทยาลัย / หน่วยงานอื่น และสุภาพต่อผู้บังคับบัญชา อยู่ในระดับมาก มีความสนใจหมั่นไต่ถามทุกข์สุข ให้คำปรึกษาหารือบุคคลอื่น ปฏิบัติต่อบุคคลอื่นสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยเหลือและแนะนำบุคลากรใหม่ อยู่ในระดับค่อนข้างมาก

2.5 สัมฤทธิผลด้านการสอน พบว่านิสิตส่วนใหญ่มีความสามารถในการเตรียม วิธีสอนการส่งเสริมและให้กำลังใจ การให้โอกาส เนื้อหาวิชา การปกครองชั้น ความรับผิดชอบ และบุคลิกภาพอยู่ในระดับดี แต่มีความสามารถเกี่ยวกับสื่อการสอน และการวัดผลอยู่ในระดับค่อนข้างดี

2.6 สัมฤทธิผลด้านการรับใช้และพัฒนาสังคม พบว่านิสิตส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือ ยอมรับนับถือผู้อื่น ยึดประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก พึ่งตนเองได้ มีความสัมพันธ์ฉันท์ญาติมิตรกับผู้อื่น สามารถรักษาหน้าที่ มีเสรีภาพ สามารถรักษาสิทธิ สามารถพัฒนาตนเอง และมีคุณธรรม อยู่ในระดับมาก แต่มีการตัดสินด้วยปัญญา การอาสาและริเริ่มและความสามารถในการแก้ปัญหาอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

3. สัมฤทธิผลโดยรวมแต่ละของนิสิตจากการประเมินของผู้ประเมินแต่ละฝ่าย

3.1 สัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาเอก พบว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกประเมินว่านิสิตส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลอยู่ในระดับมาก อาจารย์พี่เลี้ยงและนิสิตประเมินว่านิสิตส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

3.2 สัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาชีพครู พบว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครูและนิสิตประเมินว่านิสิตส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ส่วนอาจารย์พี่เลี้ยงประเมินว่านิสินส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลอยู่ในระดับมาก และค่อนข้างมากจำนวนพอ ๆ กัน

3.3 สัมฤทธิผลด้านคุณธรรม พบว่าทั้งอาจารย์ผู้สอนวิชาเอก อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตต่างประเมินว่านิสิตส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลอยู่ในระดับมาก

3.4 สัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาเอก และอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครูประเมินว่านิสิตส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลอยู่ในระดับมาก ส่วนอาจารย์พี่เลี้ยงและนิสิตประเมินว่านิสิตส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

3.5 สัมฤทธิผลด้านการสอน พบว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกและนิสิตประเมินว่านิสิตส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลอยู่ในระดับดี อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครูประเมินว่าอยู่ในระดับค่อนข้างดี ส่วนอาจารย์พี่เลี้ยงประเมินว่าอยู่ในระดับดีและค่อนข้างดีจำนวนเท่ากัน

3.6 สัมฤทธิผลด้านการรับใช้และพัฒนาสังคม พบว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกประเมินว่านิสิตส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลอยู่ในระดับมาก อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครูประเมินว่าอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ส่วนอาจารย์พี่เลี้ยงและนิสิตประเมินว่าอยู่ในระดับมาก และค่อนข้างมากจำนวนเท่ากัน

3.7 สัมฤทธิผลแต่ละด้านของนิสิตจากการประเมินของผู้ประเมินทุกฝ่าย พบว่านิสิตส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาเอก และวิชาชีพครูอยู่ในระดับค่อนข้างมาก สัมฤทธิผลด้านคุณธรรมและมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก สัมฤทธิผลด้านการสอนอยู่ในระดับค่อนข้างดี สัมฤทธิผลด้านการรับใช้และพัฒนาสังคมอยู่ในระดับมาก

4. การเปรียบเทียบผลการประเมินสัมฤทธิผลของนิสิตจากผู้ประเมินแต่ละฝ่าย

4.1 สัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาเอกพบว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกประเมินว่านิสิตส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลอยู่ในระดับมากแตกต่างจากอาจารย์พี่เลี้ยงและนิสิตซึ่งประเมินว่าอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

4.2 สัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาชีพครูพบว่า ผู้ประเมินทุกฝ่ายประเมินว่านิสิตส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลไม่แตกต่างกันคืออยู่ในระดับค่อนข้างมาก

4.3 สัมฤทธิผลด้านคุณธรรมพบว่า ผู้ประเมินทุกฝ่ายประเมินว่านิสิตส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลไม่แตกต่างกันคืออยู่ในระดับมาก

4.4 สัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์พบว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกและวิชาชีพครูประเมินว่านิสิตส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลอยู่ในระดับมากแตกต่างจากอาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตซึ่งประเมินอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

4.5 สัมฤทธิผลด้านการสอนพบว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกและนิสิตประเมินว่านิสิตส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลอยู่ในระดับดี แตกต่างจากอาจาวย์ผู้สอนวิชาชีพครู และอาจารย์พี่เลี้ยงซึ่งประเมินว่าอยู่ในระดับค่อนข้างดี

4.6 สัมฤทธิผลด้านการรับใช้และพัฒนาสังคมพบว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาเอก อาจารย์พี่เลี้ยงและนิสิตประเมินว่านิสิตส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลอยู่ในระดับมาก แตกต่างจากอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครูซึ่งประเมินว่าอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

5. ความสอดคล้องกันของการประเมินสัมฤทธิผลของผู้ประเมินแต่ละฝ่ายพบว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาเอก อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตประเมินสัมฤทธิผลของนิสิตแต่ละด้านสอดคล้องกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนแก่นิสิต

6.1 ปัญหาและอุปสรรคด้านการเรียนได้แก่ การเดินทางจากองครักษ์ไปเรียนบางเขน

6.2 ปัญหาและอุปสรรคด้านการสอนได้แก่ ขาดอาจารย์ ผู้สอนบางรายวิชา

6.3 ปัญหาและอุปสรรคด้านตำราและสื่อการสอนได้แก่ ขาดตำราวิชาชีพครูและสื่อการสอน

6.4 ปัญหาและอุปสรรคด้านห้องปฏิบัติการได้แก่ ห้องปฏิบัติการยังไม่มีความพร้อม บางเรื่องต้องไปเรียนที่บางเขน

6.5 ปัญหาและอุปสรรคด้านกิจกรรม ได้แก่ ขาดสถานที่และงบประมาณที่จะใช้ในการจัดกิจกรรม

6.6 ปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ ได้แก่ ขาดทุนการศึกษา น้ำสำหรับอุปโภคบริโภคไม่สะอาดและไม่เพียงพอ การเดินทางจากหอพักไปอาคาร เรียนเป็นระยะทางไกล การเดินทางไปฝึกสอน (เนื่องจากโรงเรียนฝึกสอนอยู่ไกลจากมหาวิทยาลัย)

การอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีประเด็นสำคัญที่สมควรนำมาอภิปราย ดังต่อไปนี้

1. สัมฤทธิผลแต่ละด้านของนิสิตจากการประเมินของผู้ประเมินทุกฝ่าย

1.1 สัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาเอก ผลการประเมินปรากฏว่านิสิตส่วนใหญ่มีความเข้าใจเนื้อหาหาวิชา วิธีการหรือกระบวนการ ความจำเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการ การนำความเข้าใจเนื้อหาและวิธีการไปใช้ในการแก้ปัญหา อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ไม่สอดคล้องกับความมุ่งหมายที่ต้องการให้มีสัมฤทธิผลอยู่ในระดับมาก (มีความรู้ดี) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาและวิธีการหรือกระบวนการบางอย่าง เนื่องจากความไม่พร้อมของสื่อการสอน ตลอดจนห้องปฏิบัติการ เนื่องจากอยู่ในระหว่างการโยกย้ายจากบางเขนไปองครักษ์ หรือบางครั้งนิสิตต้องเดินทางจากองครักษ์มาเรียนที่บางเขน เมื่อเป็นเช่นนี้จึงไม่สามารถนำความรู้ความเข้าใจเนื้อหาวิชาและวิธีการไปใช้แก้ปัญหาได้อย่างเต็มที่ หากนิสิตมีประสบการณ์ในการสอน หรือทำงานมากขึ้นก็น่าจะมีความรู้ความสามารถในวิชาเอกเพิ่มขึ้นถึงระดับมากได้ในที่สุด

1.2 สัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาชีพครู ผลการประเมินปรากฏว่านิสิตส่วนใหญ่มีความเข้าใจเนื้อหาวิชา วิธีการหรือกระบวนการ ความจำเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการ การนำความเข้าใจเนื้อหาและวิธีการไปใช้ในการแก้ปัญหาอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ไม่สอดคล้องกับความมุ่งหมายที่ต้องการให้มีสัมฤทธิผลอยู่ในระดับมาก (มีความรู้ดี) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตได้รับความรู้และประสบการณ์ในวิชาชีพครูไม่เพียงพอ เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนต้องเดินทางจากบางเขน มาสอนที่องครักษ์ สื่อการสอนหรือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ค่อนข้างน้อย การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามโรงเรียนเป็นไปด้วยความยากลำบาก ไม่ว่าจะเป็นการเดินทาง หรือความเข้าใจไม่ตรงกันระหว่างโรงเรียนที่ส่งนิสิตออกไปฝึกประสบการณ์ (เป็นการส่งไปฝึกครั้งแรก) กับคณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ ตลอดจนปัญหาบางประการเกี่ยวกับการประสานงาน หากแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเหล่านี้ให้หมดไป นิสิตน่าจะมีสัมฤทธิผลอยู่ในระดับมากได้

1.3 สัมฤทธิผลด้านคุณธรรม ผลการประเมินปรากฏว่านิสิตส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะนิสิตได้รับการเตรียม และดูแลเอาใจใส่อย่างดีตั้งแต่เริ่มเข้าเรียน โดยได้รับการปฐมนิเทศ จัดให้อยู่หอพักและมีอาจารย์ประจำหอพักดูแล มีการอบรมจริยธรรม (เข้าค่ายจริยธรรม) กอร์ปกับมีนิสิตเพียง 24 คน จึงสามารถอบรมดูแลได้อย่างทั่วถึง เขาจึงมีคุณธรรมทุกด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตรที่ต้องการให้มีคุณธรรมดี

1.4 สัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์ ผลการประเมินปรากฏว่านิสิตส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลเกี่ยวกับสนใจหมั่นไต่ถามทุกข์สุข ให้คำปรึกษาหารือบุคคลอื่น ปฏิบัติต่อบุคคลอื่นสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยเหลือและแนะนำบุคลากรใหม่อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ไม่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตยังอยู่ในช่วงปรับตัว ต้องการความช่วยเหลือหรือข้อเสนอแนะจากบุคคลอื่น (บุคลากรในโรงเรียน) เป็นอย่างมาก มีโอกาสช่วยเหลือผู้อื่นน้อย หากปรับตัวได้และมีประสบการณ์มากขึ้น สัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์น่าจะอยู่ในระดับมากตามความมุ่งหมายของหลักสูตรได้

1.5 สัมฤทธิผลด้านการสอน ผลการประเมินปรากฏว่านิสิตส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลเกี่ยวกับสื่อการสอนและการวัดผลอยู่ในระดับค่อนข้างดี ไม่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตรที่ต้องการให้อยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตอาจสร้างและใช้สื่อการสอนไม่มากนัก เนื่องจากขาดงบประมาณสนับสนุน (นิสิตต้องเสียค่าใช้จ่ายเอง) อีกประการหนึ่งนิสิตทุกคนไปฝึกสอนวิชาวิทยาศาสตร์ซึ่งมีเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลองอยู่แล้ว บางอย่างจึงไม่จำเป็นต้องจัดทำขึ้นใหม่ สำหรับการวัดผลก็เช่นกันนิสิตมีโอกาสวัดผลการเรียนประมาณ 2 หรือ 3 ครั้ง รวมทั้งสอบปลายเทอม ซึ่งข้อสอบเป็นข้อสอบรวมซึ่งครูผู้สอนทุกคนที่สอนวิชาและชั้นเดียวกันต้องใช้ร่วมกัน จึงไม่สามารถพัฒนาข้อสอบหรือ

วิธีการวัดผลตามที่ตนต้องการได้ อีกประการหนึ่ง การเรียนการสอนวิชาวัดผลในมหาวิทยาลัยนิสิตได้เรียนเพียงทฤษฎี และทำแบบฝึกหัดเท่านั้น เมื่อออกไปทำการวัดผลจริง ๆ จึงอาจมีปัญหาหรืออุปสรรคอยู่บ้าง หากมีประสบการณ์ในการสอนมากขึ้น ก็จะมีสัมฤทธิผลเกี่ยวกับวิธีการสอน และการวัดผลอยู่ในระดับดีตามความมุ่งหมายของหลักสูตรได้

1.6 สัมฤทธิผลด้านการรับใช้และพัฒนาสังคม ผลการประเมินปรากฏว่านิสิตส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลเกี่ยวกับการตัดสินด้วยปัญญา การอาสาและริเริ่มและความสามารถแก้ปัญหาอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ไม่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตรที่ต้องการให้อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะยังไม่มีโอกาสใช้ความรู้ความสามารถดังกล่าวมากนัก เพราะการปฏิบัติงานระหว่างฝึกสอนนิสิตต้องทำงานด้านการเรียนการสอนเสียเป็นส่วนมาก หากไปปฏิบัติงานจริงในฐานะสมาชิกหนึ่งของสังคม นิสิตน่าจะใช้ความรู้ความสามารถที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยไปตัดสินสิ่งต่าง ๆ ด้วยปัญญา และริเริ่มงาน ตลอดจนแก้ปัญหาต่าง ๆให้สำเร็จลุล่วงไปได้ คือมีความสามารถเหล่านี้อยู่ในระดับมาก ตามความมุ่งหมายของหลักสูตรนั่นเอง

2. สัมฤทธิผลโดยรวมแต่ละด้านของนิสิตจากการประเมินของผู้ประเมินทุกฝ่าย

2.1 สัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาเอกและวิชาชีพครู ผลการประเมินปรากฏว่านิสิตส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลอยู่ในระดับค่อนข้างมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กันดิศ ชลสินธุ์ (2545 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าคุณลักษณะความเป็นครูของครูกลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร ประการหนึ่งคือมีความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชาเช่นเดียวกับ เอกรัตน์ มันตะสูตร (2536 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าครูชีววิทยาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนประจำจังหวัดทางภาคเหนือตอนล่างมีสมรรถภาพด้านเนื้อหาอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ทำนองเดียวกับการวิจัยของ สุภาพ คำวัง (2530 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าสมรรถภาพของครูผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพสาขาการสาธารณสุขมีความรู้ด้านวิชาการอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ถวิล ปานศรี (2541 : บทคัดย่อ) และสอดคล้องกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประถมศึกษาปีที่ 1 ตามทัศนะของครูใหญ่ ครู และผู้ปกครองในจังหวัดร้อยเอ็ดที่ต้องการครูที่มีความรู้ทางวิชาการในระดับค่อนข้างสูง (สมพร ปาละจูม, 2520 : บทคัดย่อ) และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มานพ ภายิตวิไลธรรม (2520 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าสมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่สังคมต้องการประการหนึ่งคือความสามารถทางวิชาการ แต่ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุญยัง หมั่นดี: บทคัดย่อ) ไพรัช ปานอุทัย (2530 : บทคัดย่อ) วราภรณ์ ปาลี (2537 : บทคัดย่อ) สุนทร จันทร์พรหม (2529 : บทคัดย่อ) มานพ เกตุเมฆ (2536 : บทคัดย่อ) และ สุทัศน์ ทองแดง (2528 : บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ครูพลศึกษาเขตการศึกษา 5 ครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ ครูสอนสุขศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 7 ครูช่างอุตสาหกรรมระดับมัธยมศึกษา สังกัดสามัญศึกษาจังหวัดพิจิตร

และครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดชัยนาท มีความรู้ความสามารถในทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น อย่างไรก็ตามผลการประเมินครั้งนี้ยังไม่เป็นไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตรที่ต้องการให้มีความรู้ดี จึงต้องมีการปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป เพื่อให้นิสิตมีความรู้ดีในที่สุด

2.2 สัมฤทธิผลด้านคุณธรรม ผลการประเมินปรากฏว่านิสิตส่วนใหญ่มีคุณธรรมอยู่ในระดับมากตรงกับความมุ่งหมายของหลักสูตรและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมจิตต์ เครือสุคนธ์ (2539 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าครูประจำกลุ่มทางไกลของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ในเขตภาคกลางมีคุณธรรมเกี่ยวกับการละวางความชั่วอยู่ในระดับสูง เช่นเดียวกับ ไพรัช ปานอุทัย (2530 : บทคัดย่อ) ที่วิจัยพบว่าครูพลศึกษาเขตการศึกษา 5 มีคุณธรรมความประพฤติอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มัณฑนา ปิยะมาดา (2511 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าลักษณะที่สำคัญของครูที่มีความสำคัญมากคือความเมตตากรุณา ความยุติธรรม ความซื่อตรง ซึ่งก็คือคุณธรรมของครูนั่นเอง จึงกล่าวได้ว่าการเรียนการสอนด้านนี้ประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายของหลักสูตรแล้ว

2.3 สัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์ ผลการประเมินปรากฏว่านิสิตส่วนใหญ่มีมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตรและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไพบูลย์ มูลพงษ์ (2530 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าประสิทธิผลการสอนของครูพลศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักศึกษาอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประโยชน์ จันทรโชติ (2520 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าลักษณะที่พึงประสงค์ของครูองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลาคือ มีสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียน การเรียนการสอนด้านนี้จึงกล่าวได้ว่าประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายของหลักสูตรทุกประการ

2.4 สัมฤทธิผลด้านการสอน ผลการประเมินปรากฏว่านิสิตส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลอยู่ในระดับค่อนข้างดี ไม่บรรลุความมุ่งหมายของหลักสูตรที่ต้องการให้อยู่ในระดับดี ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมบูรณ์ แว่นวิจัย (2541 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าครูพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 7 มีความสามารถในการสอนมาก เช่นเดียวกับการวิจัยของ รุ่ง ธรรมสละ (2541 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าครูช่างอุตสาหกรรมโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร มีความสามารถในการสอนระดับดี แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญยัง หมั่นดี (2532 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าครูพลศึกษาเขต 5 มีความสามารถทางการสอนอยู่ในระดับค่อนข้างดี เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ ประจักษ์ เชื้อเมืองพาน (2541 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าครูการศึกษาผู้ใหญ่ในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 2 มีความสามารถในการสอนอยู่ในระดับค่อนข้างมาก อย่างไรก็ตามยังต้องปรับปรุงการเรียนการสอนด้านนี้ให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้ได้

2.5 สัมฤทธิผลด้านการรับใช้และพัฒนาสังคม ผลการประเมินปรากฏว่านิสิตส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลอยู่ในระดับมาก ตรงกับความมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร (ถวิล ปานศรี, 2541 : บทคัดย่อ) และตรงกับลักษณะของครูที่เอื้อต่อการพัฒนาชนบทตามผลการวิจัยของ อนุศักดิ์ เกตสิริ (2526 : บทคัดย่อ) และยังตรงกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของครูพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 7 (สมบูรณ์ แว่นวิชัย, 2540 : บทคัดย่อ) จึงถือว่าการเรียนการสอนด้านนี้ประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายของหลักสูตรทุกประการ

3. การเปรียบเทียบผลการประเมินสัมฤทธิผลของนิสิตจากผู้ประเมินแต่ละฝ่าย

3.1 สัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาเอก อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกประเมินว่านิสิตส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลอยู่ในระดับมาก แตกต่างจากอาจารย์พี่เลี้ยงและนิสิตซึ่งประเมินว่าอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์สอนวิชาเอกเห็นว่านิสิตได้เรียนวิชาเอกอย่างเต็มที่ ทั้งทางทฤษฎีและการปฏิบัติผ่านการประเมินเป็นระยะตลอดมาเป็นระยะเวลาสามปีครึ่ง และผลการประเมินเมื่อพิจารณาจากเกรดเฉลี่ยที่นิสิตได้รับก็อยู่ในเกณฑ์สูง จึงประเมินว่านิสิตมีสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาเอกอยู่ในระดับมาก ส่วนอาจารย์พี่เลี้ยงและตัวนิสิตเองนั้นอาจยังไม่มั่นใจในความรู้ที่มีอยู่ หรืออาจเป็นไปได้ว่า ความรู้ทางทฤษฎีหรือการปฏิบัติที่ได้ศึกษามายังไม่สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ จึงประเมินว่านิสิตมีสัมฤทธิผลด้านนี้เพียงค่อนข้างมากเท่านั้น

3.2 สัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาชีพครู อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู อาจารย์พี่เลี้ยงและตัวนิสิตเองประเมินว่านิสิตส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทุกฝ่ายเห็นว่าในการเรียนการสอนนั้นต้องใช้ความรู้วิชาชีพครูตลอดเวลา มีปัญหาและอุปสรรคให้แก้ไขอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจประสบความสำเร็จหรือไม่ประสบความสำเร็จบ้าง จึงประเมินว่านิสิตมีสัมฤทธิผลด้านนี้อยู่ในระดับค่อนข้างมากเท่านั้น

3.3 สัมฤทธิผลด้านคุณธรรม ผู้ประเมินทุกฝ่ายประเมินไม่แตกต่างกันว่านิสิตส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเห็นว่านิสิตส่วนใหญ่มีจริยธรรมที่ดี ผู้ประเมินมีโอกาสสังเกตพฤติกรรมของนิสิตอย่างใกล้ชิดเป็นระยะเวลายาวนาน ทั้งที่มหาวิทยาลัยและโรงเรียนฝึกสอนจึงประเมินว่านิสิตมีสัมฤทธิผลด้านนี้อยู่ในระดับมาก

3.4 สัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์ อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกและอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครูประเมินว่านิสิตส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลอยู่ในระดับมาก แตกต่างจากอาจารย์พี่เลี้ยงและนิสิตเองที่ประเมินว่าอยู่ในระดับค่อนข้างมากเท่านั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกและอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครูใกล้ชิดกับนิสิตเกือบตลอดเวลาสี่ปี ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนิสิตเป็นไปอย่างดี ตลอดจนเมื่อนิสิตออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 1 – 3 ในโรงเรียนต่าง ๆ ก็ไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ขึ้นแต่ประการใด จึงประเมินว่านิสิตมีสัมฤทธิผลในระดับมาก ส่วนอาจารย์พี่เลี้ยงมีโอกาสใกล้ชิดนิสิตหนึ่งภาคเรียน ซึ่งเป็น

ช่วงที่นิสิตกำลังปรับตัวในโรงเรียนฝึกสอน อาจมองเห็นจุดบกพร่องบางประการของนิสิต จึงประเมินว่านิสิตมีสัมฤทธิผลค่อนข้างมาก เช่นเดียวกับตัวนิสิตเองอาจมีปัญหาหรืออุปสรรคในการสร้างความสัมพันธ์กับบุคลากรในโรงเรียนที่ตนออกไปฝึกสอน จึงประเมินว่าตนมีสัมฤทธิผลด้านนี้เพียงในระดับค่อนข้างมากเท่านั้น

3.5 สัมฤทธิผลด้านการสอน อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกและอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครูประเมินว่านิสิตส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลอยู่ในระดับดี แตกต่างจากอาจารย์พี่เลี้ยงและนิสิตที่ประเมินว่าอยู่ในระดับค่อนข้างดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกและอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครูเห็นว่า จากการเรียนวิชาเอก วิชาชีพครู และทดลองสอนในมหาวิทยาลัยนิสิตทำได้อย่างดี และเมื่อออกมาฝึกสอนก็สอนได้อย่างน่าพอใจ จึงประเมินว่านิสิตมีสัมฤทธิผลด้านนี้อยู่ในระดับดี ส่วนอาจารย์พี่เลี้ยงและนิสิตเองอาจเห็นว่าการสอนของนิสิตยังไม่ประสบผลสำเร็จอย่างสูงสุด เนื่องจากเป็นช่วงของการเริ่มต้นของการเป็นครูเท่านั้น จึงประเมินว่านิสิตมีสัมฤทธิผลอยู่ในระดับค่อนข้างดีเท่านั้น

3.6 สัมฤทธิผลด้านการรับใช้และพัฒนาสังคม อาจารย์ผู้สอนวิชาเอก อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตเองประเมินว่านิสิตส่วนใหญ่มีสัมฤทธิผลอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการวิจัยของ ถวิล ปานศรี (2541 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าบทบาทที่เป็นจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ครูทำมากคือด้านบริการชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขณะออกฝึกสอนนิสิตต้องปฏิบัติงานต่าง ๆ ในลักษณะของการบริการและพัฒนาโรงเรียน นอกจากจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน และทำได้สำเร็จลุล่วงตามที่ได้รับมอบหมาย จึงประเมินว่ามีสัมฤทธิผลอยู่ในระดับมาก แตกต่างจากอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครูซึ่งประเมินว่า อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะไม่มีโอกาสได้เห็นผลงานด้านนี้ของนิสิตมากนัก หรืออาจเป็นเพราะเห็นว่านิสิตยังไม่ได้ออกไปปฏิบัติงานจริงในชุมชนของตน จึงยังไม่มั่นใจว่านิสิตมีความสามารถด้านนี้มากเต็มที่ จึงประเมินว่านิสิตมีสัมฤทธิผลเพียงค่อนข้างมากเท่านั้น

4. ความสอดคล้องกันของการประเมินสัมฤทธิผลของผู้ประเมินแต่ละฝ่าย ผู้ประเมินทุกฝ่ายทั้งอาจารย์ผู้สอนวิชาเอก อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตเองต่างประเมินสัมฤทธิผลของนิสิตสอดคล้องกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ ทุกฝ่ายประเมินสัมฤทธิผลของนิสิตตรงกัน นั่นคือสัมฤทธิผลที่ได้จากการประเมินนี้น่าจะตรงกับสัมฤทธิผลที่แท้จริงของนิสิตนั่นเอง

5. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนแก่นิสิต ปัญหาและอุปสรรคทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นปัญหาการเดินทาง ปัญหาการขาดแคลนอาจารย์ผู้สอน ปัญหาขาดตำราและสื่อการสอน ปัญหาห้องปฏิบัติการ ปัญหาการจัดกิจกรรม รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ ล้วนเกิดจากวิกฤติการที่ต้องย้ายคณะศึกษาศาสตร์ บางเขน ไปจัดตั้งเป็นคณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ ทั้งสิ้น ทั้งนี้เป็นเพราะมหาวิทยาลัยไม่มีแผนที่จะดำเนินการเช่นนี้มาก่อน แต่ต้องดำเนินการย้ายทั้งอาจารย์ บุคลากร และนิสิต ไปองครักษ์

อย่างฉุกระหุก ไม่มีการเตรียมการให้พร้อมเสียก่อน ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ จึงเกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม ปัญหาเหล่านี้จะค่อย ๆ ลดลงหลังจากปีการศึกษา 2544 เป็นต้นไป เพราะอาคารสถานที่และแผนการดำเนินงานต่าง ๆ ของคณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ ได้จัดทำสำเร็จเรียบร้อยแล้ว พร้อมจะดำเนินการต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการประเมินสัมฤทธิผลของนิสิต 5 ด้าน ผลปรากฏว่าเป็นไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) 3 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม ด้านมนุษยสัมพันธ์และด้านการรับใช้และพัฒนาสังคม (สัมฤทธิผลอยู่ในระดับมาก) อีก 2 ด้าน คือ ด้านความรู้ทั้งวิชาเอกและวิชาชีพครู และด้านการสอน (สัมฤทธิผลอยู่ในระดับค่อนข้างมากหรือค่อนข้างดี) ยังไม่ถึงระดับมากหรือดีตามความมุ่งหมายของหลักสูตร เมื่อพิจารณารายละเอียดในด้านความรู้พบว่านิสิตมีความเข้าใจเนื้อหาวิชา วิธีการหรือกระบวนการ ความจำเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการ การนำความเข้าใจเนื้อหาและวิธีการไปใช้ในการแก้ปัญหาอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ส่วนในด้านการสอนพบว่านิสิตมีความสามารถเกี่ยวกับสื่อการสอนและการวัดผลอยู่ในระดับค่อนข้างดี เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้นิสิตมีสัมฤทธิผลสูงขึ้นถึงระดับมาก (ดี) สมควรดำเนินการดังต่อไปนี้

1.1 ด้านความรู้ ในการเรียนการสอนควรมุ่งเน้นให้นิสิตเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ คือให้นิสิตศึกษาค้นคว้าและจำกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตัวเองให้มากขึ้น เพื่อจะได้เกิดความรู้ที่ถูกต้อง ชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชา วิธีการหรือกระบวนการ ตลอดจนการนำไปใช้แก้ปัญหาก็ตาม นอกจากนั้นต้องจัดให้นิสิตมีโอกาสทบทวนโดยการนำความรู้ความเข้าใจไปใช้เป็นประจำเสมอ เช่น มีการทดสอบเป็นระยะ ๆ นำปัญหาที่ต้องใช้ความรู้ความเข้าใจมาให้นิสิตวิเคราะห์ และแก้ปัญหา เป็นต้น และยังต้องจัดเตรียมห้องปฏิบัติการให้พร้อม เพื่อนิสิตจะได้มีโอกาสนำความรู้ที่ได้มาทดลองปฏิบัติอย่างเต็มที่ นอกจากนี้การเรียนการสอนวิชาชีพครูต้องมุ่งเน้นให้นิสิตปฏิบัติจริงให้มาก วิชาประสบการณ์วิชาชีพที่นิสิตต้องไปศึกษาที่โรงเรียน ควรทำความเข้าใจระหว่างคณะศึกษาศาสตร์กับโรงเรียน ตลอดจนระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับอาจารย์ของโรงเรียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจและร่วมมือกัน ซึ่งจะส่งผลให้นิสิตได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพอย่างเต็มที่ตามความมุ่งหมายของรายวิชา อีกประการหนึ่งควรจัดเตรียมตำราวิชาชีพครูและตัวอย่างรูปแบบการสอนต่าง ๆ ให้พร้อมเพรียง เพื่อให้นิสิตได้ศึกษาค้นคว้า หากปฏิบัติเช่นนี้สัมฤทธิผลด้านความรู้ของนิสิตน่าจะอยู่ที่ระดับสูงขึ้น ถึงระดับมากที่กำหนดไว้ในความมุ่งหมายของหลักสูตรได้

1.2 ด้านการสอน ที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขคือ ความสามารถเกี่ยวกับสื่อการสอนและการวัดผล ในการเรียนการสอนต้องเน้นให้นิสิตเข้าใจเทคนิคและวิธีการผลิตสื่อ และการใช้สื่อ ตลอดจนนวัตกรรมใหม่ ๆ ทางคอมพิวเตอร์ให้มาก โดยการให้ปฏิบัติจริงให้มากที่สุด ส่วนการวัดผลนั้นต้องเน้นให้เด็กเกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือและวิธีการวัดผลอย่างหลากหลาย โดยให้ปฏิบัติจริง ไม่ว่าจะเป็นการสร้างเครื่องมือ หรือการนำเครื่องมือไปใช้ นอกจากนี้ยังต้องให้เกิดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการวัดผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มอีกด้วย เมื่อปฏิบัติตามนี้นิสิตน่าจะมีสัมฤทธิผลด้านการสอนสูงขึ้น ถึงระดับดีที่กำหนดไว้ในความมุ่งหมายของหลักสูตรได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

2.1 ควรนำแบบประเมินสัมฤทธิผลของนิสิตไปประเมินสัมฤทธิผลนิสิตวิชาเอกอื่น ในหลักสูตร การศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) เพื่อศึกษาถึงความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงของแบบประเมิน และศึกษาสัมฤทธิผลด้านต่าง ๆ ที่ประเมินได้ต่อไป

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับโครงสร้าง เนื้อหาของหลักสูตร ตลอดจนวิธีการจัดการเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ ให้นิสิต เพื่อทราบว่ามีองค์ประกอบ เนื้อหา วิธีการ และกิจกรรม เพื่อให้นิสิตมีสัมฤทธิผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตรเพียงใด เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาหลักสูตรในโอกาสต่อไป

บรรณานุกรม

กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ *แนะแนวการปฏิบัติตามคุณธรรม 4 ประการ และการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ* กรุงเทพฯ 2526

กันดิศ ชลสินธุ์ *การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะความเป็นครูกลุ่มธนบุรีใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร* ปริญญานิพนธ์ กศม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2545

โกสินทร์ รังสยาพันธ์ *ปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู* กรุงเทพฯ กรมการฝึกหัดครู 2530

คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ *คู่มือฝึกสอนปีการศึกษา 2544* อัดสำเนา

โฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์ *การพัฒนาประเทศไทย : แนวความคิดและทิศทาง* สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรุงเทพฯ 2538

งานกิจการนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ บางเขน *รายงานผลการประเมินโครงการอบรมด้านจริยธรรมของนิสิตเพื่อพัฒนานิสิต ณ สวนแสงจันทร์ปฏิบัติธรรม* กรุงเทพฯ 2542

จริยาภรณ์ สุจิโมระ *การศึกษาคุณลักษณะและบทบาทของครูในการส่งเสริมนักเรียนในโครงการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี* ปริญญานิพนธ์ กศม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2537

จำนง กงทอง *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูช่างอุตสาหกรรมสาขาวิชาช่างก่อสร้างที่สอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12* ปริญญานิพนธ์ กศม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2538

เฉลียว บุรีภักดี *รายงานการวิจัยเรื่องลักษณะของครูที่ดี* กรุงเทพฯ กรมการฝึกหัดครู, 2520

ชุติวรรณ เพ็ญเพียร *สถิติไม่อิงพารามิเตอร์* กรุงเทพมหานคร ภาควิชาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2539

ถวิล ปานศรี *บทบาทของครูพลศึกษาที่เป็นจริงกับที่พึงปรารถนาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร* ปริญญานิพนธ์ กศม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2541

ธรรมรส โชติกุลชร *มนุษยสัมพันธ์* กรุงเทพฯ โอเดียนสโตร์ มปพ.

นิพนธ์ คันธเสวี *มนุษยสัมพันธ์เพื่อการพัฒนาสังคม* กรุงเทพ โอเดียนสโตร์ 2528

นภาพรรณ วิโรทัยสกุล *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจตามทัศนะของนักศึกษาสายบริหารธุรกิจระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลในเขตกรุงเทพมหานคร* ปริญญานิพนธ์ กศม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2539

บุญถึง แน่นหนา *3 ยุคของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ* สารานุกรมศึกษาศาสตร์ฉบับรวมเล่มเฉพาะเรื่อง อันดับที่ 1 โครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2543

บุญยัง หมั่นดี *การศึกษาคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2532

ประจักษ์ เชื้อเมืองพาน *ความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญแบบชั้นเรียน ในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร 2 ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของครู* สารนิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2541

ประโยชน์ จันทรโชติ *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2520

ประจิตร โหรา *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนศิลป สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่าง ในทัศนะของนักศึกษาศิลปะ* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2540

ผ่องศรี ศรีวัง *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสอนนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในเขตภาคกลาง* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2535

ฝ่ายจรรยาครู กองมาตรฐานวิชาชีพครู สำนักเลขาธิการคุรุสภา *สรุปรายงานการสัมมนาทางวิชาการเรื่องคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู* กรุงเทพฯ 2529

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 กรุงทพฯ สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์ 2525

พชวรรณ ครุฑนาค *ความคาดหวังเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดา ครู และผู้ใหญ่ทั่วไปในทัศนะของครู ผู้ปกครอง และนักเรียนในโรงเรียนมัธยมราชวินิตมัธยม กรุงเทพมหานคร* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2542

พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ *มนุษยสัมพันธ์* กรุงเทพฯ รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์ 2528

พระดุษฎี เมกงกุโร *การพัฒนาสังคมในทัศนะของพุทธทาสภิกขุ* กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง 2532

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต) *ธรรมนูญชีวิต* กรุงเทพฯ มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ 2535

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) *ทศวรรษธรรมทัศน์พระธรรมปิฎก หมวดสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์* กรุงเทพฯ ธรรมสภา 2543

พระราชวรมุณี (ประยุทธ์ ปยุตโต) *คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนรุ่นใหม่* กรุงเทพฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2528

พลศักดิ์ จิรไกรศิริ *การพัฒนาหมู่บ้านตามอุดมการณ์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง* รายงานการวิจัย งานส่งเสริมวิจัยและตำรา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2529

พันธ์เพ็ญ หีบเพ็ชร *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสอนวิชาชีพระยะสั้นตามทัศนะของนักศึกษาผู้ใหญ่ วิทยาลัยสารพัดช่างในเขตภาคใต้* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2540

พิรุณรัตน์ สันติลีลา *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูแนะแนวตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญด้านการแนะแนวและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยการใช้เทคนิคเดลฟาย* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2541

พีระศักดิ์ จันทร์สำราญ *ความต้องการพัฒนาคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพเสริมอิสระในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2542

พุทธทาสภิกขุ ปัญญานันทภิกขุ *คุณธรรมของชีวิตที่ดีงาม* กรุงเทพฯ ธรรมสภา ม.ป.พ.

พูลสุข สังข์รุ่ง *มนุษยสัมพันธ์ในองค์การ* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ ศูนย์เอกสารและตำรา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต 2543

ไพบูลย์ มูลพงษ์ *ความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาเอกพลศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลการสอนของครูพลศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2530

ไพรัช ปานอุทัย *คุณลักษณะของครูพลศึกษาที่เป็นอยู่และที่พึงประสงค์ตามทัศนะของผู้บริหารการศึกษาและศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 5* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2530

มนตรี จุฬาวัฒนทล *รายงานการวิจัยเอกสารเรื่องนโยบายการผลิตและการพัฒนาครู* กรุงเทพฯ สำนักงานปฏิรูปวิชาชีพครู สกศ. 2543

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ *คู่มือและหลักสูตรการศึกษาขั้นปริญญาตรี* ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 4 พ.ศ. 2536

มัณฑนา ปิยะมาดา *การสำรวจคุณลักษณะของครูในจังหวัดพระนครธนบุรี* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2511

มาณพ ภาษิตวิไลธรรม *สมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่สังคมต้องการในจังหวัดสกลนครและนครพนม* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2520

มานพ เกตุเมฆ *การศึกษาสมรรถภาพพื้นฐานของครูช่างอุตสาหกรรมระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดพิจิตร* ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร 2536

ยุพา นันทะไชย *จริยธรรมและจรรยาสำหรับครู* กรุงเทพฯ ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2536

โยธิน ศันสนยุทธ *มนุษยสัมพันธ์* กรุงเทพฯ ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ 2525

ระวัง เนตรโพธิ์แก้ว *มนุษยสัมพันธ์ในองค์การ* กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์พิทักษ์อักษร 2543

รุ่ง ธรรมสละ *พฤติกรรมของครูช่างอุตสาหกรรมตามความคิดเห็นของครูและนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดสามัญศึกษา กรุงเทพฯ* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2541

วราภรณ์ ปาลี *การศึกษาสมรรถภาพและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของครูวิทยาศาสตร์ ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์* วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร 2537

วัฒนา พัฒนพงศ์ *มนุษยสัมพันธ์* กรุงเทพฯ ต้นอ้อแกรมมี จำกัด 2539

วิทยากร เชียงกูล *การพัฒนาเศรษฐกิจสังคมไทย : บทวิเคราะห์* กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์ฉับแกระ 2527

วิไลวรรณ ชินพงษ์ *การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2539

สมจิตต์ เครือสุคนธ์ *การศึกษาคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มทางไกลของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนในเขตภาคกลาง* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2539

สมชาย กล้าเวช *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูพลศึกษาในพื้นที่พัฒนาเพื่อความมั่นคง จังหวัดชายแดนภาคใต้* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2528

สมบูรณ์ แว่นวิชัย *บทบาทที่พึงประสงค์และที่เป็นจริงของครูพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 7 ตามการรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ร่วมงาน และครูพลศึกษา* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2540

สมพร ปาละจูม *สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประถมศึกษาปีที่ 1 ในทัศนะของครูใหญ่ ครู และผู้ปกครองในจังหวัดร้อยเอ็ด* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2520

สมพร เทพสิทธา *การพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคม และการพัฒนาคน : ศาสนากับการศึกษา* กรุงเทพฯ สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ 2539

สมพร สุทัศนีย์, ม.ร.ว. *มนุษยสัมพันธ์* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2539

สาโรช บัวศรี *ความคิดบางประการทางการศึกษา* กรุงเทพฯ กรมการฝึกหัดครู 2514

สุทัศน์ ทองแดง *พฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดชัยนาท* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2528

สุนีย์ เหมะประสิทธิ์ *ทฤษฎีสรรคนิยม* สารานุกรมคณะศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ 21 (ตุลาคม 2543) กรุงเทพฯ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2543

สุภาพ คำวัง *สมรรถฐานของครูผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาชีพสาขาการสาธารณสุขในทัศนะของผู้บริหาร ครูและนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2530

สุนทร จันทร์พรหม *คุณลักษณะของครูสุขศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 7* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2529

สุรางค์ โค้วตระกูล *จิตวิทยาการศึกษา* พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2541

แสนแสบรุ่น 3 *แสนแสบ 168 อนุสรณ์ 50 ปี 2544*

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ *หลักและทฤษฎีการปลูกฝังสร้างเสริมจริยธรรม* กรุงเทพฯ 2529

อนุศักดิ์ เกตุสิริ *ลักษณะของครูที่เอื้อต่อการพัฒนาชนบทตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสภาตำบลในเขตรับผิดชอบของวิทยาลัยครูอุบลราชานี* วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัย 2536

อาภรณ์ ใจเที่ยง *หลักการสอน* กรุงเทพฯ โอ.เอส.พริ้นติ้งเฮาส์ 2537

อุไรวรรณ คำภูแสน *การติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาในโครงการครุทายาทระดับมัธยมศึกษาหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต ในโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ สถาบันราชภัฏพระนครปีการศึกษา 2538* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2542

เอกรัตน์ มันตรสูตร *การศึกษาสมรรถภาพด้านความรู้ในเนื้อหาวิชาของครูชีววิทยาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนประจำจังหวัดของเขตภาคเหนือตอนล่างโดยการใช้เดลฟายเทคนิค* วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร 2536

Anita E. Woolfolk *Educational Psychology* 7th edition, Allyn and Bacon, Boston 1998

Dennis M. McInerney and Valentina McInerney *Educational Psychology : Constructing Learning* 2nd edition, Prentice Hall 1998

Elliott Knatochwill and others *Educational Psychology : Effective Teaching, Effective Learning* Brown & Benchmark Publishers Singapore 1966

_____ *Educational Psychology : Effective Teaching, Effective Learning* 3rd edition McGraw-Hill Companies, Inc, 2000

Rick McCown, Marcy Driscoll and Perter Geiger Roof *Educational Psychology : A Learning-Centered Approach to Classroom Practice* 2nd edition , Allyn & Bacon, Boston 1996

ภาคผนวก

แบบประเมินสัมฤทธิผลของนิสิต

ประเมินโดย

☐ อาจารย์ผู้สอนวิชาเอก

☐ อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู

☐ อาจารย์พี่เลี้ยง

แบบประเมินสัมฤทธิผลของนิสิตชั้นปีที่ 4
คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

- ด้านความรู้
- ด้านคุณธรรม
- ด้านมนุษยสัมพันธ์
- ด้านการสอน
- ด้านการรับใช้และพัฒนาสังคม

แบบประเมินสัมฤทธิผลของนิสิตชั้นปีที่ 4

คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....

คำชี้แจง

1. แบบประเมินชุดนี้มีจุดประสงค์ เพื่อประเมินสัมฤทธิผลของนิสิตชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งกำลังออกฝึกสอน เพื่อทราบถึงสัมฤทธิผลด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความรู้ คุณธรรม มนุษย์สัมพันธ์ การสอน การรับใช้และพัฒนาสังคม
2. แบบประเมินชุดนี้มี 5 ฉบับ ประกอบด้วย
   - 2.1 แบบประเมินความรู้
   - 2.2 แบบประเมินคุณธรรม
   - 2.3 แบบประเมินมนุษย์สัมพันธ์
   - 2.4 แบบประเมินการสอน
   - 2.5 แบบประเมินการรับใช้และพัฒนาสังคม
3. การประเมินครั้งนี้ ไม่มีผลต่อเกรดฝึกสอนของนิสิตแต่อย่างใด
4. ข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะนำเสนอเป็นผลการวิจัยโดยรวม ไม่แยกเสนอเป็นการเฉพาะ จึงไม่มีผลกระทบต่อนิสิตเป็นรายบุคคล
5. ผลการประเมินครั้งนี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะเป็นข้อมูลในการติดตามผล และปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตต่อไป จึงขอความกรุณาได้โปรดประเมินให้ตรงกับความเป็นจริงให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้

ขอขอบคุณอย่างสูง

(รศ. ชูชีพ อ่อนโคกสูง)

หัวหน้าโครงการวิจัย

แบบประเมินสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาเอก

ชื่อนิสิต.....

วิชาเอก.....

□ **ความรู้** หมายถึง ความเข้าใจเนื้อหาและวิธีการ สามารถจดจำนื้อหาและวิธีการเหล่านั้นไว้ได้เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาต่อไป

□ **โปรดพิจารณาว่า** นิสิตที่ท่านประเมินมีความรู้แต่ละข้ออยู่ในระดับใด แล้วเขียนเครื่องหมาย ✔ ลงในช่องที่ต้องการ

ข้อ	ความรู้	ระดับที่ประเมิน				
		มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย
1	ความเข้าใจเนื้อหาวิชา (ความคิดรวบยอด ทฤษฎี และหลักการต่าง ๆ)	.....	.....	.....	.....	.....
2	ความเข้าใจวิธีการหรือกระบวนการ (นำความเข้าใจไปปฏิบัติ วิธีการแสวงหาความรู้ วิธีการปฏิบัติต่าง ๆ)	.....	.....	.....	.....	.....
3	ความจำเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการ (จำข้อมูลที่เข้าใจและวิธีการ หรือกระบวนการต่าง ๆ).....	.....	.....	.....	.....	.....
4	การนำความเข้าใจเนื้อหาและวิธีการไปใช้แก้ปัญหา.....	.....	.....	.....	.....	.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

แบบประเมินสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาชีพครู

ชื่อนิสิต.....

วิชาเอก.....

□ **ความรู้** หมายถึง ความเข้าใจเนื้อหาและวิธีการ สามารถจดจำเนื้อหาและวิธีการเหล่านั้นไว้ได้เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาต่อไป

□ **โปรดพิจารณาว่า** นิสิตที่ท่านประเมินมีความรู้แต่ละข้ออยู่ในระดับใด แล้วเขียนเครื่องหมาย ✔ ลงในช่องที่ต้องการ

ข้อ	ความรู้	ระดับที่ประเมิน				
		มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย
1	ความเข้าใจเนื้อหาวิชา (ความคิดรวบยอด ทฤษฎี และหลักการต่าง ๆ)	.....	.....	.....	.....	.....
2	ความเข้าใจวิธีการหรือกระบวนการ (นำความเข้าใจไปปฏิบัติ วิธีการแสวงหาความรู้ วิธีการปฏิบัติต่าง ๆ)	.....	.....	.....	.....	.....
3	ความจำเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการ (จำข้อมูลที่เข้าใจและวิธีการ หรือกระบวนการต่าง ๆ).....	.....	.....	.....	.....	.....
4	การนำความเข้าใจเนื้อหาและวิธีการไปใช้แก้ปัญหา.....	.....	.....	.....	.....	.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

แบบประเมินสัมฤทธิผลด้านคุณธรรม

ชื่อนิสิต.....

วิชาเอก.....

□ **คุณธรรม** หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในทำนองคลองธรรมและระเบียบแบบแผนอันดีงามของสังคม

□ **โปรดพิจารณาว่า** นิสิตที่ท่านประเมินมีพฤติกรรมแต่ละข้ออยู่ในระดับใด แล้วเขียนเครื่องหมาย ✔ ลงในช่องที่ต้องการ

ข้อ	พฤติกรรมที่ประเมิน	ระดับที่ประเมิน				
		มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่ปรากฏ
1	ยุติธรรม (เที่ยงธรรม).....	.....	.....	.....	.....	.....
2	เมตตากรุณา.....	.....	.....	.....	.....	.....
3	ยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
4	ซื่อสัตย์สุจริต.....	.....	.....	.....	.....	.....
5	ดื่มสุราหรือของมึนเมา.....	.....	.....	.....	.....	.....
6	เล่นการพนัน.....	.....	.....	.....	.....	.....
7	กระทำผิดเรื่องชู้สาว.....	.....	.....	.....	.....	.....
8	สูบบุหรี่.....	.....	.....	.....	.....	.....
9	ดูหมิ่นศาสนาอื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
10	เสียสละเพื่อส่วนรวม.....	.....	.....	.....	.....	.....
11	วางตัวเหมาะสม.....	.....	.....	.....	.....	.....
12	ทำตัวเสเพล.....	.....	.....	.....	.....	.....
13	อุทิศเวลาในการทำงาน.....	.....	.....	.....	.....	.....
14	รับผิดชอบงานในหน้าที่.....	.....	.....	.....	.....	.....
15	รับผิดชอบต่อการกระทำของตน....	.....	.....	.....	.....	.....
16	ตรงต่อเวลา.....	.....	.....	.....	.....	.....
17	ประเมินและปรับปรุงตน.....	.....	.....	.....	.....	.....
18	ประจบสอพลอ.....	.....	.....	.....	.....	.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แบบประเมินสัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์

ชื่อนิสิต.....

วิชาเอก.....

❑ **มนุษยสัมพันธ์** หมายถึง ความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น อาทิ นักเรียน ผู้ปกครอง และเพื่อนร่วมงาน เป็นต้น

❑ **โปรดพิจารณาว่า** นิสิตที่ท่านประเมินมีพฤติกรรมแต่ละข้ออยู่ในระดับใด แล้วเขียนเครื่องหมาย ✔ ลงในช่องที่ต้องการ

ข้อที่	พฤติกรรมที่ประเมิน	ระดับที่ประเมิน				
		มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่ปรากฏ
1	เป็นมิตรกับบุคคลอื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
2	สนใจหมั่นไต่ถามทุกข์สุข.....	.....	.....	.....	.....	.....
3	ช่วยเหลือบุคคลอื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
4	ให้คำปรึกษาหารือบุคคลอื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
5	ปฏิบัติต่อบุคคลอื่นสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล.....	.....	.....	.....	.....	.....
6	ร่วมมือในกิจกรรมกับบุคคลอื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
7	สุภาพยิ้มแย้มแจ่มใส.....	.....	.....	.....	.....	.....
8	ร่วมมือและช่วยเหลือชุมชน.....	.....	.....	.....	.....	.....
9	ต้อนรับและเป็นกันเองกับผู้ที่มาติดต่อ....	.....	.....	.....	.....	.....
10	ปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้.....	.....	.....	.....	.....	.....
11	ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
12	ร่วมมือในกิจกรรมโรงเรียน/มหาวิทยาลัย/หน่วยงานอื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
13	ช่วยเหลือและแนะนำบุคลากรใหม่.....	.....	.....	.....	.....	.....
14	สุภาพต่อผู้บังคับบัญชา.....	.....	.....	.....	.....	.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

แบบประเมินสัมฤทธิผลด้านการสอน

ชื่อนิสิต.....

วิชาเอก.....

❑ **การสอน** หมายถึง การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย คือให้มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และจิตใจดีงาม นำความรู้และทักษะที่ได้ไปใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้

❑ **โปรดพิจารณาว่า** นิสิตที่ท่านประเมินมีความสามารถแต่ละข้ออยู่ในระดับใด แล้วเขียนเครื่องหมาย ✔ ลงในช่องที่ต้องการ

ข้อ	หัวข้อที่ประเมิน	ระดับที่ประเมิน				
		ดี	ค่อนข้างดี	พอใช้	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี
1	<u>การเตรียม</u> (ทำแผนการสอนโดยมีเนื้อหาวิธีสอนและการวัดผลสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย).....	.....	.....	.....	.....	.....
2	<u>วิธีสอน</u> (ดำเนินการสอนสอดคล้องตามแผนการสอนที่คำนึงถึงนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มีการนำเข้าสู่บทเรียน สอนตามขั้นตอน จัดกิจกรรม การใช้คำถาม การส่งเสริมให้แสดงความคิดเห็น การใช้ความรู้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่และสรุปได้อย่างเหมาะสม).....	.....	.....	.....	.....	.....
3	<u>การส่งเสริมและให้กำลังใจ</u> (ชมเชย ยกย่องหรือเสริมแรงได้เหมาะสม).....	.....	.....	.....	.....	.....
4	<u>การให้โอกาส</u> (เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงออกและรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน).....	.....	.....	.....	.....	.....
5	<u>เนื้อหาวิชา</u> (ถูกต้องชัดเจน ทันเหตุการณ์ครอบคลุมวัตถุประสงค์เหมาะสมกับระดับชั้น).....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อ	หัวข้อที่ประเมิน	ระดับที่ประเมิน				
		ดี	ค่อนข้างดี	พอใช้	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี
6	<u>สื่อการสอน</u> (สามารถเลือก เตรียม และใช้สื่อการสอน ทั้งวัสดุ เครื่องมือ และกิจกรรมหรือวิธีการได้เหมาะสมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย เนื้อหา และผู้เรียน).....	.....	.....	.....	.....	.....
7	<u>การวัดผล</u> (ใช้เครื่องมือวัดอย่างมีระบบหลายวิธี วัดนักเรียนได้ทั่วถึงและตรงตามจุดมุ่งหมาย).....	.....	.....	.....	.....	.....
8	<u>การปกครองชั้น</u> (ควบคุมให้นักเรียนประกอบกิจกรรมให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายและเหมาะสมกับสถานการณ์ ดูแลเอาใจใส่อย่างทั่วถึง ปลูกฝังความมีวินัยด้วยท่วงทีวาจาที่เหมาะสม).....	.....	.....	.....	.....	.....
9	<u>ความรับผิดชอบ</u> (ตรงต่อเวลา รับผิดชอบต่อตนเอง และหน้าที่).....	.....	.....	.....	.....	.....
10	<u>บุคลิกภาพ</u> (มีความมั่นใจ กระตือรือร้น การแต่งกายเหมาะสม กิริยามารยาทเรียบร้อย เป็นตัวอย่างที่ดี).....	.....	.....	.....	.....	.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

แบบประเมินสัมฤทธิผลด้านความสามารถในการรับใช้และพัฒนาสังคม

ชื่อนิสิต.....

วิชาเอก.....

□ **การรับใช้และพัฒนาสังคม** หมายถึง การร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่คณะ ชุมชนหรือสังคมที่ตนเป็นสมาชิกด้วยความจริงใจ เต็มกำลังสติปัญญาความสามารถ เพื่อให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ดร.พลศักดิ์ จิรไกรศิริ วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้านตามอุดมการณ์แผ่นดินธรรมแผนดินทอง พบว่าการพัฒนาสังคมต้องประกอบด้วยหลัก 9 ประการคือ นิยมประชาธิปไตย พร้อมใจและสิทธิ มีสติในการพึ่งตนเอง เป็นกันเองฉันท์ญาติมิตร และตั้งจิตอยู่ในคุณธรรม ซึ่งสามารถกำหนดเป็นพฤติกรรมได้ 13 ข้อ

□ **โปรดพิจารณาว่า** นิสิตที่ท่านประเมินมีพฤติกรรมแต่ละข้ออยู่ในระดับใด แล้วเขียนเครื่องหมาย ✔ ลงในช่องที่ต้องการ

ที่	พฤติกรรมที่ประเมิน	ระดับที่ประเมิน				
		มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่ปรากฏ
1	การให้ความร่วมมือ.....	.....	.....	.....	.....	.....
2	การยอมรับนับถือผู้อื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
3	การตัดสินด้วยปัญญา.....	.....	.....	.....	.....	.....
4	การอาสาและริเริ่ม.....	.....	.....	.....	.....	.....
5	การยึดประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก.....	.....	.....	.....	.....	.....
6	ความสามารถในการแก้ปัญหา.....	.....	.....	.....	.....	.....
7	การพึ่งตนเองได้.....	.....	.....	.....	.....	.....
8	ความสัมพันธ์ฉันญาติมิตรกับผู้อื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
9	ความสามารถในการรักษาหน้าที่.....	.....	.....	.....	.....	.....
10	ความมีเสรีภาพ.....	.....	.....	.....	.....	.....
11	ความสามารถในการรั๊กษาสิทธิ.....	.....	.....	.....	.....	.....
12	ความสามารถในการพัฒนาตนเอง.....	.....	.....	.....	.....	.....
13	ความมีคุณธรรม.....	.....	.....	.....	.....	.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

แบบประเมินสัมฤทธิผลของนิสิต

ประเมินโดยนิสิตเอง

แบบสอบถามปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน

แบบประเมินสัมฤทธิผลของนิสิตชั้นปีที่ 4
คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

- ด้านความรู้
- ด้านคุณธรรม
- ด้านมนุษยสัมพันธ์
- ด้านการสอน
- ด้านการรับใช้และพัฒนาสังคม

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ โทร. 1307

ที่ ทม 1010(13)/ **วันที่** 27 กุมภาพันธ์ 2545

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการประเมินสัมฤทธิ์ผลของนิสิต

เรียน นิสิตฝึกสอน

ด้วยคณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ ได้มอบหมายให้ รองศาสตราจารย์ชูชีพ อ่อนโคกสูง และคณะทำการวิจัย เรื่อง "สัมฤทธิ์ผลของนิสิตชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ" เพื่อทราบว่านิสิตมีสัมฤทธิ์ผลด้านความรู้ คุณธรรม มนุษย์สัมพันธ์ การสอน การรับใช้และพัฒนาสังคม มากน้อยเพียงไร เพื่อเป็นการติดตามผลและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) ให้ดียิ่งขึ้น ในการนี้มีผู้ประเมินหลายฝ่ายประกอบด้วย อาจารย์วิชาเอก อาจารย์วิชาชีพครู อาจารย์พี่เลี้ยงและตัวนิสิตเอง ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่เที่ยงตรงมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

ในส่วนของนิสิต ขอให้ประเมินตนเองว่ามีสัมฤทธิ์ผลด้านต่าง ๆ ทั้ง 5 ด้าน นั้นมากน้อยเท่าไร อย่างตรงไปตรงมาตามความเป็นจริงให้มากที่สุด และการประเมินครั้งนี้ไม่มีผลต่อเกรดฝึกสอนของนิสิตแต่อย่างไร

จึงเรียนมาเพื่อทราบและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(นายวิโรจน์ เอ็งสุโสภณ)
รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์

แบบประเมินสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาเอก

ชื่อนิสิต.....

วิชาเอก.....

□ **ความรู้** หมายถึง ความเข้าใจเนื้อหาและวิธีการ สามารถจดจำเนื้อหาและวิธีการเหล่านั้นไว้ได้เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาต่อไป

□ **โปรดพิจารณาว่า** นิสิตมีความรู้แต่ละข้ออยู่ในระดับใด แล้วเขียนเครื่องหมาย ✔ ลงในช่องที่ต้องการ

ข้อ	ความรู้	ระดับที่ประเมิน				
		มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย
1	ความเข้าใจเนื้อหาวิชา (ความคิดรวบยอด ทฤษฎี และหลักการต่าง ๆ)	.....	.....	.....	.....	.....
2	ความเข้าใจวิธีการหรือกระบวนการ (นำความเข้าใจไปปฏิบัติ วิธีการแสวงหาความรู้ วิธีการปฏิบัติต่าง ๆ)	.....	.....	.....	.....	.....
3	ความจำเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการ (จำข้อมูลที่เข้าใจและวิธีการ หรือกระบวนการต่าง ๆ).....	.....	.....	.....	.....	.....
4	การนำความเข้าใจเนื้อหาและวิธีการไปใช้แก้ปัญหา.....	.....	.....	.....	.....	.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

แบบประเมินสัมฤทธิผลด้านความรู้วิชาชีพครู

ชื่อนิสิต.....

วิชาเอก.....

□ ความรู้ หมายถึง ความเข้าใจเนื้อหาและวิธีการ สามารถจดจำเนื้อหาและวิธีการเหล่านั้นไว้ได้เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาต่อไป

□ **โปรดพิจารณาว่า** นิสิตมีความรู้แต่ละข้ออยู่ในระดับใด แล้วเขียนเครื่องหมาย ✔ ลงในช่องที่ต้องการ

ข้อ	ความรู้	ระดับที่ประเมิน				
		มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย
1	ความเข้าใจเนื้อหาวิชา (ความคิดรวบยอด ทฤษฎี และหลักการต่าง ๆ)	.....	.....	.....	.....	.....
2	ความเข้าใจวิธีการหรือกระบวนการ (นำความเข้าใจไปปฏิบัติ วิธีการแสวงหาความรู้ วิธีการปฏิบัติต่าง ๆ)	.....	.....	.....	.....	.....
3	ความจำเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการ (จำข้อมูลที่เข้าใจและวิธีการ หรือกระบวนการต่าง ๆ).....	.....	.....	.....	.....	.....
4	การนำความเข้าใจเนื้อหาและวิธีการไปใช้แก้ปัญหา.....	.....	.....	.....	.....	.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

แบบประเมินสัมฤทธิผลด้านคุณธรรม

ชื่อนิสิต.....

วิชาเอก.....

❑ คุณธรรม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในทำนองคลองธรรมและระเบียบแบบแผนอันดีงามของสังคม

❑ **โปรดพิจารณาว่า** นิสิตมีพฤติกรรมแต่ละข้ออยู่ในระดับใด แล้วเขียนเครื่องหมาย ✔ ลงในช่องที่ต้องการ

ข้อ	พฤติกรรมที่ประเมิน	ระดับที่ประเมิน				
		มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่ปรากฏ
1	ยุติธรรม (เที่ยงธรรม).....	.....	.....	.....	.....	.....
2	เมตตากรุณา.....	.....	.....	.....	.....	.....
3	ยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
4	ซื่อสัตย์สุจริต.....	.....	.....	.....	.....	.....
5	ดื่มสุราหรือของมึนเมา.....	.....	.....	.....	.....	.....
6	เล่นการพนัน.....	.....	.....	.....	.....	.....
7	กระทำผิดเรื่องชู้สาว.....	.....	.....	.....	.....	.....
8	สูบบุหรี่.....	.....	.....	.....	.....	.....
9	ดูหมิ่นศาสนาอื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
10	เสียสละเพื่อส่วนรวม.....	.....	.....	.....	.....	.....
11	วางตัวเหมาะสม.....	.....	.....	.....	.....	.....
12	ทำตัวเสเพล.....	.....	.....	.....	.....	.....
13	อุทิศเวลาในการทำงาน.....	.....	.....	.....	.....	.....
14	รับผิดชอบงานในหน้าที่.....	.....	.....	.....	.....	.....
15	รับผิดชอบต่อการกระทำของตน....	.....	.....	.....	.....	.....
16	ตรงต่อเวลา.....	.....	.....	.....	.....	.....
17	ประเมินและปรับปรุงตน.....	.....	.....	.....	.....	.....
18	ประจบสอพลอ.....	.....	.....	.....	.....	.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แบบประเมินสัมฤทธิผลด้านมนุษยสัมพันธ์

ชื่อนิสิต.....

วิชาเอก.....

□ มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น อาทิ นักเรียน ผู้ปกครอง และเพื่อนร่วมงาน เป็นต้น

□ โปรดพิจารณาว่า นิสิตมีพฤติกรรมแต่ละข้ออยู่ในระดับใด แล้วเขียนเครื่องหมาย ✔ ลงในช่องที่ต้องการ

ข้อที่	พฤติกรรมที่ประเมิน	ระดับที่ประเมิน				
		มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่ปรากฏ
1	เป็นมิตรกับบุคคลอื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
2	สนใจหมั่นไต่ถามทุกข์สุข.....	.....	.....	.....	.....	.....
3	ช่วยเหลือบุคคลอื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
4	ให้คำปรึกษาหารือบุคคลอื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
5	ปฏิบัติต่อบุคคลอื่นสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล.....	.....	.....	.....	.....	.....
6	ร่วมมือในกิจกรรมกับบุคคลอื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
7	สุภาพยิ้มแย้มแจ่มใส.....	.....	.....	.....	.....	.....
8	ร่วมมือและช่วยเหลือชุมชน.....	.....	.....	.....	.....	.....
9	ต้อนรับและเป็นกันเองกับผู้ที่มาติดต่อ....	.....	.....	.....	.....	.....
10	ปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้.....	.....	.....	.....	.....	.....
11	ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
12	ร่วมมือในกิจกรรมโรงเรียน/มหาวิทยาลัย/หน่วยงานอื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
13	ช่วยเหลือและแนะนำบุคลากรใหม่.....	.....	.....	.....	.....	.....
14	สุภาพต่อผู้บังคับบัญชา.....	.....	.....	.....	.....	.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

แบบประเมินสัมฤทธิผลด้านการสอน

ชื่อนิสิต.....

วิชาเอก.....

❑ การสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย คือให้มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และจิตใจดีงาม นำความรู้และทักษะที่ได้ไปใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้

❑ **โปรดพิจารณาว่า** นิสิตมีความสามารถแต่ละข้ออยู่ในระดับใด แล้วเขียนเครื่องหมาย ✔ ลงในช่องที่ต้องการ

ข้อ	หัวข้อที่ประเมิน	ระดับที่ประเมิน				
		ดี	ค่อนข้างดี	พอใช้	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี
1	<u>การเตรียม</u> (ทำแผนการสอนโดยมีเนื้อหาวิธีสอนและการวัดผลสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย).....	.....	.....	.....	.....	.....
2	<u>วิธีสอน</u> (ดำเนินการสอนสอดคล้องตามแผนการสอนที่คำนึงถึงนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มีการนำเข้าสู่บทเรียน สอนตามขั้นตอน จัดกิจกรรม การใช้คำถาม การส่งเสริมให้แสดงความคิดเห็น การใช้ความรู้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่และสรุปได้อย่างเหมาะสม).....	.....	.....	.....	.....	.....
3	<u>การส่งเสริมและให้กำลังใจ</u> (ชมเชย ยกย่องหรือเสริมแรงได้เหมาะสม).....	.....	.....	.....	.....	.....
4	<u>การให้โอกาส</u> (เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงออกและรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน).....	.....	.....	.....	.....	.....
5	<u>เนื้อหาวิชา</u> (ถูกต้องชัดเจน ทันเหตุการณ์ ครอบคลุมวัตถุประสงค์เหมาะสมกับระดับชั้น).....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อ	หัวข้อที่ประเมิน	ระดับที่ประเมิน				
		ดี	ค่อนข้างดี	พอใช้	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี
6	<u>สื่อการสอน</u> (สามารถเลือก เตรียม และใช้สื่อการสอน ทั้งวัสดุ เครื่องมือ และกิจกรรมหรือวิธีการได้เหมาะสมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย เนื้อหา และผู้เรียน).....	.....	.....	.....	.....	.....
7	<u>การวัดผล</u> (ใช้เครื่องมือวัดอย่างมีระบบหลายวิธี วัดนักเรียนได้ทั่วถึงและตรงตามจุดมุ่งหมาย).....	.....	.....	.....	.....	.....
8	<u>การปกครองชั้น</u> (ควบคุมให้นักเรียนประกอบกิจกรรมให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายและเหมาะสมกับสถานการณ์ ดูแลเอาใจใส่อย่างทั่วถึง ปลูกฝังความมีวินัยด้วยท่วงทีวาจาที่เหมาะสม).....	.....	.....	.....	.....	.....
9	<u>ความรับผิดชอบ</u> (ตรงต่อเวลา รับผิดชอบต่อตนเอง และหน้าที่).....	.....	.....	.....	.....	.....
10	<u>บุคลิกภาพ</u> (มีความมั่นใจ กระตือรือร้น การแต่งกายเหมาะสม กิริยามารยาทเรียบร้อย เป็นตัวอย่างที่ดี).....	.....	.....	.....	.....	.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

แบบประเมินสัมฤทธิผลด้านความสามารถในการรับใช้และพัฒนาสังคม

ชื่อนิสิต.....

วิชาเอก.....

□ **การรับใช้และพัฒนาสังคม** หมายถึง การร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่คณะ ชุมชนหรือสังคมที่ตนเป็นสมาชิกด้วยความจริงใจ เต็มกำลังสติปัญญาความสามารถ เพื่อให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ดร.พลศักดิ์ จิรไกรศิริ วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้านตามอุดมการณ์แผ่นดินธรรมแผนดินทอง พบว่าการพัฒนาสังคมต้องประกอบด้วยหลัก 9 ประการคือ นิยมประชาธิปไตย พร้อมใจและสิทธิ มีสติในการพึ่งตนเอง เป็นกันเองฉันท์ญาติมิตร และตั้งจิตอยู่ในคุณธรรม ซึ่งสามารถกำหนดเป็นพฤติกรรมได้ 13 ข้อ

□ **โปรดพิจารณาว่า** นิสิตมีพฤติกรรมแต่ละข้ออยู่ในระดับใด แล้วเขียนเครื่องหมาย ✔ ลงในช่องที่ต้องการ

ที่	พฤติกรรมที่ประเมิน	ระดับที่ประเมิน				
		มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่ปรากฏ
1	การให้ความร่วมมือ.....	.....	.....	.....	.....	.....
2	การยอมรับนับถือผู้อื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
3	การตัดสินด้วยปัญญา.....	.....	.....	.....	.....	.....
4	การอาสาและริเริ่ม.....	.....	.....	.....	.....	.....
5	การยึดประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก.....	.....	.....	.....	.....	.....
6	ความสามารถในการแก้ปัญหา.....	.....	.....	.....	.....	.....
7	การพึ่งตนเองได้.....	.....	.....	.....	.....	.....
8	ความสัมพันธ์ฉันญาติมิตรกับผู้อื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
9	ความสามารถในการรักษาหน้าที่.....	.....	.....	.....	.....	.....
10	ความมีเสรีภาพ.....	.....	.....	.....	.....	.....
11	ความสามารถในการรักษาสิทธิ.....	.....	.....	.....	.....	.....
12	ความสามารถในการพัฒนาตนเอง.....	.....	.....	.....	.....	.....
13	ความมีคุณธรรม.....	.....	.....	.....	.....	.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

แบบสอบถามปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน

คำชี้แจง

ตามที่คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จัดการเรียนการสอนให้แก่นิสิตมาเกือบครบสี่ปีแล้วนั้น คณะฯ ประสงค์จะทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้แก่นิสิตรุ่นน้องให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงขอให้นิสิตตอบแบบสอบถามอย่างตรงไปตรงมาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องตามความเป็นจริงให้มากที่สุด ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามไม่มีผลต่อเกรดการฝึกสอนแต่อย่างใด แต่จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อนิสิตรุ่นน้องของนิสิตเอง

ขอขอบคุณ

รศ. ชูชีพ อ่อนโคกสูง

……

1. ปัญหาและอุปสรรคด้านการเรียน ได้แก่……..
   ……..
   ……..
   ……..
2. ปัญหาและอุปสรรคด้านการสอนของอาจารย์ผู้สอน ได้แก่……..
   ……
   ……
   ……
3. ปัญหาและอุปสรรคด้านตำราและสื่อการสอน ได้แก่……
   …… ……
   ……
   ……
4. ปัญหาและอุปสรรคด้านห้องปฏิบัติการ ได้แก่……..
   ……
   ……
   ……

5. ปัญหาและอุปสรรคด้านกิจกรรม ได้แก่.....
.....
.....
.....
6. ปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ ได้แก่.....
.....
.....
.....

รายชื่อผู้ประเมินสัมฤทธิผลของนิสิต

อาจารย์ผู้สอนวิชาเอก

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทนง อัครธีรานนท์
2. อาจารย์วีระ ตั้งชวาล
3. อาจารย์สมปอง ใจดีเฉย

อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู

1. รองศาสตราจารย์ชูชีพ อ่อนโคกสูง
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนุศักดิ์ สมิตสันต์
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุขวสา ยอดกมล
4. อาจารย์ขนิษฐา เกื้อมี
5. อาจารย์เสาวลักษณ์ สุนทรา
6. อาจารย์สุภณิดา สุวณิชย์
7. อาจารย์พวงร้อย กล่อมเอี้ยง
8. อาจารย์เมธินี ตั้งตรงไพโรจน์
9. อาจารย์เพชรรัตน์ ประจงจิตร
10. อาจารย์วิโรจน์ เอ็งสุโสภณ

อาจารย์พี่เลี้ยง

1. อาจารย์สุภานี ช่วยประคอง
2. อาจารย์บุญญรัตน์ คนที
3. อาจารย์วรรณสิริ ชัยเดช
4. อาจารย์ศรีไพล เกษร
5. อาจารย์พัฒนาการ จิตรมิตร
6. อาจารย์พิชัย แก้วสุวรรณ
7. อาจารย์วารุณี ชื่นอารมณ์
8. อาจารย์วิเชียร ลำเจียก
9. อาจารย์เพ็ชรี ประสารบุญ
10. อาจารย์วิไลกร อองกุลนะ
11. อาจารย์อรุณมงคล สุบรรณมณี
12. อาจารย์จิราภรณ์ พลมั่น

13. อาจารย์บังอร นวลจันทร์
14. อาจารย์ราตรี สุขประสงค์
15. อาจารย์ไพโรจน์ อิ่มโอษฐ์
16. อาจารย์สิริพงศ์ อาษาพร
17. อาจารย์ประเทือง บุญมี
18. อาจารย์ขวัญชีวิต นุชบัว
19. อาจารย์ไพโรจน์ คุ้มมงคล
20. อาจารย์เกษตร ยีกะแพทย์
21. อาจารย์สุรพล สมานพันธุ์
22. อาจารย์นิทัศ วงษ์ธะสี
23. อาจารย์จงกลวรรณ มณีพิศมัย
24. อาจารย์สุนทร เพชรศรีงาม

นิสิต

1. นางสาวอุษณีย์ เตรียมเชิดติวงศ์
2. นางสาวจิตตมาศ สุขแสวง
3. นางสาววรัญญา ชื่นใจ
4. นายปรัชญา เอื้อสัจจะธรรม
5. นายพิทยา สงเคราะห์
6. นายนิรันดร์ ศรีสงคราม
7. นางสาวอำพร บุญเลียบ
8. นางสาวณัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์
9. นางสาวรัชดา ทองสุข
10. นางสาวปิยนุช หุ่นศาสน์
11. นางสาวทิพวรรณ มาลัย
12. นายศุภเดช สุจินพรหม
13. นางสาวรัชนี อรัญนาค
14. นายชินวัฒน์ พวงยอด
15. นายธนาวุฒิ หงดิษฐาราม
16. นางสาววิไลวรรณ เส็งดอนไพร
17. นางสาวจิรภัทร กีรติดำเกิงสกุล

18. นางสาวอมรรัตน์ เทแก้ว
19. นางสาวธนภรณ์ ตันสกุล
20. นางสาวนฤมล พ่วงประสงค์
21. นางสาวสุนันทา กาฬภักดี
22. นางสาวนภาภรณ์ พลายโถ
23. นายนรชัย พิทักษ์พรชัย
24. นายอดิเรก พิทักษ์

ประวัติคณะผู้วิจัย

1. ชื่อ นายชูชีพ อ่อนโคกสูง

MR. CHUCHEEP ONKOKESUNG

ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์ ระดับ 9

ที่อยู่ คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ โทร. 0-2664-1000 ต่อ 1305

วุฒิ กศ.บ. (ฟิสิกส์) กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา)

สาขาที่ชำนาญพิเศษ หลักสูตรและการสอน

ประสบการณ์เกี่ยวกับการวิจัย

1. ทัศนคติต่อการสอบสัมภาษณ์เพื่อเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย, 2518
2. การผลิตชุดการสอนระดับประถมศึกษา กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.3 เรื่อง เสียง, 2524
3. การวิจัยเพื่อพัฒนาสมรรถภาพในการเป็นครูของนิสิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน, 2528
4. ปัญหาการนำวิชาชีพครูไปปฏิบัติ 2532

2. ชื่อ นายทนง อัครธีรานนท์

MR. THANONG AKKARATHEERANUN

ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8

ที่อยู่ คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ โทร. 0-2664-1000 ต่อ 1356

วุฒิ กศ.บ. (เกียรตินิยม) กศ.ม. (ฟิสิกส์)

สาขาที่ชำนาญพิเศษ การผลิตสื่อการสอนฟิสิกส์

3. ชื่อ นายบรรชา รัตนวัย

DR. BANCHA RATTANAWAI

ตำแหน่ง อาจารย์ระดับ 7

ที่อยู่ คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ โทร. 0-2664-1000 ต่อ 1305

วุฒิ Ed.D. (Cur. & Instr.)

สาขาที่ชำนาญพิเศษ เคมี

4. ชื่อ นายสมปอง ใจดีเฉย

MR. SOMPONG JAIDEECHOEY

ตำแหน่ง อาจารย์ระดับ 6

ที่อยู่ คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ โทร. 0-2664-1000 ต่อ 1352

วุฒิการศึกษา กศ.บ. ชีววิทยา (เกียรตินิยม) วท.ม. เคมีชีวภาพ

สาขาที่ชำนาญพิเศษ จุลชีววิทยาและสิ่งแวดล้อมศึกษา

ประสบการณ์เกี่ยวกับการวิจัย

งานวิจัยที่กำลังทำ

การคัดเลือกแบคทีเรียที่สามารถผลิตเอนไซม์อะไมเลส โปรติเอส และไลเปส จากดินและน้ำเสีย และการประยุกต์ใช้

งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว

1. Novel FMRFamide – like neuropeptides from the eyestalk of the giant freshwater Prawn, *Macrobrachium rosenbergii* : Comparative Biochemistry and Physiology part B 120 (1998) 587 – 595

2. Purification and Characterization of an Isoform of Crustacean Hyperglycemic Hormone From the Eyestalk of *Macrobrachium rosenbergii* : Journal of Experimental Zoology, 284 : 217 224 (1999) ได้รับรางวัลวิจัยดีเด่น

5. ชื่อ นางเพชรรัตน์ ประจงจิตร

MRS. PETCHARAT PRAJONGJIT

ตำแหน่ง อาจารย์ระดับ 7

ที่อยู่ คณะศึกษาศาสตร์ องครักษ์ โทร. 0-2664-1000 ต่อ 1307

วุฒิการศึกษา M.ED.

สาขาที่ชำนาญพิเศษ การประถมศึกษา